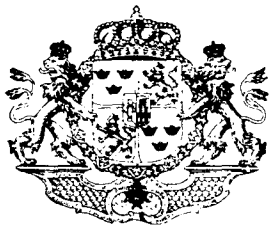

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

FATTIGVÅRDEN

ÅR 1944

AV

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1946

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

462471

INLEDNING

TILL

Fattigvården / Kungl. Socialstyrelsen = [Public assistance] / [Social Welfare Board]. – Stockholm, 1920-1958. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1918-1956.

År 1918-1935, år 1920-1937 utgiven av Statistiska centralbyrån. 1918-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. 1950-1960 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska.

År 1935-1949 med parallelltitel på franska: Assistance publique.

År 1950-1956 med parallelltitel på engelska: Public assistance.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. U, Kommunernas fattigvård och finanser. – Stockholm, 1877-1920.

Täckningsår: 1874-1917

Efterföljare:

Socialhjälpen / Kungl. Socialstyrelsen = [Social assistance] / [Social Welfare Board]. – Stockholm, 1959-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1957-1960

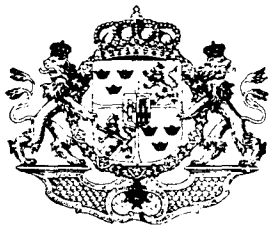
Socialvården / Statistiska centralbyrån = Social welfare statistics / National Central Bureau of Statistics. – Stockholm, 1963-1983. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1961-1981

Fattigvården år 1944.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2012.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

FATTIGVÅRDEN

ÅR 1944

AV

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1946

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

462471

ASSISTANCE PUBLIQUE EN 1944

Pour la table des matières voir page	5
Pour le résumé en français voir page	7

Socialstyrelsen får härmed överlämna berättelse angående kommunernas fattigvård år 1944. I huvudsak ansluter sig denna till motsvarande berättelse för närmast föregående år. En preliminär redogörelse för undersökningens huvudresultat har tidigare lämnats i Sociala Meddelanden (årg. 1945 sid. 1055).

Berättelsen har utarbetats av amanuensen Linnéa Jonsson, som inom styrelsen handhaft den närmaste ledningen av hithörande arbeten.

Stockholm i juni 1946.

THORWALD BERGQUIST.

BERTIL NYSTRÖM.

Innehållsförteckning.

<i>Text.</i>	<i>Sid.</i>
Sammanfattning på franska	7
Sammanfattning på svenska	9
I. <i>Primärmaterialiet och bearbetningen</i>	13
Principerna för redovisningen	13
Bearbetningen av materialet	13
II. <i>Fattigrårdssamhällen</i>	15
III. <i>Antal understödsfall och understödsfallens fördelning på olika familjetyper</i>	17
Antal familjer med understöd av fattigvårdsstyrelserna	17
Antal familjer med understöd av fattigvårdsstyrelserna, fördelade efter familjetyper	18
Av fattigvårdsstyrelserna understödda familjer, fördelade efter barnantal	21
IV. <i>Understödsfallens fördelning efter hemortsrättsledarens ålder</i>	26
Åldersfördelning	26
Relativa antalet understödsfall inom olika åldrar	29
V. <i>Understödsdagarnas antal och andel av befolkningen</i>	32
Antal personer med understöd av fattigvårdsstyrelserna	32
Understödsdagarnas fördelning på barn och äldre samt efter civilstånd	34
Antal understödsdagare i förhållande till folkmängden	37
Kommuner med ingen resp. mycket omfattande understödsverksamhet	44
VI. <i>Understödsdagare med tilläggspension samt barn med barnbidrag eller bidragsförskott inom fattigrårdsklientelet</i>	45
Antal understödsdagare med tilläggspension	46
Antal familjer resp. barn med barnbidrag eller bidragsförskott jämte understöd av fattigvårdsstyrelserna	50
VII. <i>Fördelningen av understödsfallen efter understödets beskaffenhet</i>	52
Fattigvårdens huvudformer	52
Förekomsten av hemunderstöd	53
Förekomsten av anstaltsvård	57
Förekomsten av »annan hjälp»	59
VIII. <i>Vård på fattigrårdsanstalt</i>	59
Antal vårdtagare m. m.	59
Antal vård dagar och vårdens värde	62
IX. <i>Vård på sjukvårdsanstalt</i>	66
Antal vårdtagare m. m.	66
Antal vård dagar och vårdens värde	69
X. <i>Hemunderstöd</i>	72
Antal understödsfall m. m.	72
Understödet varaktighet	75
Understödet värde	78
XI. <i>Annan hjälp</i>	85
Antal understödsfall m. m.	85
Understödet värde	86
XII. <i>Understödet rättsliga form och totala värde</i>	86
Understödsfallens fördelning efter understödets rättsliga form	86
Understödet totala värde	89

Tabellbilaga.

Tab. 1. Fattigvårdssamhällena, fördelade efter folkmängden, länsvis den 1 januari 1944 . . .	97
» 2. Antal understödsfall med fördelning efter familjetyp samt antal understödstagare med fördelning på vuxna män och kvinnor samt barn år 1944, länsvis	98
» 3. Anstaltsvården år 1944, länsvis	100
» 4. Hemunderstöd och »annan hjälp» år 1944, länsvis	102
» 5. Antal understödstagare med tilläggspension, antal barn i understödda familjer med barnbidrag eller bidragsförskott samt understödsfallens fördelning med avseende på understödets rättsliga form år 1944, länsvis	104
» 6. Det totala värdet av understöd, som meddelats av fattigvårdsstyrelserna år 1944, samt dess procentuella fördelning på olika understödsformer, länsvis	106

Diagram.

Diagram I. Antal understödstagare vid fattigvården åren 1924—1944	33
» II. Antal understödstagare i procent av folkmängden inom olika kommungrupper, länsvis år 1944	40
» III. Fattigvårdsunderstödens totala värde (brutto) åren 1924—1944	92

Table des matières.

<i>Texte.</i>	Page
Résumé en français	7
Résumé en suédois	9
I. <i>Données primaires et méthodes utilisées pour l'établissement des statistiques</i> . . .	13
Principes du compte-rendu	13
Méthodes d'établissement des statistiques	13
II. <i>Collectivités d'assistance</i>	15
III. <i>Nombre et répartition des cas d'assistance d'après les types de familles</i> . . .	17
Nombre des familles secourues par les Directions de l'Assistance publique	17
Nombre des familles secourues par les Directions de l'Assistance publique réparties d'après les types de familles	18
Familles secourues par les Directions de l'Assistance publique réparties d'après le nombre des enfants	21
IV. <i>Répartition des cas d'assistance d'après l'âge de l'assisté dont le domicile légal détermine celui de la famille</i>	26
Répartition des âges	26
Pourcentage des cas d'assistance dans les différents âges	29
V. <i>Nombre des assistés et pourcentage par rapport à la population</i>	32
Nombre des personnes secourues par les Directions de l'Assistance publique . . .	32
Répartition des assistés en enfants et adultes et d'après leur état-civil	34
Nombre des assistés en pour cent de la population	37
Communes sans assistance publique et communes dont les charges d'assistance sont particulièrement lourdes	44
VI. <i>Assistés bénéficiant d'un supplément à la pension nationale et enfants avec allocations ou avances d'allocations dans la clientèle de l'Assistance publique</i> .	45
Nombre des assistés avec supplément de pension	46
Nombre des familles, respectivement des enfants, avec allocations pour enfants ou avances d'allocations et secourues par les Directions de l'Assistance publique . .	50

	Page
VII. Répartition des cas d'assistance d'après la forme des secours	52
Principales formes de l'assistance	52
Secours fournis à domicile	53
Hospitalisation dans des asiles et établissements médicaux	57
Assistance sous «autres formes»	59
VIII. Hospitalisation dans des asiles	59
Nombre des hospitalisés etc.	59
Nombre des journées d'hospitalisation et valeur de cette assistance	62
IX. Hospitalisation dans les établissements médicaux	66
Nombre des hospitalisés etc.	66
Nombre des journées d'hospitalisation et valeur de cette assistance	69
X. Secours à domicile	72
Nombre des cas d'assistance, etc.	72
Durée de l'assistance	75
Valeur de l'assistance	78
XI. Autres formes des secours	85
Nombre des cas d'assistance, etc.	85
Valeur de l'assistance	86
XII. Forme juridique et valeur globale des secours	86
Répartition des cas d'assistance d'après la forme juridique des secours	86
Valeur globale des secours	89

Tableaux annexés.

Tableau 1. Collectivités d'assistance, réparties d'après la population par département au 1 ^{er} janvier 1944	97
» 2. Nombre des cas d'assistance avec répartition d'après les types de familles et nombre des assistés avec répartition en hommes et femmes adultes et en enfants, en 1944, par département	98
» 3. Hospitalisation, en 1944, par département	100
» 4. Secours à domicile et «autres formes d'assistance», en 1944, par département	102
» 5. Nombre des assistés avec supplément de pension, nombre d'enfants dans les familles assistées avec allocations pour enfants ou avances d'allocations et répartition des cas d'assistance d'après la forme juridique des secours, en 1944, par département	104
» 6. Valeur globale des secours fournis par les Directions de l'Assistance en 1944, et leur répartition en pour cent d'après les différentes formes des secours, par département	106

Diagrammes.

Diagramme I. Nombre des personnes secourues par l'Assistance publique pendant les années 1924—1944	33
» II. Nombre des assistés en pour cent de la population dans certains groupes de communes, par département, en 1944	40
» III. Valeur globale (brute) des secours fournis par l'Assistance publique pendant les années 1924—1944	92

Résumé.

D'après les données contenues dans la statistique de l'Assistance publique pour l'année 1944, environ 236 400 familles, au sens juridique de ce mot dans la législation sur l'assistance aux indigents, ont bénéficié de secours des Directions de l'Assistance publique.¹ Leur nombre n'avait que peu diminué depuis 1943, d'à peine 3 800, soit de 2 %. Des familles secourues, les femmes seules et les hommes seuls sans enfants constituaient respectivement 39 et 28 %, les couples mariés avec enfants 15 % et les couples mariés sans enfants 12 %. Les femmes seules avec enfants représentaient un peu plus de 6 %, tandis que les groupes hommes seuls avec enfants et enfants seuls représentaient réunis moins de 1 % de l'ensemble.

Au total, environ 51 000 familles avec enfants de moins de 16 ans ont bénéficié en 1944 de secours des Directions de l'Assistance publique. Le nombre des familles avec enfants secourues avait, depuis l'avant-dernière année, diminué de 2 000, soit de 4 %, et le nombre des familles sans enfants diminué de 1 800, soit de 1 %. Des familles avec enfants, environ 34 000 avaient un ou deux enfants et 17 000 trois ou plus de trois. Le nombre des familles ayant des enfants était relativement peu élevé dans les villes, en particulier à Stockholm, et élevé à la campagne, où les enfants sont plus nombreux, surtout dans le Norrland. De toutes les familles secourues, 9 % à la campagne et 6 % dans les villes avaient trois ou plus de trois enfants de moins de 16 ans.

Ce qui caractérise la répartition des âges dans la clientèle de l'Assistance publique est que les groupes d'âges élevés y sont bien plus largement représentés que dans la population. Des chefs de familles assistés, 12 % étaient âgés de 16 à 30 ans, 13 % de 30 à 40 ans, 14 % de 40 à 50 ans, 26 % de 50 à 67 ans et 35 % de plus de 67 ans. Les assistés hommes seuls et femmes seules sont en nombre particulièrement grand dans les groupes d'âges élevés. Parmi les hommes mariés assistés, la répartition des âges correspond de près à la répartition des hommes mariés dans la population. A la cam-

pagne, les vieillards assistés sont proportionnellement plus nombreux que dans les villes.

Le nombre total des personnes secourues par les Directions de l'Assistance publique en 1944 a dépassé un peu 412 000, dont 130 000 hommes adultes, 169 000 femmes adultes et 113 000 enfants de moins de 16 ans. Le nombre total des assistés a diminué depuis 1943 d'environ 10 000, soit de 2 %. Le nombre des enfants mineurs secourus directement ou indirectement a diminué davantage (de 5 000, soit de 4 %) que le nombre des adultes secourus (de 5 000, soit de 2 %). Le mouvement du nombre des assistés pendant les années 1924—1944 ressort du diagramme 1, page 33.

Par rapport à la population tout entière, le nombre des assistés représentait 6.3 %. Les villes indiquaient un chiffre un peu supérieur (6.5 %) à celui des communes rurales (6.2 %). Des différences assez sensibles règnent entre les communes rurales selon leur caractère économique. Les communes agricoles montraient le pourcentage le plus faible (5 %) et les communes forestières le plus élevé (8 %). Les communes industrielles ou autres occupaient une situation intermédiaire (7 %). Des différences importantes existent aussi entre les diverses régions du pays. Les départements de la Suède centrale avaient, en général, par rapport à leur population, plus d'assistés que ceux de la Suède du Sud. Les départements du Norrland en avaient proportionnellement le nombre le plus élevé. En ce qui concerne la fréquence de l'assistance dans les différents départements, voir diagramme II, p. 40. Les charges qui incombent aux différentes collectivités d'assistance varient grandement. La dispersion est plus marquée à la campagne que dans les villes. Des 2 387 collectivités d'assistance situées à la campagne, plus de $\frac{1}{3}$ avaient au plus 3 assistés par 100 habitants, près de $\frac{1}{3}$ entre 3 et 5, près de $\frac{1}{5}$ entre 5 et 7 et $\frac{1}{5}$ plus de 7. Dans 28 communes rurales, le nombre des assistés constituait plus de 15 % de la population.

Près de 146 000 personnes bénéficiant d'un supplément à la pension nationale, motivé par l'âge

¹ Sur les principes ayant présidé à l'élaboration de ce compte-rendu et sur les méthodes employées voir le Résumé dans *Fattigvården åren 1938—1939*, pages 8 et suivantes.

ou l'invalidité, avaient reçu pendant l'année un secours complémentaire des Directions de l'Assistance publique.¹ Elles constituaient un peu plus de 49 % du total des adultes secourus par l'Assistance publique, et environ 29 % de tous les bénéficiaires de supplément de pension. La proportion des bénéficiaires de supplément de pension parmi les assistés adultes était plus élevée à la campagne (52 %) que dans les villes (46 %), ce qui tient aux différences d'âges, de conditions de famille, etc. dans la clientèle de l'Assistance publique.

Les familles avec enfants avaient, dans un certain nombre de cas, reçu en plus du secours de l'Assistance des allocations pour enfants ou des avances d'allocations.¹ Le nombre des enfants bénéficiaires d'allocations ou d'avances d'allocations dans la clientèle de l'Assistance publique était respectivement d'environ 18 500 et 6 700, constituant 15 et 6 % du total des enfants des familles assistées et environ 37 et 25 % de tous les enfants bénéficiaires d'allocations ou d'avances d'allocations.

De toutes les familles secourues par les Directions de l'Assistance publique, 62 % avaient obtenu des secours à domicile, tandis que 15 % avaient été hospitalisées dans des asiles et 27 % dans des établissements médicaux. En outre, 19 % avaient été assistées sous différentes formes (pension chez des particuliers, indemnités de déplacement, apprentissage d'un métier, etc.) Les secours à domicile étaient beaucoup plus fréquents dans les villes (70 %) que dans les communes rurales (56 %). Dans les communes agricoles, l'hospitalisation dans des établissements était la forme la plus ordinaire du secours (54 %), contrairement à ce qui était le cas pour les autres communes.

Plus de 37 000 personnes ont reçu des soins dans les établissements communaux de l'Assistance publique, y compris leurs sections d'aliénés et de malades chroniques. Plus de la moitié des assistés dans ces établissements y ont séjourné l'année entière tandis que, pour un cinquième, la durée de l'hospitalisation n'a pas dépassé 90 jours. Le nombre des journées d'hospitalisation par assisté a été en moyenne de 269.

Le nombre de personnes qui, entièrement ou partiellement aux frais des Directions de l'Assistance publique, ont été soignées dans les hôpitaux départementaux, infirmeries, sanatoriums, asiles d'aliénés, asiles d'anormaux, etc. s'est élevé à environ 65 000. Un peu plus d'un tiers avaient béné-

ficié de ces soins pendant l'année entière et environ la moitié pendant 3 mois au plus. Le nombre des journées d'hospitalisation par assisté a été en moyenne de 177.

Des secours à domicile, sous différentes formes, en espèces ou en nature, avaient été consentis à environ 146 000 familles, comprenant environ 290 000 personnes, soit 71 % de tous les assistés. Les femmes seules sans enfants constituaient le groupe le plus considérable (39 %), comme c'était le cas pour l'ensemble de la clientèle de l'Assistance publique. Par contre, les hommes seuls sans enfants étaient en nombre sensiblement moindre, proportionnellement, à celui qu'ils occupaient dans l'ensemble de la clientèle assistée (20 % contre 28 %). Les couples mariés avec enfants étaient dans la proportion de 18 % (contre 15 %).

De toutes les familles secourues à domicile, plus de la moitié l'avaient été pendant l'année entière. D'autre part, plus des $\frac{2}{3}$ avaient reçu des secours pendant au plus 7 mois et, pour près de $\frac{1}{6}$, la durée de l'assistance avait été d'un mois au plus. Plus des $\frac{2}{3}$ des bénéficiaires de supplément de pension assistés à domicile avaient reçu des secours pendant l'année entière. Des autres assistés, $\frac{1}{3}$ avaient été secourus pendant toute l'année et environ $\frac{1}{4}$ avaient reçu un secours temporaire pendant au plus 1 mois. La durée moyenne de l'assistance pour les pensionnés avec supplément de pension était de 9 $\frac{1}{2}$ mois. Pour les autres assistés, cette durée était en moyenne de 6 mois mais présentait de plus grandes variations selon les types différents de familles que parmi les pensionnés. La durée la plus longue des secours concernait, parmi le reste des assistés, les femmes seules (9 mois) et la durée la plus courte (6 mois) les hommes seuls sans enfants et les couples mariés avec ou sans enfants.

La valeur moyenne mensuelle des secours à domicile s'élevait, pour l'ensemble des cas, à 44 couronnes, dans les communes rurales à 32 couronnes et dans les villes à 58 couronnes.

Les secours les moins élevés étaient ceux accordés aux bénéficiaires de supplément de pension et les plus élevés au reste des assistés. Les secours de tous les plus bas étaient ceux fournis aux bénéficiaires de supplément de pension sans allocations pour enfants ou avances d'allocations (en moyenne 33 couronnes par mois). La valeur moyenne des secours pour cette catégorie d'assistés était en moyenne d'environ 47 % inférieurs à la valeur des secours fournis aux autres assistés. Le niveau des

¹ En ce qui concerne les suppléments de pension, les allocations pour enfants, etc., voir *L'Œuvre sociale en Suède*, page 142 et suivantes.

secours fournis, d'une part, au groupe relativement peu nombreux de familles pensionnées recevant des allocations pour enfants ou des avances d'allocations et, d'autre part, au reste des assistés diffère extrêmement peu. Dans le premier cas, un secours complémentaire de l'Assistance publique a été en moyenne de 62 couronnes par mois et, dans le second cas, le secours de l'Assistance a été en moyenne de 65 couronnes par mois lorsque des allocations (ou avances d'allocations) ont été allouées et 62 couronnes lorsque de telles allocations n'ont pas été allouées.

Les hommes seuls et les femmes seules sans enfants recevaient en moyenne les secours les moins élevés (en moyenne pour l'ensemble du pays de 36 resp. 35 couronnes) et les couples mariés les plus élevés, ceux ayant un ou deux enfants recevaient 70 couronnes et ceux en ayant trois ou plus 84 couronnes. Ces chiffres représentent cependant une moyenne des secours qui, parfois, varient grandement entre eux. Ils ne représentent pas non plus ce dont les assistés disposaient pour vivre, puisque la plupart d'entre eux avaient d'autres revenus.

En 1944, 38 400 familles ont reçu une autre aide, dont 25 800 à la campagne et 12 600 dans les villes. La valeur de cette assistance se chiffre à 3,8 millions de couronnes. La moyenne des secours par assisté est sensiblement supérieure à la campagne à celle des villes, de 124 couronnes contre 94 si le secours n'a pas été combiné avec d'autres formes d'assistance et 102 couronnes contre 78 s'il a été reçu en même temps que d'autres formes d'assistance. Pour l'ensemble du pays, le chiffre moyen est 118 couronnes pour «autre aide» seule et 94 si cette aide est combinée avec des secours à domicile ou des soins dans un établissement hospitalier.

La valeur globale des secours consentis par les Directions de l'Assistance publique pendant l'année 1944 s'est chiffrée à 110 millions de couronnes. Cette somme était de 4 millions de couronnes, soit de 4 % environ, supérieure à la somme des secours fournis en 1943. De la somme totale des secours de l'Assistance publique en 1944, 52 millions de couronnes, soit presque la moitié, étaient constitués par les secours à domicile.

Sammanfattning.

Enligt uppgifterna till 1944 års fattigvårdsstatistik erhöles under redogörelseåret omkring 236 400 familjer i fattigvårdsrättslig mening understöd av fattigvårdsstyrelserna.¹ Deras antal hade sedan år 1943 minskat något, nämligen med 3 800 eller knappt 2 %. Av de understödda familjerna utgjorde ensamma kvinnor utan barn och ensamma män utan barn 39 % resp. 28 %, medan gifta par med barn utgjorde 15 % och gifta par utan barn 12 %. Ensamma kvinnor med barn omfattade drygt 6 %, medan ensamma män med barn och ensamma barn tillsammans omfattade mindre än 1 % av hela antalet.

Inalles åtnjöt under 1944 omkring 51 000 familjer med barn under 16 år understöd av fattigvårdsstyrelserna. De understödda barnfamiljernas antal hade sedan nästföregående år minskat med 2 000 eller 4 %, medan de barnlösa familjernas antal nedgått med 1 800 eller 1 %. Av barnfamiljerna hade ca 34 000 ett eller två barn och 17 000 tre eller flera. Antalet barnfamiljer var relativt litet i städerna, särskilt i Stockholm, och stort på den mera barnrika landsbygden, framför allt i Norrland. Av samtliga

understödda familjer voro på landsbygden 9 % och i städerna 6 % barnrika (tre eller flera barn under 16 år).

Det utmärkande för åldersfördelningen inom fattigvårds klientelet är, att de äldre åldersklasserna äro avsevärt starkare representerade än inom befolkningen. Av familjeförsörjarna med fattigvårdsunderstöd voro 12 % 16—30 år, 13 % 30—40 år, 14 % 40—50 år, 26 % 50—67 år och 35 % över 67 år. Särskilt äro ensamstående manliga och kvinnliga understödstagare starkt övertaliga i de högre åldrarna. Bland de gifta manliga understödstagarna överensstämmer åldersfördelningen rätt nära med de gifta männens inom befolkningen. På landsbygden äro åldringarna talrikare företrädna bland understödstagarna än i städerna.

Hela antalet personer med understöd av fattigvårdsstyrelserna uppgick år 1944 till drygt 412 000, varav 130 000 vuxna män, 169 000 vuxna kvinnor och 113 000 barn under 16 år. Sedan 1943 har totala antalet understödda minskat med ca 10 000 eller 2 %. Antalet direkt eller indirekt understödda minderåriga barn har minskat

¹ Beträffande redovisningsprinciperna och bearbetningsmetoderna hänvisas till sammanfattningen i »Fattigvården åren 1938—1939», sid. 8 o. f.

kraftigare (med 5 000 eller 4 %) än antalet vuxna understödstagare (med 5 000 eller 2 %). Utvecklingen av antalet understödstagare under åren 1924—1944 framgår av diagram I, sid. 33.

I förhållande till hela folkmängden utgjorde antalet understödstagare 6.3 %. Städerna uppvisade en något högre siffra (6.5 %) än landskommunerna (6.2 %). Rätt avsevärda olikheter råda mellan landskommuner med olikartat näringsliv. Det lägsta procenttalet uppvisade jordbrukskommunerna (5 %) och det högsta (8 %) skogskommunerna. En mellanställning intogo industri- och övriga kommuner (7 %). Betydande olikheter framträda också mellan olika landsdelar. De mellansvenska länen hade i stort sett flera understödstagare i förhållande till folkmängden än de sydsvenska. De norrländska länen uppvisade största relativa antalet understödstagare. Beträffande fattigvårdsfrekvensen i de särskilda länen, hänvisas till diagram II, sid. 40. — Stora växlingar förekomma i understödsverksamhetens omfattning inom olika fattigvårdssamhällen. Spridningen är större på landsbygden än i städerna. Av de 2 387 fattigvårdssamhällena på landsbygden hade över $\frac{1}{3}$ högst 3 understödstagare per 100 invånare, knappt $\frac{1}{3}$ mellan 3 och 5, knippt $\frac{1}{3}$ mellan 5 och 7 samt ungefär lika många över 7. I 28 landskommuner utgjorde antalet understödstagare mer än 15 % av folkmängden.

Nära 146 000 personer med tilläggspension¹ till följd av hög ålder eller invaliditet hade erhållit kompletterande hjälp av fattigvårdsstyrelserna under året. Dessa utgjorde drygt 49 % av samtliga vuxna understödstagare vid fattigvården och ungefär 29 % av alla tilläggspensionärer i riket. Andelen tilläggspensionärer bland de vuxna understödstagarna var större på landsbygden (52 %) än i städerna (46 %), vilket sammanhänger med olikheter i fattigvårdsklienteletets sammansättning med avseende på ålder, familjeförhållanden m. m.

Familjer med barn hade i en del fall utöver fattigvårdsunderstödet uppburit barnbidrag eller bidragsförskott.¹ Antalet barn med barnbidrag resp. bidragsförskott inom fattigvårdsklientelet uppgick till c:a 18 500 resp. 6 700. De utgjorde 15 resp. 6 % av hela antalet barn inom de fattigvårdsunderstödda familjerna och ungefär 37 resp. 25 % av samtliga barn med barnbidrag eller bidragsförskott i riket.

Av samtliga familjer, som erhållit hjälp av fattigvårdsstyrelserna hade 62 % fått hemunder-

stöd, medan 15 % och 27 % hade åtnjutit personlig vård på fattigvårdsanstalter, resp. sjukvårdsanstalter. Dessutom hade 19 % åtnjutit »annan hjälp» i olika former (inackordering i enskilt hem, resekostnader, yrkesutbildning o. s. v.). Understöd i hemmet var väsentligt vanligare i städerna (70 %) än i landskommunerna (56 %). I jordbrukskommunerna var anstaltsvården den vanligaste hjälpformen (54 %) i motsats till vad fallet var i andra kommuner.

Över 37 000 personer åtnjoto vård å kommunernas fattigvårdsanstalter, deras avdelningar för sinnessjuka och kroniskt sjuka inräknade. Över halva antalet vårdtagare på dessa anstalter hade vistats där hela året, medan för en knapp femtedel vårdtiden ej översteg 90 dagar. Antalet vård dagar per vårdtagare utgjorde i genomsnitt 269.

Antalet personer, som helt eller delvis på fattigvårdsstyrelsernas bekostnad åtnjoto vård på läns-lasarett, sjukstugor, sanatorier, sinnessjukhus, sinnesslöanstalter etc. uppgick till c:a 65 000. Drygt $\frac{1}{3}$ hade åtnjutit dylik vård under hela året, medan ungefär hälften vårdats under högst 3 månader. Vårdtiden uppgick i medeltal till 177 dagar.

Understöd i hemmet i olika former, kontant eller in natura, hade utgått till ungefär 146 000 familjer, omfattande c:a 290 000 personer eller 71 % av samtliga understödstagare. Ensamma kvinnor utan barn utgjorde den största gruppen (39 %), liksom fallet var inom fattigvårdsklientelet i dess helhet. Däremot voro ensamma män utan barn betydligt färre, relativt sett, än vad fallet var inom hela fattigvårdsklientelet (20 % mot 28 %). Giftna par med barn utgjorde 18 % (mot 15 %).

Av samtliga familjer med hemunderstöd hade över hälften erhållit dylik hjälp under hela året. Å andra sidan hade över $\frac{2}{3}$ erhållit dylik hjälp under högst 7 månader, och för omkring $\frac{1}{4}$ uppgick understöd tiden till högst 1 månad. Över $\frac{2}{3}$ av de hemunderstödda tilläggspensionärerna hade erhållit understöd hela året. Av övriga understödstagare hade $\frac{1}{3}$ fått hjälp hela året och ungefär $\frac{1}{4}$ ett tillfälligt understöd under högst 1 månad. Den genomsnittliga understöd tiden uppgick för tilläggspensionärer till 9 $\frac{1}{2}$ månader. För övriga understödstagare utgjorde densamma i medeltal 6 månader, men visade större variationer för olika familjetyper än bland pensionärerna. Den längsta understöd tiden (9

¹ Beträffande tilläggspension och barnbidrag m. m. se »Sociallagstiftning och socialt arbete i Sverige», sid. 127 o. f.

månader) uppvisade bland övriga understödstagare ensamma kvinnor och den kortaste (6 månader) ensamma män utan barn och gifta par såväl med som utan barn.

Hemunderstödet genomsnittliga värde per månad belöpte sig för samtliga understödsfall till 44 kr., i landskommunerna till 32 kr. och i städerna till 58 kr.

De lägsta hemunderstöden uppvisa tilläggs-pensionärerna, de högsta övriga understödstagare. Lågst äro understöden bland tilläggs-pensionärer utan barnbidrag eller bidragsförskott (i medeltal 33 kr. per månad). De genomsnittliga understödsbeloppen äro för denna kategori av understödstagare i medeltal c:a 47 % lägre än för övriga. Den relativt fåtaliga gruppen av pensionärsfamiljer med barnbidrag eller bidragsförskott skiljer sig högst oväsentligt från övriga familjer i sin understödsstandard. I förra fallet har i kompletterande hjälp från fattigvården utgått i genomsnitt 62 kr. per månad och i det senare har fattigvårdsunderstödet utgjort i medeltal 65 kr. per månad, då barnbidrag (resp. bidragsförskott) utgått och 62 kr. per månad, då dylikt bidrag ej erhöles.

Ensamstående män och kvinnor utan barn erhöles i medeltal de minsta understödsbeloppen

(i medeltal för hela riket 36 resp. 35 kr. per månad) och makar med barn de högsta, makar med 1—2 barn 70 kr. och med 3 eller flera barn 84 kr. Dessa belopp utgöra emellertid medeltal av understöd, som stundom äro inbördes mycket skiftande till sin storlek. De utgöra icke något mått på vad understödstagarna hade att leva av, eftersom flertalet även hade andra inkomster.

Under 1944 ha 38 400 familjer erhölet s. k. »annan hjälp», varav 25 800 på landsbygden och 12 600 i städerna. Värdet av denna hjälp uppgår till 3·8 milj. kr. På landsbygden äro genomsnittsbeloppen per understödsfall betydligt högre än i städerna, 124 kr. mot 94 kr., om hjälpen ej varit kombinerad med andra hjälpformer, och 102 kr. mot 78 kr., om den erhöles jämte annat fattigvårdsunderstöd. För hela riket är medeltalet 118 kr. för enbart annan hjälp och 94 kr., om den lämnats i kombination med hemunderstöd eller anstaltsvård.

Det totala värdet av den hjälp, som fattigvårdsstyrelserna lämnade under år 1944, har uppgivits till 110 milj. kr. Denna summa var 4 milj. kr. eller ungefär 4 % högre än år 1943. Av fattigvårdens totala värde år 1944 utgjordes 52 milj. kr. eller knappt hälften av hemunderstöd.

I. Primärmaterialet och bearbetningen.

Principerna för redovisningen. Fattigvårdsstatistiken grundar sig, sedan den år 1939 genomförda omläggningen, på uppgifter hämtade ur det socialregister, som enligt lagen den 20 mars 1936 (SFS 1936: 56) skall föras i varje kommun. Statistiken omfattar alla de familjer (och personer), som under redogörelseåret erhållit understöd av fattigvårdsstyrelserna enligt fattigvårdslagen, enligt lagen om kommunala pensionstillskott m. m. eller ur fond eller donation under fattigvårdsstyrelsernas förvaltning.

De principer, som gälla för redovisningen till fattigvårdsstatistiken, äro desamma, som ligga till grund för socialregistrets förande. Vid redovisningen av understödstagarna och av dem uppburna understöd utgör familjen i fattigvårdsrättslig mening enhet. Familjen omfattar enligt fattigvårdslagen hufvudpersonen, som kan vara man eller kvinna, samt de personer, som härleda sin hemortsrätt från honom eller henne, d. v. s. hustru samt barn och adoptivbarn under 16 år. Barn, som fyllt 16 år och enligt lagen äro självständiga hemortsrättsledare, redovisas för sig, dock endast om de erhållit för dem själva avsedd hjälp av fattigvården, eljest icke alls. Understöden redovisas alltså familjevis, vare sig familjen i dess helhet eller endast hemortsrättsledaren själv eller i förekommande fall endast hustrun eller de minderåriga barnen blivit delaktiga därav. I fråga om personlig vård, som meddelats någon av familjemedlemmarna på fattigvårdsanstalt eller sjukvårdsanstalt, lämnas dock i varje särskilt fall uppgift om antalet personer, som åtnjutit dylik vård, med fördelning på vuxna män och kvinnor samt barn.

De redovisade understödsfallen hänföras till endera av följande sju familjetyper, nämligen ensam man utan barn, ensam man med barn, ensam kvinna utan barn, ensam kvinna med barn, gift par (eller samboende) utan barn, gift par (eller samboende) med barn samt ensamma barn. I fråga om familjer med barn uppgives i varje särskilt fall antalet hemmavarande eller på fattigvårdens bekostnad utom hemmet vårdade minderåriga barn. Härjämte lämnas även uppgift om de av familjens barn under 16 år, som omhändertagits av barnavårdsnämnd.

Det för 1944 års fattigvårdsstatistik använda frågeformuläret överensstämmer i allt väsentligt med det, som användes för 1943 års statistik.

Bearbetningen av materialet. Bearbetningen har bedrivits i två olika etapper. För det första har, efter erforderlig granskning och komplettering av primärmaterialet, uppgifterna för varje kommun hopsummerats. På grundval av dessa kommunsummer har en preliminär berättelse angående fattigvården år 1944 utarbetats och publicerats i Sociala Meddelanden (årg. 1945, sid. 1055 o. f.). Därjämte ha vissa uppgifter angående antalet understödstagare i de

särskilda kommunerna sammanställts för publicering i Årsbok för Sveriges kommuner 1946. Kommunsummorna ligga vidare till grund för tabellerna 2—6 i tabellbilagan till denna berättelse.

Den andra etappen har — liksom tidigare alltsedan berättelsen för år 1939 — utgjorts av en representativ undersökning, omfattande vart femte av de redovisade understödsfallen. För denna bearbetning har använts holkortsmetoden. Huvudresultaten meddelas i form av texttabeller, som ingå i den följande berättelsen.

Omfattningen av det urval, som gjorts för den representativa undersökningen framgår av följande siffror.

	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Giftn par el. samboende		Ensamma barn	Samtliga familjer	
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn		utan barn	med barn
<i>Landsbygden.</i>									
Antal understödsfall . .	37 547	806	48 936	7 530	16 528	20 675	323	103 011	29 334
därav i repr.undersökn.	7 548	169	9 742	1 454	3 319	4 159	70	20 609	5 852
d:o i %	20·1	21·0	19·9	19·3	20·1	20·1	21·7	20·0	19·9
<i>Städerna.</i>									
Antal understödsfall . .	28 427	313	42 398	7 074	11 629	14 116	108	82 454	21 611
därav i repr.undersökn.	5 693	55	8 450	1 427	2 348	2 833	27	16 491	4 342
d:o i %	20·0	17·6	19·9	20·2	20·2	20·1	25·0	20·0	20·1
<i>Hela riket.</i>									
Antal understödsfall . .	65 974	1 119	91 334	14 604	28 157	34 791	431	185 465	50 945
därav i repr.undersökn.	13 241	224	18 192	2 881	5 667	6 992	97	37 100	10 194
d:o i %	20·1	20·0	19·9	19·7	20·1	20·1	22·5	20·0	20·0

Härav framgår, att urvalet av undersökningsobjekt i stort sett motsvarar en femtedel av hela antalet understödsfall. I de skilda familjetyperna äro avvikelserna från 20-procentsregeln relativt sett ringa, varför urvalet även i detta avseende kan anses motsvara kraven på representativitet. Detta gäller också i fråga om fördelningen på olika hjälpformer, såsom framgår av följande tablå.

	Antal vårdtagare på						Hemunderstödda familjer		
	fattigvårdsanstalt			sjukvårdsanstalt					
	hela antalet	därav i repr. undersökn.		hela antalet	därav i repr. undersökn.		hela antalet	därav i repr. undersökn.	
		antal	%		antal	%		antal	%
Landsbygden . .	20 902	4 027	19·3	40 354	8 149	20·2	73 778	14 900	20·2
Städerna	16 253	3 249	20·0	24 462	5 125	21·0	72 030	14 500	20·1
Hela riket	37 155	7 276	19·6	64 816	13 274	20·5	145 808	29 400	20·2

Urvalets representativitet bestyrkes för övrigt i flera sammanhang i det följande. Relativa tal och medeltal kunna sålunda vid en jämförelse konstateras vara i det närmaste exakt desamma i tabeller, vilka härröra från den representativa undersökningen, som i tabeller, vilka grunda sig på hela materialet.

De på hela materialet grundade uppgifterna återgivas länsvis med fördelning på landsbygd och städer, varjämte särskilda uppgifter lämnas för de större städerna. Bearbetningen av det representativa materialet har däremot huvudsakligen inriktats på studiet av förhållandena i olika landsdelar och i kommuner med olikartat näringsliv.

Landsbygden har indelats i landsdelar, enligt den indelning, som använts vid 1936 års särskilda folkräkning.¹ Landskommunerna ha därvid hänförts till fem riksområden: 1) Mälarlänen (omfattande Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Örebro och Västmanlands län), 2) Östra Götaland (Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län), 3) Skåne, Blekinge och Halland, 4) Bohuslän och Vänerlänen (Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs och Värmlands län) samt 5) Dalarna och Norrland. Städerna ha uppdelats så, att Stockholm, Göteborg och Malmö redovisas var för sig, medan övriga större städer över 30 000 invånare och mindre städer förts till var sin grupp.

Med avseende på olikheter i näringslivet ha landskommunerna indelats i fem kommuntyper: jordbrukskommuner, skogskommuner, blandade kommuner, industrikommuner och övriga kommuner, varvid följts den indelning, som gjordes vid 1940 års folkräkning. Till jordbrukskommuner ha räknats kommuner, där minst 75 % av befolkningen tillhör jordbruk med binäringar. Av dessa kommuner ha emellertid en del, belägna i Kopparbergs och Värmlands läns samt Norrlands skogsbygder, förts till en särskild grupp, skogskommuner. Inom ingen av sistnämnda kommuner överstiger åkerarealen 3 % av den totala landarealen. Såsom »blandade» kommuner ha räknats kommuner, i vilka 50—75 % av befolkningen tillhöra jordbruk med binäringar, och såsom industrikommuner betecknats kommuner, i vilka mindre än 50 % av befolkningen tillhöra jordbruk med binäringar och befolkningen till minst $\frac{2}{3}$ är agglomererad (boende i tätorter). Till en särskild grupp »övriga» kommuner ha slutligen förts alla landskommuner, i vilka mindre än 50 % av befolkningen tillhöra jordbruk med binäringar samt i vilka ej ingå tätorter. Antalet fattigvårdssamhällen av olika slag, grupperade efter näringsförhållanden och invånarantal, framgår av tab. 1 i tabellbilagan.

II. Fattigvårdssamhällen.

Antalet fattigvårdssamhällen, varom uppgifter lämnas i tab. 1, uppgick år 1944 till 2 510, av vilka 2 387 tillhöra landsbygden och 123 utgjordes av städer. Enär dels två kommuner i vart och ett av Uppsala, Södermanlands, Östergötlands och Kalmar län, dels ytterligare fem kommuner i Kalmar län sammanslutit sig till fattigvårdssamhällen enligt 6 § fattigvårdslagen, är antalet fattigvårdssamhällen på landsbygden 8 mindre än antalet landskommuner. Sedan år 1943 har antalet fattigvårdssamhällen minskat med två; antalet landskommuner har minskat med fyra och antalet städer ökat med två. Vid

¹ Jfr Särskilda folkräkningen 1935,36, del II, sid. 20*.

årsskiftet 1943/44 ha inträffat bl. a. följande förändringar i den administrativa indelningen, nämligen att Sollentuna socken i Stockholms län bildat Sollentuna köping, Lunds landskommun i Malmöhöhus län delats på Lunds stad och Hardeberga socken, Arvika landskommun i Värmlands län inkorporerats med Arvika stad, Forshaga köping bildats av Forshaga församling inom Grava socken i Värmlands län, Västansfors socken i Västmanlands län bildat Fagersta stad och Borlänge stad bildats av Borlänge köping och Domnarvets socken i Kopparbergs län.

Med avseende på storleken, räknat efter antalet invånare den 1 januari 1944, fördelade sig fattigvårdssamhällena länsvis såsom framgår av tab. 1 i tabellbilagan. Följande tablå visar i sammandrag fördelningen av fattigvårdssamhällena efter invånarantalet på landsbygden och i städerna:

	Antal fattig- vårds- sam- hällen	Därav med nedanstående antal invånare den 1/1 1944											
		249-499	500-749	750-999	1000-1499	1500-1999	2000-2999	3000-3999	4000-4999	5000-9999	10000-14999	15000-	
<i>Landsbygden.</i>													
Antal fattigvårdssamhällen	2 387	120	409	367	279	418	230	267	114	58	96	25	4
Procentuell fördelning		5.0	17.1	15.4	11.7	17.5	9.6	11.2	4.8	2.4	4.0	1.1	0.2
<i>Städerna.</i>													
Antal fattigvårdssamhällen	123	—	—	—	1	7	1	12	4	7	38	20	33
Procentuell fördelning		—	—	—	0.8	5.7	0.8	9.7	3.3	5.7	30.9	16.3	26.8

Växlingarna i fattigvårdssamhällenas befolkningsstorlek äro mycket stora. Särskilt är detta fallet på landsbygden. Av tabiån framgår, att 529 av landsbygdens fattigvårdssamhällen eller 22 % av samtliga hade en folkmängd under 500. I 120 av dessa fattigvårdssamhällen understeg folkmängden 250 personer. I 646 fattigvårdssamhällen var invånarantalet mellan 500 och 1 000, varför 1 175 fattigvårdssamhällen eller nästan hälften av samtliga å landsbygden hade en folkmängd ej uppgående till 1 000 personer. I synnerhet på Gotland och i Skaraborgs län dominerade dylika små fattigvårdssamhällen (95 resp. 82 %). Även inom Uppsala, Älvsborgs, Malmöhöhus, Östergötlands och Hallands län hade mer än hälften av landsbygdens fattigvårdssamhällen mindre än 1 000 invånare. Minsta folkmängden hade Norra Säms fattigvårdssamhälle i Älvsborgs län med endast 75 invånare. De folkrikaste — såväl som de till arealen största — förekommo mest i de nordliga delarna av riket. Den största folkmängden av alla landskommuner hade Skellefteå landskommun (25 178 inv.). Ytterligare tre landskommuner, nämligen Huddinge, Gällivare och Jukkasjärvi, hade mer än 15 000 invånare.

Av fattigvårdssamhällena på landsbygden utgjordes 832 eller 35 % av jordbrukskommuner, 55 eller 2 % av skogskommuner, 953 eller 40 % av blandade kommuner, 146 eller 6 % av industrikommuner samt 401 eller 17 % av övriga kommuner.

III. Antal understödsfall och understödsfallens fördelning på olika familjetyper.

Antal familjer med understöd av fattigvårdsstyrelserna. I tab. 2 i tabellbilagan redovisas antalet familjer, vilka under 1944 erhöilo understöd av fattigvårdsstyrelserna i någon form, jämte understödsfallens fördelning på olika familjetyper dels länsvis, dels i de större städerna. Antalet av fattigvården understödda familjer var c:a 236 000, som fördelade sig på landsbygd och städer samt efter familjetyper på följande sätt.

	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Giftn par eller samboende		Ensamma barn	Samtliga familjer
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn		
<i>Landsbygden.</i>								
Antal understödsfall	37 547	806	48 936	7 530	16 528	20 675	323	132 345
Ökning el. minskn. sedan 1943	-1 181	- 53	-1 186	- 593	- 437	-1 207	- 101	-4 758
D:o i %	- 3'0	- 6'2	- 2'4	- 7'3	- 2'6	- 5'5	- 23'8	- 3'5
<i>Städerna.</i>								
Antal understödsfall	28 427	313	42 398	7 074	11 629	14 116	108	104 065
Ökning el. minskn. sedan 1943	+ 842	- 102	- 55	- 88	+ 204	+ 153	- 21	+ 933
D:o i %	+ 3'1	- 24'6	- 0'1	- 1'2	+ 1'8	+ 1'1	- 16'3	+ 0'9
<i>Hela riket.</i>								
Antal understödsfall	65 974	1 119	91 334	14 604	28 157	34 791	431	236 410
Ökning el. minskn. sedan 1943	- 3'9	- 155	-1 241	- 681	- 233	-1 054	- 122	- 3 825
D:o i %	- 0'5	- 12'2	- 1'3	- 4'5	- 0'8	- 2'9	- 22'1	- 1'6

Från 1943 till 1944 har de understödda familjernas antal minskat med omkring 3 800 eller 1'6 %. På landsbygden utgör minskningen drygt 4 700 (3'5 %), medan en ökning på 900 familjer eller c:a 1 % inträffat för städerna. Nedgången har liksom föregående år framför allt gällt familjer med barn. Antalet familjer med barn har minskat med c:a 2 000 (till 50 900) eller 3'8 %, och antalet familjer utan barn med ungefär 1 800 (till 185 500) eller knappt 1 %. Nedgången har alltså, relativt sett, varit nära fyra gånger större i förra fallet än i det senare. I allmänhet äro barnfamiljerna underkastade större variationer från år till år än de övriga, beroende på att försörjarna i förra fallet väsentligen utgöras av yngre eller medelålders arbetsföra män, medan understödsfallen i senare fallet till större delen bestå av ensamstående åldersstigna och arbetsoförmögna personer.

Antalet understödsfall på landsbygden i olika landsdelar och inom olika kommuntyper samt i städer av olika storlek framgår av tab. A, som även visar de absoluta och relativa förändringarna sedan 1943. I samtliga landsdelar och kommuntyper på landsbygden har en minskning i antalet understödsfall ägt rum, vilket givetvis sammanhänger med den ökade sysselsättningen och bristen på arbetskraft. Starkast framträdande är minskningen i

Tab. A. Antal understödsfall i olika landsdelar och kommuntyper år 1944.

Landsdelar och kommuntyper	Antal understödsfall	Ökning (+) eller minskning (—) sedan 1943	
		antal	%
Landsbygden	132 345	— 4 758	— 3·5
Mälarlänen	24 695	— 975	— 3·8
Östra Götaland	19 713	— 854	— 4·2
Skåne, Blekinge och Halland	16 538	— 612	— 3·6
Bohuslän och Västmanland	22 011	— 645	— 2·8
Dalarna och Norrland	49 388	— 1 672	— 3·3
Jordbrukskommuner	17 293	— 938	— 5·1
Skogskommuner	5 800	— 19	— 0·3
Blandade kommuner	47 696	— 1 206	— 2·5
Industrikommuner	21 974	— 1 539	— 6·5
Övriga kommuner	39 582	— 1 056	— 2·6
Städerna	104 065	+ 933	+ 0·9
Stockholm	29 570	+ 905	+ 3·2
Göteborg	13 651	— 1 094	— 7·4
Malmö	5 295	+ 274	+ 5·6
Övriga städer över 30 000 inv.	21 214	+ 1 990	+ 10·4
Städer under 30 000 inv.	34 335	— 1 142	— 3·2
Hela riket	236 410	— 3 825	— 1·6

jordbrukskommunerna och industrikommunerna. För städerna redovisas däremot en ökning på knappt 1 % i understödsverksamheten. Ökningen är störst för gruppen övriga städer över 30 000 inv. (10 %), medan Göteborg och de mindre städerna uppvisa en minskning på drygt 7 resp. 3 %. För Göteborgs del förklaras den avsevärda nedgången främst av att sjöfarten kommit igång under året.

Antal familjer med understöd av fattigvårdsstyrelserna, fördelade efter familjetyper. Med avseende på familjetyper fördela sig de understödda familjerna länsvis såsom framgår av tab. B. Ensamma kvinnor utan barn utgjorde den största gruppen (39 %) och ensamma män utan barn den näst största (28 %). Ungefär vart sjunde (15 %) av understödsfallen tillhörde gruppen äkta makar (eller samboende) med barn, medan vart åttonde fall (12 %) representerade gifta par utan barn. Ensamma kvinnor med barn utgjorde drygt 6 %, ensamma män med barn samt ensamma barn vardera mindre än 1 %. Ensamstående kvinnor omfattade totalt 45 % av samtliga understödda familjer, äkta makar (eller samboende) 27 % och ensamstående män 28 %. De relativa talen äro praktiskt taget oförändrade sedan föregående år.

Skilnaderna i fördelningen på familjetyper äro rätt små mellan landsbygden i dess helhet och samtliga städer. De enda nämnvärda olikheterna bestå däri, att städerna ha flera ensamma kvinnor utan barn bland understödstagarna men färre ensamma män utan barn och gifta par med barn än landsbyg-

¹ Från årsskiftet 1943/44 tillhör Solna gruppen övriga städer över 30 000 inv. Vid jämförelse med föregående år ha dessa års siffror justerats på så sätt att Solna inräknats bland de större städerna även under år 1943. Företages ej denna justering blir ökningen 19·5 % för de större städerna och minskningen 7·1 % för de mindre.

Tab. B. Understödsfallens fördelning på olika familjetyper länsvis år 1944.

L ä n		Antal under- stödsfall	Därav, i %, tillhörande familjetypen							
			ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par eller samboende		en- samma barn	
			utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn		
<i>Landsbygden.</i>										
Stockholms	län . . .	7 482	27·9	0·4	35·4	5·3	16·1	14·7	0·2	
Uppsala	» . . .	3 158	29·0	0·4	41·0	4·4	14·7	10·1	0·4	
Södermanlands	» . . .	4 375	28·5	0·3	39·8	4·9	16·0	10·2	0·3	
Östergötlands	» . . .	6 457	28·6	0·3	39·2	4·7	15·5	11·4	0·3	
Jönköpings	» . . .	3 031	30·4	0·5	43·8	5·3	9·7	9·9	0·4	
Kronobergs	» . . .	3 425	31·9	0·7	40·9	4·1	9·7	12·6	0·1	
Kalmar	» . . .	5 838	28·2	0·6	38·7	5·1	13·5	13·8	0·1	
Gotlands	» . . .	962	29·5	0·7	37·2	7·7	11·1	13·3	0·5	
Blekinge	» . . .	4 430	27·8	0·6	38·0	5·4	13·1	15·1	0·0	
Kristianstads	» . . .	4 765	31·0	0·4	39·3	6·0	10·3	12·7	0·3	
Malmöhus	» . . .	5 179	30·4	0·4	43·6	4·6	11·4	9·3	0·3	
Hallands	» . . .	2 164	33·2	0·6	41·5	3·3	10·3	10·7	0·4	
Göteborgs o. Bohus	» . . .	4 393	30·6	0·7	39·1	5·1	11·3	13·1	0·1	
Älvsborgs	» . . .	5 139	30·4	0·5	41·1	5·0	10·5	12·1	0·4	
Skaraborgs	» . . .	4 174	30·8	0·6	41·1	4·9	12·0	10·0	0·6	
Värmlands	» . . .	8 305	26·2	0·5	39·8	6·4	13·3	13·6	0·2	
Örebro	» . . .	5 785	27·3	0·4	44·4	4·1	14·0	9·7	0·1	
Västmanlands	» . . .	3 895	27·1	0·3	41·8	5·6	12·6	12·0	0·6	
Kopparbergs	» . . .	7 078	30·3	0·5	37·2	6·1	11·9	13·8	0·2	
Gävleborgs	» . . .	9 053	26·3	0·9	31·1	7·2	12·2	22·1	0·2	
Västernorrlands	» . . .	13 970	26·0	0·6	34·5	6·3	13·6	18·9	0·1	
Jämtlands	» . . .	3 831	32·7	1·0	28·2	7·5	11·6	18·7	0·3	
Västerbottens	» . . .	5 622	29·2	1·1	29·7	6·5	9·1	24·2	0·2	
Norrbottnens	» . . .	9 834	25·1	1·1	26·5	6·8	10·5	29·9	0·1	
Hela landsbygden 1944		132 345	28·4	0·6	37·0	5·7	12·5	15·6	0·2	
1943		137 103	28·2	0·6	36·6	5·9	12·4	16·0	0·3	
<i>Städerna.</i>										
Stockholm		29 570	30·9	0·3	40·9	7·0	9·8	11·0	0·1	
Göteborg		13 651	28·4	0·4	37·4	8·5	11·5	13·7	0·1	
Malmö		5 295	26·4	0·4	38·0	7·4	11·9	15·9	0·0	
Övriga städer över 30 000 inv.		21 214	25·0	0·1	41·5	6·1	11·9	15·4	0·0	
Städer under 30 000 inv.		34 335	25·4	0·4	41·9	6·2	11·7	14·2	0·2	
Samtliga städer 1944		104 065	27·3	0·3	40·7	6·8	11·2	13·6	0·1	
1943		103 132	26·7	0·4	41·2	7·0	11·1	13·5	0·1	
<i>Hela riket.</i> 1944			236 410	27·9	0·5	38·6	6·2	11·9	14·7	0·2
1943			240 235	27·6	0·5	38·6	6·4	11·8	14·9	0·2

den. De största olikheterna i understöds klienteletts sammansättning mellan de olika länens landsbygd hänför sig till grupperna gifta par med barn och ensamma kvinnor utan barn. I de norrländska länen, främst Norrbottens län, utgör den förra gruppen en relativt stor andel av understödsfallen. Den senare gruppen är däremot dominerande i framför allt Örebro, Jönköpings, Malmöhus, Västmanlands och Hallands län. Bland städerna har Stockholm de relativt flesta ensamma männen utan barn, men minsta antalet gifta par såväl med barn som utan barn.

Det sammanlagda antalet familjer med barn (inräknat ensamma barn) upp-

Tab. C. Understödsfallens fördelning på olika familjetyper bland tilläggspensionärer och övriga understödstagare i olika landsdelar och kommuntyper.

Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Antal under- stöds- fall (1/6)	Därav, i %, tillhörande familjetypen						
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		en- sam- ma barn
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
1. Understödsdagare med tilläggspension.								
<i>Landsbygden</i>	16 181	33·8	0·3	45·3	1·0	15·0	4·6	—
Mälardalen	3 243	32·4	0·1	47·0	0·7	16·8	3·0	—
Östra Götaland	2 634	34·0	0·3	46·7	0·7	14·4	3·9	—
Skåne, Blekinge och Halland	2 274	34·3	0·1	46·9	1·0	13·7	4·0	—
Bohuslän och Västergötland	2 834	33·3	0·2	48·0	1·0	13·9	3·6	—
Dalarna och Norrland	5 196	34·6	0·4	41·6	1·4	15·3	6·7	—
Jordbrukskommuner	2 215	36·4	0·1	46·1	0·9	11·6	4·9	—
Skogskommuner	578	38·4	1·0	37·6	2·6	12·3	8·1	—
Blandade kommuner	5 871	35·1	0·2	44·4	1·1	14·3	4·9	—
Industrikommuner	2 485	30·9	0·0	46·8	0·9	18·5	2·9	—
Övriga kommuner	5 032	32·0	0·4	46·4	0·7	16·0	4·5	—
<i>Städerna</i>	10 979	29·8	0·1	63·8	0·9	12·6	2·8	—
Stockholm	2 743	31·6	0·2	56·7	0·8	9·3	1·4	—
Göteborg	1 398	32·6	0·1	48·7	1·0	13·4	4·2	—
Malmö	572	30·1	0·2	51·6	0·4	15·1	2·6	—
Övriga städer över 30 000 inv.	2 359	27·7	0·1	54·6	0·9	13·5	3·2	—
Städer under 30 000 inv.	3 907	28·6	0·1	53·5	1·1	13·7	3·0	—
<i>Hela riket</i>	27 160	32·1	0·2	48·8	1·0	14·0	3·9	—
2. Övriga understödsdagare.								
<i>Landsbygden</i>	10 280	20·3	1·2	23·3	12·6	8·7	33·2	0·7
Mälardalen	1 694	18·1	1·1	26·4	13·2	11·1	29·3	0·8
Östra Götaland	1 311	20·9	1·3	24·2	13·3	9·4	29·7	1·2
Skåne, Blekinge och Halland	1 030	21·1	1·3	24·1	13·0	7·3	32·6	0·6
Bohuslän och Västergötland	1 569	19·2	1·3	26·7	12·8	9·4	29·6	1·0
Dalarna och Norrland	4 676	21·0	1·2	20·7	12·0	7·7	37·0	0·4
Jordbrukskommuner	1 226	21·4	1·5	21·4	12·7	8·2	33·4	1·4
Skogskommuner	593	24·6	0·8	19·1	11·8	6·4	36·3	1·0
Blandade kommuner	3 678	20·2	1·3	22·8	12·2	8·4	34·3	0·8
Industrikommuner	1 907	19·8	0·9	24·4	12·6	10·8	31·2	0·3
Övriga kommuner	2 876	19·3	1·3	24·9	13·1	8·4	32·6	0·4
<i>Städerna</i>	9 854	24·6	0·4	25·8	13·5	9·8	25·6	0·3
Stockholm	3 171	30·3	0·4	27·2	12·4	10·2	19·3	0·2
Göteborg	1 333	23·9	0·4	26·2	16·0	8·2	25·0	0·3
Malmö	487	19·7	0·6	23·0	15·0	11·1	30·6	—
Övriga städer över 30 000 inv.	1 885	21·0	0·1	23·3	14·5	9·7	31·2	0·2
Städer under 30 000 inv.	2 978	22·0	0·7	26·0	12·5	9·9	28·4	0·5
<i>Hela riket</i>	20 134	22·4	0·9	24·5	13·0	9·2	29·5	0·5
3. Samtliga understödsdagare.								
<i>Landsbygden</i>	26 461	28·5	0·6	36·8	5·5	12·6	15·7	0·3
<i>Städerna</i>	20 833	27·3	0·3	40·6	6·8	11·3	13·6	0·1
<i>Hela riket</i>	47 294	28·0	0·5	38·4	6·1	12·0	14·8	0·2

gick på landsbygden till 22 %, i städerna till 21 % av hela antalet understödda familjer. De flesta barnfamiljer tillhörde familjetypen gifta par med barn, vilken omfattade i landskommunerna 16 % och i städerna 14 % av samtliga. För landsbygdens vidkommande finner man i samtliga norrlandslän höga frekvens-tal (26—38 %) för antalet barnfamiljer inom understöds klientelet. I övrigt nådde endast Gotlands län upp till samma relativa antal barnfamiljer som landsbygden i dess helhet. Minsta antalet redovisas för Uppsala, Södermanlands, Malmöhus, Hallands och Örebro län.

Emellertid består fattigvårdens understöds klientel — såsom visas i det följande — till en mycket stor del (57 % av samtliga understödsfall) av personer, som på grund av ålder eller invaliditet åtnjuta tilläggspension eller invalidunderstöd. Dessa — i det följande för korthetens skull kallade tilläggspensionärer — skilja sig såväl med avseende på sin sammansättning i familjehänseende som i andra avseenden väsentligt från övriga understödstagare. Skiljaktigheterna mellan tilläggspensionärer och övriga understödstagare med hänsyn till deras fördelning på familjetyper framgå av de siffror, som sammanställts i tab. C på grundval av det representativa materialet.

Tilläggspensionärerna bestå till största delen av åldringar, varför de barnlösa familjetyperna dominera i ännu högre grad än bland samtliga understödda familjer. Tillsammans omfatta de barnlösa familjetyperna på landsbygden 94 % och i städerna 96 %. I landskommunerna tillhöra 45 % och i städerna 54 % av samtliga understödsfall med tilläggspension gruppen ensamma kvinnor utan barn. Minst var denna andel i Dalarna och Norrland (42 %), särskilt i skogskommunerna (38 %). Därefter kommer i andel gruppen ensamma män utan barn, vilka utgöra på landsbygden c:a 34 % och i städerna 30 % av samtliga hithörande understödsfall. I övrigt utgjordes i landskommunerna 15 % och i städerna 13 % av pensionärsfamiljerna av makar utan barn. Barnfamiljer bland tilläggspensionärer förekomma blott i de fall, då någon av familjeförsörjarna är invalid. Endast i ett fåtal fall funnos därför minderåriga barn att försörja, på landsbygden 6 % och i städerna 4 %. Antalet barnfamiljer bland tilläggspensionärerna är störst i Dalarna och Norrland (9 %), framför allt i skogskommunerna (12 %) och minst i Stockholms stad (2 %).

Bland understödstagarna utan tilläggspension eller invalidunderstöd utgöra gifta par (eller samboende) med barn den största gruppen, på landsbygden 33 % och i städerna 26 % av samtliga fall inom denna kategori. De ensamma männen utan barn och de ensamma kvinnorna utan barn utgöra på landsbygden resp. 20 och 23 % samt i städerna resp. 24 och 27 %. Äkta makar utan barn utgjorde knappt $\frac{1}{10}$ av samtliga understödsfall inom gruppen. En mycket stor del av huvudpersonerna i dessa övriga familjer har minderåriga barn att försörja. Barnfamiljerna (inräknat ensamma barn) utgjorde i landskommunerna 48 % och i städerna 40 % av samtliga understödsfall. Motsvarande procenttal är högst i Dalarna och Norrland (50 %) samt i de sydligaste länen (48 %).

Av fattigvårdsstyrelserna understödda familjer, fördelade efter barnantal. Fördelningen av de genom fattigvårdsstyrelserna understödda familjerna efter barn-

Tab. D. Antal fattigvårdsunderstödda familjer inom olika familjetyper för-

Representativa

Landsdelar och kommuntyper		Ensamma män			Ensamma kvinnor				
		Antal under- stödsfall (1/s)	Därav, i %, med			Antal under- stödsfall (1/s)	Därav, i %, med		
			0 barn	1—2 barn	3 el. fl. barn		0 barn	1—2 barn	3 el. fl. barn
1. Understödstagare m. tilläggspension.									
1	Landsbygden	5 508	99·2	0·7	0·1	7 506	97·9	1·9	0·2
2	Mälardalen	1 052	99·7	0·3	—	1 547	98·6	1·3	0·1
3	Östra Götaland	903	99·2	0·6	0·2	1 248	98·6	1·2	0·2
4	Skåne, Blekinge och Halland	783	99·6	0·3	0·1	1 089	97·9	1·8	0·3
5	Bohuslän och Västergötland	950	99·3	0·7	—	1 389	98·1	1·8	0·1
6	Dalarna och Norrland	1 820	98·7	1·1	0·2	2 233	96·8	2·9	0·3
7	Jordbrukskommuner	809	99·6	0·4	—	1 042	98·1	1·6	0·3
8	Skogskommuner	228	97·4	1·8	0·8	232	93·5	5·2	1·3
9	Blandade kommuner	2 071	99·4	0·5	0·1	2 676	97·5	2·2	0·3
10	Industrikommuner	768	99·9	0·1	—	1 186	98·1	1·9	—
11	Övriga kommuner	1 632	98·8	1·1	0·1	2 370	98·4	1·4	0·2
12	Städerna	3 277	99·7	0·3	0·0	6 013	98·3	1·6	0·1
13	Stockholm	871	99·6	0·3	0·1	1 578	98·6	1·4	—
14	Göteborg	456	99·8	0·2	—	695	98·0	2·0	—
15	Malmö	173	99·4	0·6	—	298	99·3	0·7	—
16	Övriga städer över 30 000 inv.	654	99·8	0·2	—	1 310	98·4	1·5	0·1
17	Städer under 30 000 inv.	1 123	99·6	0·4	—	2 132	98·0	1·7	0·3
18	Hela riket	8 785	99·4	0·5	0·1	13 519	98·1	1·8	0·1
2. Övriga understödstagare.									
19	Landsbygden	2 209	94·3	3·7	2·0	3 690	65·0	28·0	7·0
20	Mälardalen	325	94·2	3·7	2·1	670	66·7	27·0	6·3
21	Östra Götaland	291	94·2	3·1	2·7	491	64·6	28·7	6·7
22	Skåne, Blekinge och Halland	231	93·9	4·3	1·8	382	64·9	27·0	8·1
23	Bohuslän och Västergötland	323	93·5	5·3	1·2	620	67·6	25·6	6·8
24	Dalarna och Norrland	1 039	94·7	3·2	2·1	1 527	63·3	29·5	7·2
25	Jordbrukskommuner	280	93·6	3·9	2·5	419	62·8	31·0	6·2
26	Skogskommuner	151	96·7	1·3	2·0	183	61·7	29·5	8·8
27	Blandade kommuner	792	93·9	3·5	2·6	1 288	65·2	27·1	7·7
28	Industrikommuner	395	95·4	4·1	0·5	706	65·9	28·5	5·6
29	Övriga kommuner	591	93·7	4·1	2·2	1 094	65·5	27·4	7·1
30	Städerna	2 471	98·2	1·5	0·3	3 864	65·7	27·6	6·7
31	Stockholm	974	98·6	1·2	0·2	1 256	68·7	26·3	5·0
32	Göteborg	324	98·5	1·5	—	562	62·1	30·1	7·8
33	Malmö	99	97·0	2·0	1·0	185	60·5	28·1	11·4
34	Övriga städer över 30 000 inv.	398	99·5	0·5	—	713	61·6	29·4	9·0
35	Städer under 30 000 inv.	676	97·0	2·5	0·5	1 148	67·5	26·5	6·0
36	Hela riket	4 680	96·4	2·5	1·1	7 554	65·3	27·8	6·9
3. Samtliga understödstagare.									
37	Landsbygden	7 717	97·8	1·5	0·7	11 196	87·0	10·5	2·5
38	Städerna	5 748	99·0	0·8	0·2	9 877	85·6	11·7	2·7
39	Hela riket	13 465	98·3	1·2	0·5	21 073	86·3	11·1	2·6

delade efter barnantalet inom skilda landsdelar och kommuntyper år 1944.

undersökningen.

Giftna par eller samboende				Ensamma barn			Samtliga familjer				
Antal under- stödsfall (1/5)	Därav, i %, med			Antal under- stödsfall (1/5)	Därav, i %,		Antal under- stödsfall (1/5)	Därav, i %, med			
	0 barn	1—2 barn	3 el. fl. barn		1—2 barn	3 el. fl. barn		0 barn	1—2 barn	3 el. fl. barn	
3 167	76·6	15·2	8·2	—	—	—	16 181	94·2	4·1	1·7	1
644	84·8	10·7	4·5	—	—	—	3 243	96·2	2·9	0·9	2
483	78·5	14·7	6·8	—	—	—	2 634	95·1	3·5	1·4	3
402	77·6	13·9	8·5	—	—	—	2 274	94·9	3·4	1·7	4
495	79·4	12·7	7·9	—	—	—	2 834	95·2	3·4	1·4	5
1 143	69·6	19·6	10·8	—	—	—	5 196	91·5	5·9	2·6	6
364	70·3	17·9	11·8	—	—	—	2 215	94·1	3·8	2·1	7
118	60·2	20·3	19·5	—	—	—	578	88·2	6·9	4·9	8
1 124	74·5	16·9	8·6	—	—	—	5 871	93·7	4·5	1·8	9
531	86·4	10·2	3·4	—	—	—	2 485	96·2	3·1	0·7	10
1 030	77·8	14·6	7·6	—	—	—	5 032	94·3	4·1	1·6	11
1 689	81·9	13·5	4·6	—	—	—	10 979	96·2	3·0	0·8	12
294	87·1	10·9	2·0	—	—	—	2 743	97·7	2·1	0·2	13
247	76·1	19·0	4·9	—	—	—	1 398	94·7	4·4	0·9	14
101	85·1	9·9	5·0	—	—	—	572	96·8	2·8	0·9	15
395	80·8	14·4	4·8	—	—	—	2 359	95·8	3·3	0·9	16
652	82·0	12·6	5·4	—	—	—	3 907	95·8	3·2	1·0	17
4 856	78·4	14·7	6·9	—	—	—	27 160	95·0	3·7	1·3	18
4 311	20·7	38·8	40·5	70	98·6	1·4	10 280	52·3	27·8	19·9	19
686	27·6	39·2	33·2	13	100·0	—	1 694	55·6	28·0	16·4	20
513	24·0	36·6	39·4	16	100·0	—	1 311	54·5	27·0	18·5	21
411	18·2	36·3	45·5	6	100·0	—	1 030	52·4	26·0	21·6	22
611	24·0	41·1	34·9	15	93·3	6·7	1 569	55·3	28·1	16·6	23
2 090	17·2	39·1	43·7	20	100·0	—	4 616	49·4	28·2	22·4	24
510	19·6	34·9	45·5	17	100·0	—	1 226	51·0	27·4	21·6	25
253	15·0	32·0	53·0	6	100·0	—	593	50·1	24·1	25·8	26
1 569	19·7	35·9	44·4	29	96·6	3·4	3 678	51·5	26·3	22·2	27
800	25·8	45·4	28·8	6	100·0	—	1 907	55·0	30·7	14·3	28
1 179	20·4	41·5	38·1	12	100·0	—	2 876	52·5	28·7	18·8	29
3 492	27·6	48·0	24·4	27	100·0	—	9 854	60·2	28·5	11·3	30
935	34·4	47·4	18·2	6	100·0	—	3 171	67·6	25·0	7·4	31
443	24·8	46·7	28·5	4	100·0	—	1 333	58·4	28·9	12·7	32
203	26·6	44·3	29·1	—	—	—	487	53·8	29·6	16·6	33
771	23·7	49·9	26·4	3	100·0	—	1 885	54·0	31·8	14·2	34
1 140	25·9	48·4	25·7	14	100·0	—	2 978	58·0	29·8	12·2	35
7 803	23·8	42·9	33·3	97	99·0	1·0	20 134	56·1	28·1	15·8	36
7 478	44·4	28·8	26·8	70	98·6	1·4	26 461	77·9	13·3	8·8	37
5 181	45·3	36·8	17·9	27	100·0	—	20 833	79·1	15·1	5·8	38
12 659	44·8	32·1	23·1	97	99·0	1·0	47 294	78·4	14·1	7·5	39

antal framgår av tab. D, som grundar sig på den representativa undersökningen. Vid grupperingen av familjerna efter barnantal ha medräknats samtliga redovisade barn under 16 år, såväl hemmavarande eller på fattigvårdens bekostnad utom hemmet vårdade barn, som av barnavårdsnämnderna omhändertagna och i fosterhem, barnhem eller annan anstalt utackorderade barn. Barnfamiljerna ha grupperats i två grupper, nämligen på familjer med 1 eller 2 barn samt med 3 eller flera barn, de senare i det följande även kallade flerbarnsfamiljer.

Av samtliga understödda familjer hade 14 % 1 eller 2 barn och omkring 8 % 3 eller flera barn. Störst är barnförekomsten givetvis bland gifta par, av vilka 32 % hade 1 eller 2 barn och 23 % 3 eller flera barn.

Av undersökningar, som verkställdes i 1939 och 1940 års fattigvårdsberättelser, framgick, att andelen ett- och tvåbarnsfamiljer bland understödsfallen vid fattigvården var i stort sett densamma som inom befolkningen, under det att relativa antalet familjer med 3 eller flera barn var väsentligt större i fattigvårdsklientelet.¹ Inom befolkningen hade enligt 1936 års partiella folkräkning på landsbygden 17 % och i städerna 16 % av samtliga familjer 1—2 minderåriga barn, vilket mycket nära överensstämmer med andelen ett- och tvåbarnsfamiljer inom fattigvårdsklientelet, vilken var i förra fallet 17 % och i det senare 19 %. Flerbarnsfamiljerna voro däremot bland understödsfallen på landsbygden två gånger och i städerna nära tre gånger så talrika, relativt sett, som inom befolkningen. Andelen familjer med 3 eller flera barn var nämligen bland understödsfallen i landskommunerna 10·5 % och i städerna 7·1 % mot 5·3 resp. 2·6 % bland samtliga familjer över huvud. — Giftna understödstagare med barn voro på landsbygden nära dubbelt och i städerna nära tre gånger så många bland fattigvårdsfallen som bland befolkningen i allmänhet. I fråga om äkta makar med flera barn än tre voro dessa relationstal ännu större. Giftna par med 5 eller flera barn på landsbygden voro tre à fyra gånger och i städerna nära fem gånger så vanliga bland de fattigvårdsunderstödda familjerna som bland äktenskap i allmänhet. Fattigvårdsbehovet stiger sålunda mycket starkt med den ökade försörjningsbörda, som ett större antal barn medför. I fråga om andra familjer än gifta par var förhållandet mellan antalet familjer med 3 eller flera barn inom fattigvårdsklientelet och inom befolkningen ännu större än bland äkta makar. Andelen familjer med 3 eller flera barn bland de fattigvårdsunderstödda familjerna var sålunda bland ensamstående män 3 à 4 gånger och bland ensamstående kvinnor 4 à 6 gånger större än för motsvarande familjetyper inom hela befolkningen i landskommuner resp. städer.

Bland tilläggspensionärer, vilka uppburit kompletterande understöd av fattigvården, förekom — såsom framgår av tab. D — barn mycket sällan. Knappt 4 % av dessa familjer hade 1 eller 2 barn och drygt 1 % hade flera barn. Här var det endast den jämförelsevis fåtaliga gruppen av äkta makar, som upp-

¹ Jämför de utförliga redogörelserna för dessa undersökningar i Fattigvården år 1939 sid. 51 o. f. samt Fattigvården år 1940 sid. 33 o. f. För år 1944 ha motsvarande undersökningar icke kunnat verkställas, på grund av att uppgifter saknas om befolkningens sammansättning med avseende på familjetyper och barnantal.

visade någon större andel barnfamiljer. Av dessa hade 15 % 1 eller 2 barn, medan ungefär 7 % voro flerbarnsfamiljer. Att barnförekomsten bland de gifta tilläggs pensionärerna är så stor som fallet är, sammanhänger med att i en stor del av dessa familjer båda makarna äro relativt unga eller i medelåldern. I mer än hälften av samtliga understödsfall i denna familjetyp åtnjöt sålunda endast den ena maken pension, nämligen mannen, som på grund av invaliditet uppbar invalidunderstöd eller blindhetsersättning. En närmare undersökning visar, att det med avseende på frekvensen av barn råder en väsentlig skillnad mellan denna och den andra gruppen av äkta makar bland pensionärerna, där båda — i det övervägande antalet fall till följd av ålder — uppburit tilläggs pension, såsom framgår av följande siffror.

	Äkta makar					
	endera med tilläggs pension			båda med tilläggs pension		
	Lands- bygden	Städerna	Hela riket	Lands- bygden	Städerna	Hela riket
Antal understödsfall ($\frac{1}{2}$)	1 663	830	2 493	1 504	859	2 363
Därav, i %, med 0 barn	60.3	66.5	62.4	94.6	96.9	95.4
1—2 „	25.5	24.3	25.1	3.9	3.0	3.6
3 el. fl. „	14.2	9.2	12.5	1.5	0.1	1.0

Övriga understödstagare, som icke åtnjöt tilläggs pension, utmärkas av relativt stor barnrikedom; 28 % av familjerna hade 1 eller 2 barn och ungefär 16 % hade 3 eller flera barn. Andelen flerbarnsfamiljer inom denna kategori av understödstagare var sålunda mer än tio gånger större än bland tilläggs pensionärerna. Av de äkta makarna hade 43 % 1 eller 2 barn och 33 % 3 eller flera barn. Drygt en tredjedel av de ensamma kvinnorna hade minderåriga barn att försörja, omkring 28 % 1 eller 2 barn och 7 % 3 eller flera barn. Endast ungefär 4 % av de ensamma männen hade minderåriga barn.

Mellan landsbygd och städer liksom mellan olika landsdelar och kommuntyper äro skillnaderna ifråga om förekomsten av barnfamiljer i fattigvårdsklientelet stundom rätt stora. Störst äro dessa olikheter, relativt sett, med avseende på familjer med 3 eller flera barn. Inskränker man sig till en jämförelse mellan antalet flerbarnsfamiljer inom familjetypen gifta par bland understödstagare utan tilläggs pension i de olika områdena finner man följande. På landsbygden hade 41 % av de äkta makarna 3 eller flera barn mot drygt 24 % i städerna. Det lägsta antalet flerbarnsfamiljer förekom i Stockholm (18 %). På landsbygden var frekvensen av flerbarnsfamiljer endast i industrikommunerna ungefär lika låg som i städerna (29 %). Betydligt högre var andelen av flerbarnsfamiljerna i jordbrukskommunerna och de blandade kommunerna (46 resp. 44 %). I skogskommunerna slutligen hade över hälften (53 %) av de understödda gifta paren 3 eller flera barn. Antalet äktar makar med 3 eller flera barn med understöd av fattigvården var högst i de sydligaste länen (46 %) samt i Dalarna och Norrland (44 %) och lägst i Mälarlänen (33 %).

Hela antalet barnfamiljer, som någon gång under 1944 åtnjöt understöd

av fattigvårdsstyrelserna, uppgick enligt tab. 2 till i runt tal 51 000, varav på landsbygden 29 000 och i städerna 22 000. Antalet hemmavarande eller på fattigvårdens bekostnad utom hemmet vårdade barn i dessa familjer var 113 000, därav i landskommunerna 72 000 och i städerna 41 000. Enligt beräkningar, utförda på grundval av den representativa undersökningen, fördela sig de understödda barnfamiljerna resp. barnen på följande sätt på ett- och tvåbarnsfamiljer resp. flerbarnsfamiljer:

	Landsbygden	Städerna	Hela riket	
			1944	1943
Antal barnfamiljer	29 000	22 000	51 000	53 000
Därav med				
1—2 barn	18 000	16 000	34 000	35 000
3 el. fl. barn	11 000	6 000	17 000	18 000
Antal barn	72 000	41 000	113 000	118 000
Därav i familjer med				
1—2 barn	23 000	20 000	43 000	46 000
3 el. fl. barn	49 000	21 000	70 000	72 000

IV. Understödsfallens fördelning efter hemortsrättsledarens ålder.

Åldersfördelning. Enligt formuläret för fattigvårdsstatistiken skall för varje familj, som åtnjutit understöd av fattigvårdsstyrelserna, uppgivas huvudpersonens eller hemortsrättsledarens födelseår. På grundval härav verkställdes i 1941 års berättelse en ingående undersökning av understödsfallens åldersfördelning, varvid också jämförelse gjordes med befolkningens åldersfördelning enligt uppgifter ur 1940 års folkräkning.¹

Enligt de undersökningar, som verkställdes i 1941 års fattigvårdsberättelse, utmärkes åldersfördelningen inom fattigvårdsklientelet av att de äldre åldersklasserna äro avsevärt starkare representerade än inom befolkningen. Detta visade sig emellertid härröra från det förhållandet, att ensamstående män och kvinnor äro starkt övertaliga i de högre åldrarna bland understödstagarna i jämförelse med vad fallet är inom dessa befolkningsgrupper över huvud. Bland de gifta manliga understödstagarna överensstämde åldersfördelningen däremot rätt nära med de gifta männens inom hela befolkningen. På landsbygden voro åldringarna inom samtliga familjetyper talrikare företrädade än i städerna såväl inom fattigvårdsklientelet som inom befolkningen. Den större andelen ålderstigna bland understödstagarna på landsbygden var särskilt framträdande i jordbrukskommunerna, men detta förhållande hade också sin motsvarighet inom befolkningen. Av de olika landsdelarna uppvisade Mälarlänen samt de sydligaste länen de relativt sett flesta åldringarna bland understödstagarna, särskilt bland de ensamstående. Skogskommunernas understödsklientel bestod inom samtliga familjetyper i relativt större utsträckning än inom andra slag av landskommuner av personer i arbetsför ålder och i mindre om-

¹ Jfr härom Fattigvården år 1941, sid. 32 o. f.

Tab. E. Understödsfallens fördelning efter försörjarens ålder åren 1943 och 1944.

Representativa undersökningen.

Å l d e r	Tilläggs- pensionärer		Övriga understödsstagare		Samtliga understödsfall	
	1943	1944	1943	1944	1943	1944
<i>Landsbygden.</i>						
Antal understödsfall ($\frac{1}{s}$)	16 485	16 181	10 957	10 280	27 442	26 461
Därav, i %, där försörjaren var i åldern intill 16 år	—	—	0·8	0·7	0·3	0·3
16—30 ,	5·8	5·4	22·4	22·1	12·4	11·9
30—40 ,	7·1	6·7	20·3	20·2	12·4	11·9
40—50 ,	9·3	9·6	21·9	21·8	14·3	14·4
50—60 ,	11·5	10·9	18·1	19·0	14·2	14·0
60—67 ,	11·6	11·1	10·4	10·3	11·1	10·8
67— ,	54·7	56·3	6·1	5·9	35·3	36·7
<i>Städerna.</i>						
Antal understödsfall ($\frac{1}{s}$)	10 664	10 979	9 967	9 854	20 631	20 833
Därav, i %, där försörjaren var i åldern intill 16 år	—	—	0·2	0·3	0·1	0·1
16—30 ,	4·3	3·7	20·8	21·9	12·3	12·3
30—40 ,	5·7	5·5	21·0	21·3	13·1	12·9
40—50 ,	8·3	8·4	19·4	19·6	13·6	13·7
50—60 ,	11·8	11·3	19·0	18·4	15·3	14·7
60—67 ,	14·5	13·1	13·2	13·2	13·9	13·2
67— ,	55·4	58·0	6·4	5·3	31·7	33·1
<i>Hela riket.</i>						
Antal understödsfall ($\frac{1}{s}$)	27 149	27 160	20 924	20 134	48 073	47 294
Därav, i %, där försörjaren var i åldern intill 16 år	—	—	0·5	0·5	0·2	0·2
16—30 ,	5·2	4·7	21·7	22·0	12·4	12·1
30—40 ,	6·6	6·2	20·6	20·7	12·7	12·4
40—50 ,	8·9	9·1	20·7	20·7	14·0	14·1
50—60 ,	11·6	11·1	18·6	18·7	14·7	14·3
60—67 ,	12·7	11·9	11·8	11·8	12·3	11·8
67— ,	55·0	57·0	6·2	5·6	33·7	35·1

fattning av äldre. Detsamma var också fallet i Dalarna och Norrland överhuvudtaget i jämförelse med andra landsdelar. Detta visade sig i viss utsträckning sammanhånga med skiljaktigheter i befolkningens åldersfördelning mellan landsdelarna. Av städerna hade Stockholm och Göteborg relativt sett flera understödsstagare i åldrarna 30—50 år och färre äldre än övriga städer, vilket i viss mån motsvarades av att de arbetsföra åldrarna voro mer och de äldre åldrarna mindre talrikt företrädde inom befolkningen i de två största städerna än i övriga städer.

Tab. E innehåller en jämförelse mellan åldersfördelningen de båda åren 1943 och 1944. Sedan 1943 har de yngre åldrarnas andel avtagit något, medan antalet understödsfall i åldrarna över 67 år ökat med 1·4 %.

Av tab. F framgår understödsfallens fördelning efter försörjarens ålder i olika delar av riket år 1944.

Åldersfördelningen bland tilläggspensionärerna är en helt annan än inom gruppen övriga understödsstagare såsom framgår av tab. G. Bland tilläggspen-

Tab. F. Understödsfallens fördelning efter försörjarens ålder landsdelsvis år 1944.

Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Antal understödsfall ($\frac{1}{10}$)	Därav, i %, där försörjaren var i åldern						
		-16 år	16-30 år	30-40 år	40-50 år	50-60 år	60-67 år	67- år
<i>Landsbygden</i>	26 461	0.3	11.9	11.9	14.4	14.0	10.8	36.7
Mälardalen	4 937	0.3	10.4	11.0	12.2	12.5	10.9	42.7
Östra Götaland	3 945	0.4	9.2	10.5	14.3	14.4	11.4	39.8
Skåne, Blekinge och Halland	3 304	0.2	10.0	10.1	12.8	13.1	11.5	42.3
Bohuslän och Västergötland	4 403	0.3	8.9	11.5	13.3	14.9	11.2	39.9
Dalarna och Norrland	9 872	0.2	15.7	13.8	16.4	14.6	10.1	29.2
Jordbrukskommuner	3 441	0.5	12.0	11.3	14.2	14.3	12.2	35.5
Skogskommuner	1 171	0.6	20.0	13.3	16.6	14.2	8.9	26.4
Blandade kommuner	9 549	0.3	12.1	11.6	14.8	14.3	10.3	36.6
Industrikommuner	4 392	0.2	12.1	13.0	13.5	13.4	10.9	36.9
Övriga kommuner	7 908	0.1	10.4	11.9	13.9	13.9	11.0	38.8
<i>Städerna</i>	20 833	0.1	12.3	12.9	13.7	14.7	13.2	33.1
Stockholm	5 914	0.1	12.0	13.2	14.1	16.4	14.6	29.6
Göteborg	2 731	0.1	12.5	13.6	15.4	16.7	13.7	28.0
Malmö	1 059	—	11.8	13.6	12.5	13.0	13.5	35.6
Övriga städer över 30 000 inv.	4 244	0.1	12.8	13.4	13.2	13.0	11.4	36.1
Städer under 30 000 inv.	6 885	0.2	12.3	12.0	13.2	13.7	12.7	35.9
<i>Hela riket</i>	47 294	0.2	12.1	12.4	14.1	14.3	11.8	35.1

sionärerna äro självfallet åldringarna starkt övertaliga. I mer än hälften (57 %) av samtliga understödsfall inom denna kategori av understödstagare var huvudpersonen 67 år och däröver och mer än $\frac{2}{3}$ voro över 60 år. Enligt uppgift från pensionsstyrelsen skulle c:a $\frac{2}{3}$ av samtliga tilläggspensionärer i riket vara 67 år och däröver. I jämförelse härmed skulle alltså tilläggspensionärerna i fattigvårdsklientelet vara i genomsnitt något yngre än samtliga. I fråga om understödstagare utan tilläggspension är det övervägande antalet (nära $\frac{2}{3}$) i åldern 16—50 år.

Vad olika familjetyper beträffar märker man för pensionärernas del särskilt den stora andelen åldringar (82 %) över 67 år bland gifta par, där båda makarna åtnjuta tilläggspension. Bland makar, av vilka endera åtnjuter tilläggspension, är däremot det övervägande antalet (63 %) av huvudpersonerna under 67 år. De ensamma männen uppvisa en högre procent invalider (49 %) bland pensionärerna än kvinnorna (40 %). Beträffande understödstagare, som icke åtnjuta tilläggspension, äro bland ensamma män såväl de yngsta åldrarna (under 30 år) som de äldsta (över 67 år) starkare representerade än inom övriga hithörande familjetyper. I fråga om de gifta inom samma kategori av understödstagare äro de arbetsföra åldrarna relativt talrikare och de äldsta endast sparsamt företrädade i jämförelse med vad fallet är inom övriga familjetyper. De gifta männen voro sålunda i 58 % av samtliga fall mellan 30 och 50 år samt i ej fullt 3 % av fallen över 67 år.

Tab. G. Antal understödsfall inom olika familjetyper, fördelade i procent efter försörjarens ålder bland tilläggs pensionärer och övriga understödstagare år 1944.

Representativa undersökningen.

Ålder	Understödstagare med tilläggs- pension					Övriga understödstagare					Samt- liga under- stöds- fall
	En- sam- ma män	En- sam- ma kvin- nor	Giftna par el. samboende		Samt- liga famil- jer	En- sam- ma män	En- sam- ma kvin- nor	Giftna par el. sam- bo- ende	En- sam- ma barn	Samt- liga famil- jer	
			endera m. till- läggs- pen- sion	båda m. till- läggs- pen- sion							
<i>Landsbygden.</i>											
Antal understödsfall ($\frac{1}{5}$)	5 508	7 506	1 663	1 504	16 181	2 209	3 690	4 311	70	10 280	26 461
Därav, i %, där försörja- ren var i åldern											
intill 16 år	—	—	—	—	—	0·0	0·1	—	92·9	0·7	0·3
16—30	9·3	4·5	1·3	0·1	5·4	40·9	25·7	9·9	1·4	22·1	11·9
30—40	9·6	5·8	6·3	0·8	6·7	14·7	14·9	27·7	1·4	20·2	11·9
40—50	12·5	7·9	15·0	1·3	9·6	12·0	17·3	31·1	2·9	21·8	14·4
50—60	10·1	10·5	21·8	3·9	10·9	13·0	21·8	19·9	—	19·0	14·0
60—67	8·3	11·7	18·1	10·8	11·1	9·3	13·1	8·6	1·4	10·3	10·8
67—	50·2	59·6	37·5	83·1	56·3	10·1	7·1	2·8	—	5·9	36·7
<i>Städerna.</i>											
Antal understödsfall ($\frac{1}{5}$)	3 277	6 013	830	859	10 979	2 471	3 864	3 492	27	9 854	20 833
Därav, i %, där försörja- ren var i åldern											
intill 16 år	—	—	—	—	—	0·1	0·0	—	88·9	0·3	0·1
16—30	6·1	3·2	1·3	—	3·7	28·2	21·3	18·2	7·4	21·9	12·3
30—40	8·8	4·1	7·1	0·6	5·5	15·1	16·6	30·9	3·7	21·3	12·9
40—50	11·0	7·3	14·0	1·0	8·4	14·0	18·1	25·3	—	19·6	13·7
50—60	10·4	11·2	21·8	5·5	11·3	17·9	22·0	15·1	—	18·4	14·7
60—67	10·6	13·8	19·4	12·1	13·1	17·0	15·5	8·1	—	13·2	13·2
67—	53·1	60·4	36·4	80·8	58·0	7·7	6·5	2·4	—	5·3	33·1
<i>Hela riket.</i>											
Antal understödsfall ($\frac{1}{5}$)	8 785	13 519	2 493	2 363	27 160	4 680	7 554	7 803	97	20 134	47 294
Därav, i %, där försörja- ren var i åldern											
intill 16 år	—	—	—	—	—	0·0	0·1	—	91·7	0·5	0·2
16—30	8·1	3·9	1·3	0·1	4·7	34·2	23·4	13·6	3·1	22·0	12·1
30—40	9·3	5·1	6·6	0·7	6·2	14·9	15·8	29·2	2·1	20·7	12·4
40—50	12·0	7·6	14·7	1·2	9·1	13·0	17·7	28·5	2·1	20·7	14·1
50—60	10·2	10·8	21·8	4·5	11·1	15·6	21·9	17·7	—	18·7	14·3
60—67	9·1	12·6	18·5	11·3	11·9	13·4	14·3	8·4	1·0	11·8	11·8
67—	51·3	60·0	37·1	82·2	57·0	8·9	6·8	2·6	—	5·6	35·1

Relativa antalet understödsfall inom olika åldrar. Vid de undersökningar, som verkställdes till 1941 års fattigvårdsstatistik, beräknades även det procentuella antalet understödsfall inom varje särskild åldersgrupp och familjetyp. Rörande de resultat, som framgått av dessa undersökningar, kan i anslutning till de i tab. H sammanställda siffrorna anföras följande.

Relativa antalet av fattigvården understödda familjer utgjorde år 1941 i hela riket 7 %. Understödsfrekvensen var emellertid, såsom man kunde ha vän-

Tab. H. Antal understödda familjer i procent av hela antalet familjer inom olika familjetyper och åldersgrupper landsdelsvis år 1941.

Familjetyper Ålder	L a n d s b y g d						S t ä d e r					Hela riket
	Mälar-länen	Östra Göta-land	Skåne, Blekinge, Hall-land	Bohus-län och Värner-länen	Da-larna och Norr-land	Hela lands-byg-den	Stock-holm	Göte-borg	Malmö	Övriga städer	Samt-liga städer	
<i>Ensamma män</i>	6	5	5	5	7	6	11	10	7	7	8	7
i åldern 16—30 år	2	2	1	1	4	2	3	3	2	2	3	2
30—40 ,	5	4	4	4	7	5	9	9	7	7	8	6
40—50 ,	9	8	7	6	12	9	18	16	16	13	15	11
50—67 ,	14	11	11	10	14	12	30	28	18	21	24	16
67— ,	21	15	15	14	21	17	36	30	25	25	28	20
<i>Ensamma kvinnor</i>	11	8	7	7	11	9	10	11	8	9	9	9
i åldern 16—30 år	3	2	2	2	4	3	3	4	2	2	3	3
30—40 ,	8	7	6	6	12	8	7	10	7	7	7	8
40—50 ,	13	10	8	9	15	11	10	14	10	9	10	11
50—67 ,	18	13	11	12	21	15	16	21	14	17	17	16
67— ,	24	16	15	15	21	18	22	24	17	24	23	20
<i>Gifta par</i>	6	5	4	5	9	6	8	9	6	6	7	7
i åldern 16—30 år	5	4	3	4	7	5	8	12	7	6	7	6
30—40 ,	5	3	3	3	8	5	8	8	5	6	7	6
40—50 ,	5	4	4	5	9	6	8	7	4	5	6	6
50—67 ,	7	5	4	5	10	7	8	9	6	6	7	7
67— ,	13	7	6	6	12	9	10	16	11	12	12	10
<i>Samtliga familjer</i>	8	6	5	5	9	7	9	10	7	8	8	7
i åldern 16—30 år	2	2	2	2	4	3	4	4	3	3	3	3
30—40 ,	5	4	4	4	8	6	8	9	6	6	7	6
40—50 ,	7	6	6	6	11	7	10	10	7	7	8	8
50—67 ,	11	8	7	8	14	10	14	16	11	12	13	11
67— ,	20	12	12	12	18	15	21	23	17	20	21	17

tat, minst i de lägsta åldersklasserna. Av samtliga familjer, där huvudpersonen var i åldern 16—30 år, hade 3 % understöd av fattigvårdsstyrelserna. Med tilltagande ålder blev relativa antalet understödsfall allt större, och i familjer, där försörjaren uppnått 67-årsåldern, hade 17 % måst anlita fattigvårdens hjälp.

Vad de olika familjetyperna beträffar förefanns stora skillnader i understödsfrekvensen i olika åldrar mellan ensamstående å ena sidan och gifta par å den andra. Den med åldern stigande frekvensen av fattigvårdsunderstöd var särskilt utmärkande för de ensamstående. Relativa antalet understödsfall utgjorde för de yngsta åldrarna (16—30 år) av ensamma män 2 % och av ensamma kvinnor 3 %. Med tilltagande ålder växte antalet understödstagare successivt till 20 % bland åldringarna över 67 år inom båda familjetyperna. Ifråga om de gifta däremot, vilka hade 2 å 3 gånger flera understödsfall (6 %) än de ej gifta i åldern under 30 år, visade sig det relativa antalet understödda familjer vara i stort sett oförändrade för alla åldersgrupper upp till 67-årsåldern och först över denna ålder undergå en mera avsevärd stegring till 10 %. I åldern 30—40 år skilde sig understödsfrekvensen för de gifta oväsentligt från de ensam-

stående. Över 40-årsåldern voro emellertid de understödda familjerna i förhållande till samtliga familjer i denna ålder nästan dubbelt så många bland de ensamstående som bland de gifta.

Ifråga om de ensamstående var antalet understödstagare på det hela taget större bland kvinnor än bland män, nämligen i förra fallet i medeltal 9 % mot 7 % i det senare. Detta var fallet i åldrarna under 40 år, under det att några skillnader icke förefinnas i högre åldrar. Serierna uppvisade i båda fallen samma stigande tendens med tilltagande ålder. En viss skillnad rädde dock mellan landsbygd och städer. I städerna förekommo bland ensamstående män relativt flera understödsfall än bland kvinnorna i varje åldersgrupp, till skillnad från vad fallet var på landsbygden.

Att understödsfrekvensen bland ensamstående under 30 år är så låg som fallet är i jämförelse såväl med övriga åldersgrupper inom dessa familjetyper som med de gifta, torde främst förskriva sig från det förhållandet, att de yngsta åldrarna sällan bildat egna hushåll utan bo hos och ha helt eller delvis gemensamt kosthåll med föräldrarna, hos vilka de stundom kunna stanna rätt långt upp i 20-årsåldern. Beteckning ensamstående är därför åtminstone för deras del rätt missvisande. Stundom underhållas också barnen helt eller delvis av föräldrarna, som väl också torde vara de, som få söka hjälp hos fattigvården för familjens uppehälle, när så erfordras. I de fall då dessa hemmaboende ogifta själva vända sig till fattigvården för hjälp, torde hjälpbehovet merendels vara föranlett av speciella omständigheter, såsom vid sjukdom, olycksfall e. d. och vid behov av kortare eller längre tids vård på anstalt.

De olikheter, som förefunnos mellan familjetyperna i avseende på antalet understödda i olika åldrar torde få anses tyda på att de orsaker, som föranlett hjälpbehovet, äro rätt väsentligt olika inom skilda familjetyper. Någon undersökning härav har icke kunnat verkställas, då uppgifter om orsakerna till understödsbehovet icke infordrats. Förhållandena tyda emellertid på att understödsbehovet bland de gifta till större delen förskriver sig från tillfälliga orsaker, såsom försörjarens arbetslöshet och akuta sjukdomsfall e. d. Den konstans i understödsfrekvensen, som utmärker de gifta männen i arbetsföra åldrar talar för att de tillfälliga omständigheter, som föranlett hjälpbehovet, äro relativt konstanta och oberoende av åldern upp till 67 år, då sjukdom och arbetsförmåga medför en ökning av hjälpfrekvensen. I fråga om de ej gifta männen och kvinnorna, särskilt över 40-årsåldern varest de största skillnaderna i understödsfrekvensen med de gifta förefinnas, tala flera omständigheter för att sådana orsaker, som ha en tendens att göra understödsbehovet permanent, såsom kroniska sjukdomar, invaliditet, svaga kroppskrafter, nedsatt arbetsförmåga e. d. varit mera förhärskande.

Beträffande de lokala olikheterna i antalet understödsfamiljer fann man följande. I städerna voro understödstagarna bland ensamma män i genomsnitt ungefär 30 % och bland gifta par drygt 15 % högre än på landsbygden, under det att talen för de ensamstående kvinnorna voro lika i de båda fallen. De skillnader, som förefanns mellan familjetyperna på landsbygd och i städer, voro i högre eller lägre grad genomgående för samtliga åldrar. De voro i allmänhet rela-

tivt minst utpräglade i de lägre åldersklasserna, men ökades med tilltagande ålder. I Dalarna och Norrland samt Mälarlänen var antalet understödda i olika familjetyper och åldrar väsentligt större än på landsbygden i övrigt. Övriga tre landsdelar företedde inga större skillnader härutinnan sinsemellan. Bland städerna hade Göteborg ett väsentligt större relativt antal understödsfall (10 %) än städerna i allmänhet (8 %) och även Stockholm hade något flera (9 %) än landsortsstäderna (8 %). I Stockholm fann man för de ensamstående männen en understödsfrekvens på icke mindre än 11 %, en siffra som var högre än inom någon annan familjetyper. Den översteg med drygt 50 % medeltalet för samma familjetyper i hela riket och i landsortsstäderna (7 %). Även Göteborg hade i denna familjetyper ett lägre medeltal (10 %) än Stockholm. Särskilt utpräglad var den högre understödsfrekvensen bland de ensamma männen i Stockholm i åldrarna över 50 år, där frekvenstalen med c:a 80 % överstego motsvarande riksmedeltal för samma familjetyper.

V. Understödstagarnas antal och andel av befolkningen.

Antal personer med understöd av fattigvårdsstyrelserna. Som understödda personer eller understödstagare betecknas i det följande samtliga familjemedlemmar i de av fattigvården understödda familjerna. Detta sker oavsett i vilken form understödet utgått och oavsett om familjen som helhet eller endast någon av familjemedlemmarna kommit i åtnjutande av hjälp eller vård. Även i fråga om vård på sjukvårdsanstalt och fattigvårdsanstalt redovisas sålunda i detta sammanhang — till skillnad från vad som var fallet före statistikens omläggning år 1939 — inte endast vårdtagarna såsom understödstagare utan hela familjen, i den mån anhöriga finnas. Vårdtagarna på dessa anstalter redovisas i annat sammanhang. Minderåriga barn, som omhändertagits av barnavårdsnämnd, medräknas däremot icke bland de av fattigvården understödda, ej heller hemmavarande barn över 16 år.

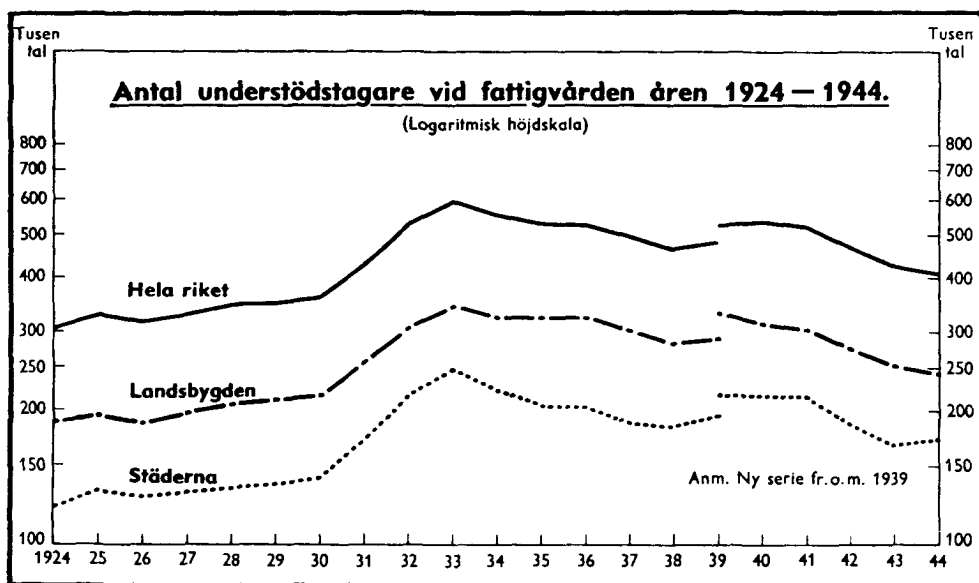
Antalet understödstagare uppgick under år 1944 i runt tal till 412 000. De fördelade sig på landsbygd och städer samt på män, kvinnor och barn under 16 år i enlighet med tablån å sid. 33, som även redovisar förändringen i antalet understödstagare av olika slag sedan föregående år.

Sedan år 1943 har antalet understödda personer på landsbygden minskat med ungefär 11 300 eller c:a 5 % och i städerna ökat med drygt 1 300 eller knappt 1 %. För hela riket var nedgången i antalet understödstagare 10 000 eller drygt 2 %. Minskningen i antalet understödda personer är sålunda — relativt sett — något större än nedgången i antalet understödsfall (se sid. 17). Detta sammanhänger med att antalet understödda familjer med barn enligt det föregående minskat väsentligt kraftigare än antalet barnlösa familjer. Till följd härav har också antalet understödda barn minskat ungefär dubbelt så

	Antal vuxna personer			Antal redovisade barn	Samtliga understödstagare
	Män	Kvinnor	Tillhopa		
Landsbygden.					
Antal understödstagare	75 556	93 669	169 225	71 602	240 827
Ökning el. minskning sedan 1943 .	- 2 878	- 3 423	- 6 301	- 4 986	- 11 287
D:o i %	- 3·7	- 3·5	- 3·6	- 6·5	- 4·5
Städerna.					
Antal understödstagare	54 485	75 217	129 702	41 582	171 284
Ökning el. minskning sedan 1943 .	+ 1 097	+ 214	+ 1 311	+ 57	+ 1 368
D:o i %	+ 2·1	+ 0·3	+ 1·0	+ 0·1	+ 0·8
Hela riket.					
Antal understödstagare	130 041	168 886	298 927	113 184	412 111
Ökning el. minskning sedan 1943 .	- 1 781	- 3 209	- 4 990	- 4 929	- 9 919
D:o i %	- 1·4	- 1·9	- 1·6	- 4·2	- 2·4

mycket (4 %) som antalet vuxna understödstagare (2 %). Utvecklingen av antalet understödstagare vid fattigvården sedan år 1924 framgår av följande diagram.

Diagram I.

Nombre des personnes secourues par l'Assistance publique pendant les années 1924–1944.

Landsbygden = Campagne. Städerna = Villes. Hela riket = Ensemble du pays.

Nouvelle série à partir de 1939.

Uppgifterna om antalet understödstagare efter år 1939 äro emellertid ej jämförbara med de tidigare årens, enär numera alla familjemedlemmar redovisas som understödstagare, även om endast en av dessa erhållit hjälp av fattigvården, exempelvis i form av vård på anstalt el. dyl. För en jämförelse mel-

Tab. I. Antal understödstagare i olika landsdelar och kommuntyper år 1944.

Landsdelar och kommuntyper	Antal understödda personer	Ökning el. minskning sedan 1943	
		Antal	%
Landsbygden	240 827	— 11 287	— 4·5
Mälardalen	41 012	— 2 362	— 5·4
Östra Götaland	33 120	— 1 851	— 5·8
Skåne, Blekinge och Halland	27 892	— 2 018	— 6·7
Bohuslän och Västergötland	36 586	— 1 333	— 3·5
Dalarna och Norrland	102 217	— 3 723	— 3·5
Jordbrukskommuner	30 075	— 2 115	— 6·6
Skogskommuner	13 060	— 206	— 1·6
Blandade kommuner	88 248	— 2 952	— 3·2
Industrikommuner	38 822	— 3 024	— 7·2
Övriga kommuner	70 622	— 2 990	— 4·1
Städerna	171 284	+ 1 368	+ 0·8
Stockholm	44 700	+ 1 960	+ 4·6
Göteborg	23 265	+ 2 713	+ 10·4
Malmö	9 412	+ 332	+ 3·7
Övriga städer över 30 000 inv.	36 486	+ 3 449	+ 10·4 ²
Städer under 30 000 inv.	57 421	— 1 660	— 2·8 ²
Hela riket	412 111	— 9 919	— 2·4

lan den äldre och den nyare serien anges emellertid i diagrammet för år 1939 antalet understödstagare enligt såväl den äldre som den nya beräkningsmetoden.¹ Man beräknar antalet av ifrågavarande anhöriga till approximativt 50 000. Tager man hänsyn här till, är det antal understödstagare, som redovisas för år 1944, mindre än något tidigare år sedan 1930.

Antalet understödstagare länsvis samt i de större städerna framgår av tab. 2 i tabellbilagan. I tab. I lämnas på grundval av dessa siffror en översikt av förändringarna i understödstagarnas antal i olika landsdelar och kommuntyper.

Understödstagarnas fördelning på barn och äldre samt efter civilstånd. En belysning av understödstagarnas fördelning på barn (under 16 år) och äldre samt på civilstånd lämnas på grundval av det representativa materialet i tab. J. Fördelning av de vuxna understödstagarna efter civilstånd grundar sig på grupperingen av understödsfallen efter familjetyper. Ensamstående vuxna män och kvinnor ha hänförts till grupperna ej gifta män resp. kvinnor samt gifta par (eller samboende) till gifta män resp. kvinnor. I stort sett torde detta motsvara den verkliga fördelningen efter civilstånd.

Beträffande de vuxnas andel av samtliga understödda personer finner man av tab. J genomgående ett stort överskott av kvinnor, särskilt i städerna. De vuxna kvinnorna utgöra sålunda i landskommunerna 39 % och i städerna 44 % av samtliga understödstagare, de vuxna männen 31 resp. 32 %. Störst är kvinnoöverskottet bland tilläggs pensionärerna. Kvinnorna utgjorde på landsbygden

¹ Jfr härom Fattigvården år 1940, sid. 38.

² Siffrorna justerade enligt samma principer som i tab. A sid. 18. Utan denna justering erhålles 20·6 % ökning för de större städerna och 7·2 % minskning för de mindre.

Tab. J. Understödstagarnas fördelning på barn och äldre samt efter civilstånd.

Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Antal under- stöds- tagare (1/s)	Därav, i %.						
		vuxna män			vuxna kvinnor			barn under 16 år
		ej gifta	gifta	samt- liga	ej gifta	gifta	samt- liga	
1. Understödstagare med tilläggspension.								
<i>Landsbygden</i>	21 242	25.9	14.9	40.8	35.4	14.9	50.3	8.9
Mälardalen	4 107	25.6	15.7	41.3	37.7	15.7	53.4	5.3
Östra Götaland	3 398	26.6	14.2	40.8	36.7	14.2	50.9	8.3
Skåne, Blekinge och Halland	2 898	27.0	13.9	40.9	37.6	13.9	51.5	7.6
Bohuslän och Västergötland	3 605	26.4	13.7	40.1	38.5	13.7	52.2	7.7
Dalarna och Norrland	7 234	25.1	15.8	40.9	30.9	15.8	46.7	12.4
Jordbrukskommuner	2 866	28.2	12.7	40.9	36.4	12.7	49.1	10.0
Skogskommuner	865	26.4	13.6	40.0	26.9	13.6	40.5	19.5
Blandade kommuner	7 734	26.8	14.5	41.3	34.6	14.5	49.1	9.6
Industrikommuner	3 174	24.2	16.7	40.9	37.4	16.7	54.1	5.0
Övriga kommuner	6 603	24.7	15.6	40.3	35.9	15.6	51.5	8.2
<i>Städerna</i>	13 329	24.6	12.7	37.3	45.1	12.7	57.8	4.9
Stockholm	3 133	27.8	9.4	37.2	50.4	9.4	59.8	3.0
Göteborg	1 761	25.9	14.0	39.9	39.5	14.0	53.5	6.6
Malmö	706	24.5	14.3	38.8	42.2	14.3	56.5	4.7
Övriga städer över 30 000 inv.	2 917	22.5	13.5	36.0	44.9	13.5	58.4	5.6
Städer under 30 000 inv.	4 812	23.3	13.6	36.9	44.3	13.6	57.9	5.2
<i>Hela riket</i>	34 571	25.4	14.0	39.4	39.2	14.0	53.2	7.4
2. Övriga understödstagare.								
<i>Landsbygden</i>	27 336	8.1	16.0	24.1	13.5	16.0	29.5	46.4
Mälardalen	4 201	7.7	16.7	24.4	15.9	16.7	32.6	43.0
Östra Götaland	3 363	8.7	15.7	24.4	14.6	15.7	30.3	45.3
Skåne, Blekinge och Halland	2 790	8.3	14.9	23.2	13.7	14.9	28.6	48.2
Bohuslän och Västergötland	3 840	8.4	16.3	24.7	16.2	16.3	32.5	42.8
Dalarna och Norrland	13 142	7.9	16.1	24.0	11.6	16.1	27.7	48.3
Jordbrukskommuner	3 395	8.3	15.5	23.8	12.4	15.5	27.9	48.3
Skogskommuner	1 750	8.6	14.8	23.4	10.5	14.8	25.3	51.3
Blandade kommuner	10 150	7.9	15.7	23.6	12.7	15.7	28.4	48.0
Industrikommuner	4 576	8.6	17.6	26.2	15.5	17.6	33.1	40.7
Övriga kommuner	7 465	7.9	16.0	23.9	14.6	16.0	30.6	45.5
<i>Städerna</i>	21 129	11.7	16.6	28.3	18.3	16.6	34.9	36.8
Stockholm	5 942	16.4	15.7	32.1	21.2	15.7	36.9	31.0
Göteborg	2 858	11.4	15.6	27.0	19.7	15.6	35.3	37.7
Malmö	1 198	8.3	16.9	25.2	15.5	16.9	32.4	42.4
Övriga städer över 30 000 inv.	4 426	9.0	17.5	26.5	16.1	17.5	33.6	39.9
Städer under 30 000 inv.	6 705	10.1	17.2	27.3	17.1	17.2	34.3	38.4
<i>Hela riket</i>	48 465	9.6	16.3	25.9	15.6	16.3	31.9	42.2
3. Samtliga understödstagare.								
<i>Landsbygden</i>	48 578	15.9	15.5	31.4	23.1	15.5	38.6	30.0
<i>Städerna</i>	34 458	16.7	15.1	31.8	28.7	15.1	43.8	24.4
<i>Hela riket</i>	83 036	16.2	15.4	31.6	25.4	15.4	40.8	27.6

50 % och i städerna 58 % av samtliga understödda personer inom denna kategori av understödstagare, männen däremot 41 resp. 37 %. Även i avseende på de vuxna understödstagarnas fördelning efter civilstånd råda vissa olikheter mellan olika kategorier av understödstagare samt mellan skilda delar av lan-

Tab. K. Barnen i de fattigvårdsunderstödda familjerna fördelade på sådana, som voro direkt eller indirekt understödda av fattigvården, och sådana, som voro omhändertagna av barnavårdsnämnd.

Landsdelar och kommuntyper	B a r n					
	som vistades i hemmet eller av fattigvården vårdades utom hemmet		som voro omhändertagna av barnavårdsnämnd		tillsamman	
	antal	%	antal	%	antal	%
<i>Landsbygden</i>	71 602	96·7	2 449	3·3	74 051	100·0
Mälariänen	9 838	96·1	402	3·9	10 240	100·0
Östra Götaland	8 533	96·5	309	3·5	8 842	100·0
Skåne, Blekinge och Halland	7 530	96·5	276	3·5	7 806	100·0
Bohuslän och Vänernlän	9 247	96·5	335	3·5	9 582	100·0
Dalarna och Norrland	36 454	97·0	1 127	3·0	37 581	100·0
Jordbrukskommuner	8 606	96·0	361	4·0	8 967	100·0
Skogskommuner	5 319	97·3	148	2·7	5 467	100·0
Blandade kommuner	27 441	97·1	830	2·9	28 271	100·0
Industrikommuner	10 153	96·1	417	3·9	10 570	100·0
Övriga kommuner	20 083	96·7	693	3·3	20 776	100·0
<i>Städerna</i>	41 582	93·6	2 849	6·4	44 431	100·0
Stockholm	9 015	93·6	620	6·4	9 635	100·0
Göteborg	6 187	91·5	574	8·5	6 761	100·0
Malmö	2 649	92·5	216	7·5	2 865	100·0
Övriga städer	23 731	94·3	1 439	5·7	25 170	100·0
<i>Hela riket</i>	113 184	95·5	5 298	4·5	118 482	100·0

det. Därvid förtjänar särskilt framhållas det stora antalet ej gifta personer bland tilläggspensionärerna, särskilt bland kvinnorna i städerna. Andelen gifta personer visar mindre olikheter mellan tilläggspensionärer och övriga understödstagare.

Barnen utgöra en avsevärd del av understödstagarna. Av samtliga understödda personer voro på landsbygden 30 % och i städerna 24 % barn. Relativa antalet barn var minst bland tilläggspensionärerna; de utgjorde i landskommunerna 9 % och i städerna 5 % av samtliga understödda personer inom denna kategori av understödstagare. Bland övriga understödstagare (utan tilläggspension) voro barnen desto talrikare och utgjorde här i landskommunerna icke mindre än 46 % och i städerna 37 % av understödstagarna. Största relativa antalet understödda barn förekom i de tre sydsvenska länen och i Dalarna och Norrland; i senare fallet voro de särskilt talrika i skogskommunerna.

Bland understödstagarna ha endast inräknats de minderåriga barn, vilka vistats i hemmet eller på fattigvårdens bekostnad åtnjutit vård utom hemmet. Dessa utgjorde inalles 113 200 varav i landskommunerna 71 600 och i städerna 41 600. I vissa fall hade emellertid de understödda familjerna dessutom barn, vilka voro omhändertagna av barnavårdsnämnd för skyddsuppfostran eller samhällsvård och på barnavårdsnämndernas bekostnad vårdades i fosterhem eller barnhem eller på annan anstalt. Antalet dylika barn redovisas länsvis i tab. 2 i tabellbilagan. De ha uppgivits till 5 300, varav på landsbygden 2 400 och i

städerna 2 900. Tillsammans uppgick sålunda hela antalet minderåriga barn i de av fattigvården understödda familjerna till 118 500 därav 74 000 på landsbygden och 44 500 i städerna. I tab. K meddelas för olika landsdelar och kommuntyper en översikt över de understödda familjernas hela barnantal och barnens fördelning på sådana, som voro direkt eller indirekt understödda av fattigvården, och sådana, som voro omhändertagna av barnavårdsnämnderna.

De barn i de av fattigvården understödda familjerna, som voro omhändertagna av barnavårdsnämnderna, utgjorde 4·5 % av familjernas hela barnantal. De voro relativt talrikare i städerna (6·4 %) än på landsbygden (3·3 %) och talrikast i Göteborg (8·5 %) och Malmö (7·5 %).

Hela antalet barn, som voro omhändertagna av barnavårdsnämnderna under år 1943, det sista år, för vilket uppgifter finnas tillgängliga, uppgick till ungefär 39 300, varav c:a 20 500 i landskommunerna och 18 800 i städerna. I relation härtill utgöra de av barnavårdsnämnderna omhändertagna barne i de fattigvårdsunderstödda familjerna år 1944 i hela riket 13 %, på landsbygden 12 % och i städerna 15 %.

Antal understödstagare i förhållande till folkmängden. Antalet understödstagare i procent av folkmängden (den 1 januari 1944) på landsbygden resp. i städerna länsvis samt i landskommuner av olika näringstyp framgår av tab. L, som även återger utvecklingen sedan år 1939. I diagram II åskådliggöres grafiskt understödstagarfrekvensens storlek inom skilda kommungrupper och län.

Förhållandet mellan antalet understödstagare och folkmängden visar någon nedgång från 6·5 % år 1943 till 6·3 % år 1944. Fattigvårdens hjälpverksamhet har alltid på det hela taget varit av större omfattning i städerna än på landsbygden. För år 1944 utgjorde relativa antalet understödstagare i förra fallet i medeltal 6·5 % mot 6·2 % i det senare. Stora skillnader föreligga emellertid — såsom framgår av tab. L — mellan olika lokala områden. Relativa antalet understödstagare växlar betydligt mera på landsbygden (från 3·0 % i Jönköpings län till 13·2 % i Norrbottens län), än vad fallet är i städerna (från 4·3 % i Västerbottens län till 7·9 % i Östergötlands och Göteborgs och Bohus län). Landsbygdsmedeltalet underskreds väsentligt i landskommunerna i Jönköpings, Gotlands och Hallands län samt Skåne- och Västgötalänen, vilka uppvisa tal understigande 4 %. Det största relativa antalet understödstagare i riket finner man i landskommunerna i Norrbottens (13·2 %), Västernorrlands (11·3 %), Gävleborgs (9·4 %) och Blekinge län (8·6 %). De nu nämnda länen representera ytterligheterna i fråga om understödstagarverksamhetens omfattning på landsbygden. Landskommunerna i övriga län uppvisa relativt i omedelbar närhet av medeltalet för hela rikets landsbygd. I län, där landsbygdens medeltal är relativt högre än i landskommunerna över huvud, ha städerna i allmänhet lägre tal än landskommunerna. Så är fallet i Blekinge län samt i de norrländska länen. I flertalet övriga län ha städerna högre medeltal än landskommunerna. Bland de fyra större städerna uppvisade Norrköping relativt sett de flesta understödstagarna (10·1 %). Även i Göteborg var fattigvårdens omfattning i förhållande till folkmängden (8·0 %) betydligt stör-

Tab. L. Understödstagare i procent av folkmängden inom olika kommuntyper
länsvis år 1944.

L ä n	L a n d s b y g d						Stä- der	Lands- bygd och städer
	Jord- bruks- kom- muner	Skogs- kom- muner	Blan- dade kom- muner	In- dustri- kom- muner	Övriga kom- muner	Samtl. lands- kom- muner		
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	7.0	7.0
Stockholms län	6.3	—	6.6	6.0	6.7	6.3	7.2	6.6
Uppsala »	4.6	—	4.8	8.0	5.3	5.5	5.7	5.6
Södermanlands »	5.7	—	6.5	4.3	6.7	6.2	4.8	5.7
Östergötlands »	5.0	—	6.1	6.3	5.8	5.9	7.9	6.8
därav Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	10.1	10.1
Jönköpings län	2.8	—	2.6	2.6	4.0	3.0	4.5	3.5
Kronobergs »	3.2	—	4.8	4.0	4.8	4.3	5.6	4.5
Kalmar »	4.4	—	5.7	6.0	7.0	5.9	6.8	6.1
Gotlands »	2.9	—	3.5	8.0	4.1	3.6	7.8	4.5
Blekinge »	5.7	—	9.2	4.6	8.1	8.6	5.5	7.5
Kristianstads »	3.2	—	3.7	4.0	4.2	3.8	6.1	4.2
Malmöhus »	3.4	—	3.8	4.1	3.9	3.8	6.1	5.1
därav Malmö stad	—	—	—	—	—	—	5.8	5.8
Hallands län	2.7	—	3.7	—	4.0	3.4	5.1	4.0
Göteborgs o. Bohus »	3.5	—	4.4	4.1	5.5	4.6	7.9	6.8
därav Göteborgs stad	—	—	—	—	—	—	8.0	8.0
Älvsborgs län	2.8	—	3.2	4.4	4.3	3.6	5.9	4.3
Skaraborgs »	3.0	—	3.6	3.5	4.8	3.5	5.4	4.0
Värmlands »	5.6	8.9	5.6	9.5	8.6	7.1	7.1	7.1
Örebro »	4.5	—	6.6	5.4	8.3	6.9	5.0	6.1
Västmanlands »	5.7	—	6.2	7.2	6.9	6.6	5.4	6.1
Kopparbergs »	4.0	9.8	5.0	6.8	6.8	6.1	4.8	5.8
Gävleborgs »	9.3	11.2	10.3	7.8	7.8	9.4	6.5	8.5
Västernorrlands »	8.6	9.6	9.5	17.5	9.3	11.3	6.5	10.6
Jämtlands »	5.4	5.8	6.8	5.3	5.9	6.0	4.6	5.8
Västerbottens »	5.6	7.3	5.5	3.9	6.7	6.2	4.3	5.9
Norrbottens »	13.9	11.5	12.5	9.8	16.8	13.2	7.3	12.3
Hela riket 1944	4.5	8.1	6.1	7.1	6.7	6.2	6.5	6.3
1943	4.8	8.2	6.2	7.3	6.9	6.4	6.7	6.5
1942	5.2	8.9	6.9	8.3	7.5	7.0	7.9	7.4
1941	5.8	10.4	7.4	9.0	8.7	7.7	9.0	8.2
1940	5.9	10.9	7.8	8.8	9.0	7.9	9.1	8.4
1939	6.3	12.1	8.2	8.4	9.2	8.2	8.5	8.3

re än i övriga städer. I Stockholm var verksamheten endast obetydligt större än för städerna i allmänhet, medan Malmö uppvisade ett avsevärt färre antal understödstagare per 100 invånare (5.8 %).

Det råder rätt avsevärda olikheter mellan landskommuner av olika näringstyp i avseende på understödsverksamhetens omfattning. I jordbrukskommunerna var understödstagarnas relativa antal betydligt mindre (4.5 %) än inom övriga kommungrupper. De blandade kommunerna, som ävenledes ha ett starkt jordbruksinslag, uppvisade ett relativt tal (6.1 %), som tangerade medeltalet för samtliga landskommuner. Väsentligt över detta medeltal lågo siffrorna för industrikommunerna (7.1 %). Det högsta relativa antalet understödstagare (8.1 %) förekom i skogskommunerna.

Emellertid synas de regionala variationerna i understödsfrekvensen vara av

större betydelse än variationerna efter kommunernas olika näringstyp. Så växla inom jordbrukskommunerna antalet understödstagare i förhållande till folkmängden mellan så vida gränser som 2·7 % i Hallands län och 13·9 % i Norrbottens län samt inom industrikommunerna mellan 2·6 % i Jönköpings län och 17·5 % i Västernorrlands län. Mellan procenttalen för de särskilda grupperna framträder en tydlig överensstämmelse i det avseendet, att ett högt medeltal inom en grupp merendels åtföljes av höga tal även för övriga grupper inom ett och samma län och omvänt. Så företer varje särskild kommungrupp för sig ett betydligt högre relativt antal understödstagare i exempelvis Blekinge län än i de närliggande länen. I Jönköpings län förete de skilda kommungrupperna i samtliga fall väsentligt färre understödstagare än i flertalet angränsande län. I de mellansvenska länen fanns det i stort sett flera understödstagare i förhållande till folkmängden än vad fallet var i Sydsverige; detta gäller med få undantag för varje särskild kommuntyp. Samma iakttagelse kan göras beträffande de norrländska länen vid en jämförelse med de mellansvenska. I fråga om Jämtlands och Västerbottens län avvika dock talen icke så utpräglad från de mellansvenska länen såsom fallet är beträffande de tre övriga norrlandslänen.

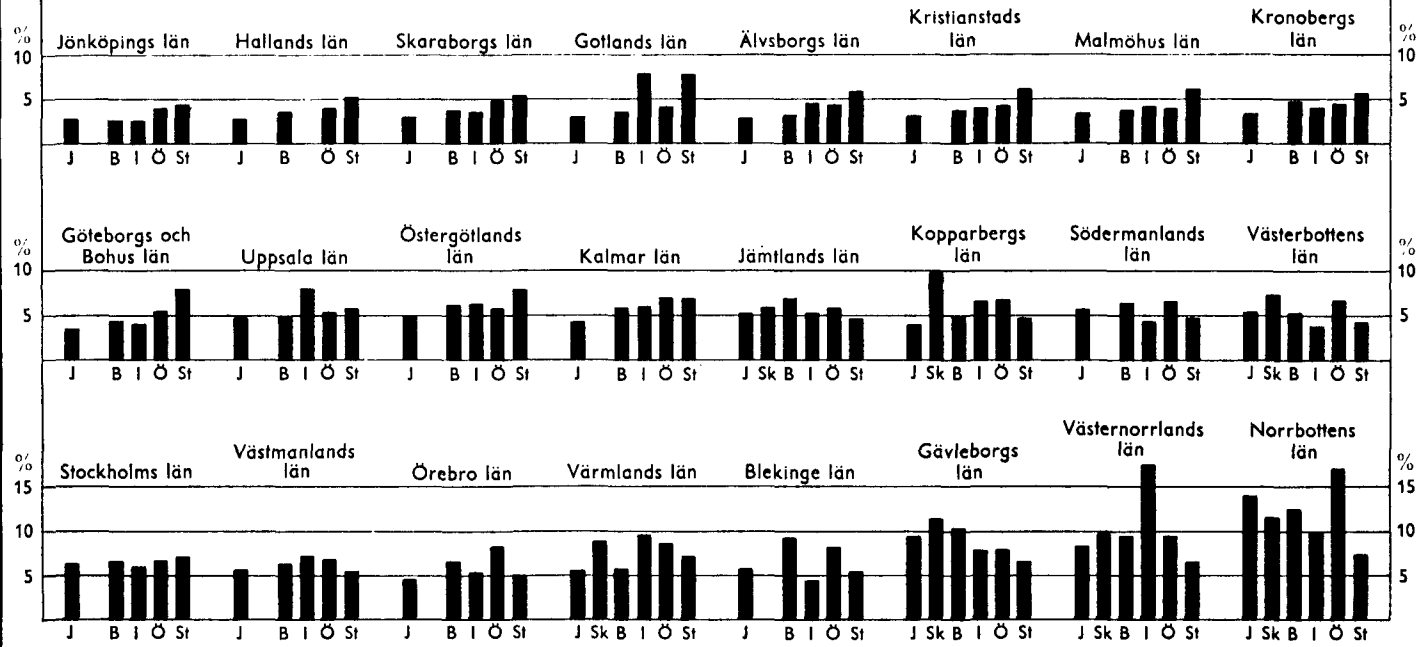
Dessa omständigheter visa på att lokala förhållanden av social eller ekonomisk natur, lokalt betingade olikheter i arbetstillgång och försörjningsmöjligheter, i högre grad än näringskaraktären inverka på understödsfrekvensen vid fattigvården. Om man jämför understödstagarnas relativa antal inom jordbrukskommunerna län för län, är det anmärkningsvärt, att sådana jordbrukslän som Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands och Västmanlands län ha väsentligt flera understödstagare, relativt taget, än exempelvis Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län. Det synes sannolikt, att förklaringen i detta fall till väsentlig del ligger i den olika jordfördelningen. Inom de förstnämnda länen förekomma relativt många större brukningsdelar, och arbetskraften utgöres till stor del av statare och andra lejda jordbruksarbetare, som, då sjukdom och ålderdom komma på, merendels icke kunna reda sig utan fattigvårdens hjälp. Inom de sistnämnda länen åter drives jordbruket huvudsakligen av bönder och småbrukare, som torde ha större ekonomisk motståndskraft och därför mera sällan nödgas anlita fattigvårdens hjälpverksamhet. Även i Norrland förekomma små brukningsdelar och detta i ännu större utsträckning än i småbruksbygderna i Svea- och Götaland, men till övervägande delen äro de norrländska jordbruken så små, att de icke kunna skänka full bärgning. Småbrukare och bönder i dessa trakter äro därför av ålder hänvisade till förtjänstarbeten av olika slag vid sidan av jordbruket främst inom skogsbruket, och de intaga sålunda vanligen en dubbelställning som odlare och lönarbetare. Häri har man sannolikt att söka den viktigaste anledningen till att det relativa antalet understödstagare i Norrlands jordbrukskommuner i allmänhet är större än i övriga riket. Skillnaderna i understödsfrekvensens storlek är dock synnerligen stor mellan jordbrukskommunerna i de olika norrländska länen. Jämtlands och Västerbottens län förete sålunda väsentligt gynnsammare siffror än övriga tre norr-

Diagram II.

Antal understödstagare i procent av folkmängden inom olika kommuntyper, länsvis år 1944.

Länen ordnade i stigande skala efter det procentuella antalet understödstagare på landsbygden.

J = jordbrukskommuner, Sk = skogskommuner, B = blandade kommuner, I = industrikommuner, Ö = övriga landskommuner, St = städer.

Nombre des assistés en pour cent de la population dans certains groupes de communes, par département, en 1944.

J = communes agricoles. Sk = communes forestières. B = communes mixtes. I = communes industrielles. Ö = autre communes rurales. St = villes.

landslän. Det är icke möjligt att förklara dessa olikheter på grundval av skillnader i jordfördelningen mellan länen, men väl torde de kunna bero på att tillgången på fyllnadsarbeten vid sidan av jordbruket äro mindre inom vissa områden av den norrländska landsbygden än inom andra. Främst förskriver sig väl detta från den omständigheten, att utvecklingen inom skogsindustrierna i Norrbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län gått i så ogynnsam riktning ur sysselsättningssynpunkt under de två senaste årtiondena och minskat förtjänstmöjligheterna även för de smärre jordbrukarna.

Vad som sagts om skillnaderna i relativa antalet understödstagare i jordbrukskommunerna i olika bygder gäller också i stort sett om de blandade kommunerna, där jordbruket spelar en stor roll som förvärvskälla vid sidan av andra näringsgrenar. I skogskommunerna synas försörjningsförhållandena vara särskilt oförmånliga i Norrbottens och Gävleborgs län, men även i Värmlands, Kopparbergs och Västernorrlands län är relativa antalet understödstagare mycket stort i dessa kommuner. Vad industrikommunerna och gruppen övriga kommuner beträffar är relativa antalet understödstagare i dessa kommuner särskilt stort i Västernorrlands och Norrbottens län. Detta har främst sina orsaker i den kris, som i slutet av 1920- och början av 1930-talet drabbade den norrländska sågverksindustrien. Dessa industriella kriser medförde i de hemsökta områdena (i Kalixbygden i Norrbottens län, i Sundsvalls och Ådalens sågverksdistrikt i Västernorrlands län) ett stort arbetskraftsoverskott och en stark ansvällning av fattigvårdens hjälpverksamhet, som med relativt små förändringar bestått alltsedan dess. Även en del skogskommuner och blandade kommuner, där befolkningen i viss utsträckning varit beroende av sysselsättningen inom skogsindustrierna, fingo indirekt känning av utvecklingen inom sågverksindustrien, och detta gör sig ännu märkbart i fattigvårdsstatistiken ett eller halvvannat decennium efter den tid, då den egentliga krisen gick fram över dessa bygder.

Stora växlingar förekomma emellertid i understödsverksamhetens omfattning inom olika fattigvårdssamhällen. I vissa kommuner ha fattigvårdsstyrelserna haft ingen eller endast en obetydlig understödsverksamhet, under det att i andra kommuner verksamheten varit av stor — i vissa fall av mycket stor — omfattning. Tab. M. där fattigvårdssamhällena länsvis fördelats på ett antal grupper efter storleken av det tal, som anger antalet understödstagare i procent av folkmängden, belyser detta förhållande.

På landsbygden hade 824 fattigvårdssamhällen eller 35 % av samtliga haft högst 3 understödstagare per 100 invånare. Av dessa hade 18 kommuner icke haft någon understödstagare alls under året. I övrigt hade 692 (29 %) av landsbygdens fattigvårdssamhällen haft mellan 3 och 5 understödstagare per 100 invånare, 438 (18 %) mellan 5 och 7 samt återstående 433 (18 %) mer än 7. Fördelningen visar sålunda för landskommunernas del en utpräglad anhopning till procenttal, som understiga genomsnittliga antalet understödda personer per 100 invånare för hela landsbygden, vilket var 6.2. På liknande sätt förhåller sig också med motsvarande fördelning av städerna. Av dessa hade 5 högst 2 understödstagare per 100 invånare, 47 (38 %) mellan 2 och 5 understödda personer per 100 invånare, 42 (34 %) mellan 5 och 7, 25 (20 %) mellan

Tab. M. Fattigvårdssamhällena fördelade efter antalet understödstagare i förhållande till folkmängden länsvis år 1944.

Län	Antal fattig- vårds- sam- hällen	0 %	0-1 %	1-2 %	2-3 %	3-4 %	4-5 %	5-6 %	6-7 %	7-8 %	8-9 %	9-10 %	10-11 %	11-12 %	12-13 %	13-14 %	14-15 %	15-16 %
<i>Landsbygden.</i>																		
Stockholms län	111	—	1	4	3	19	15	17	13	10	10	6	6	4	2	—	—	1
Uppsala	84	—	1	4	14	23	18	8	6	2	2	1	1	2	—	—	—	1
Södermanlands	87	—	—	1	3	12	12	18	13	15	4	6	2	—	—	—	—	—
Östergötlands	144	2	—	5	13	18	22	27	23	10	11	6	4	1	—	—	—	2
Jönköpings	128	3	21	27	29	33	5	4	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—
Kronobergs	87	1	2	18	14	14	12	13	6	4	3	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar	101	—	1	3	10	13	22	18	13	11	6	3	—	—	—	—	—	—
Gotlands	91	1	8	19	18	17	11	7	2	6	1	—	1	—	—	—	—	—
Blekinge	37	—	—	—	2	—	6	4	2	5	6	3	4	1	2	1	1	—
Kristianstads	147	1	11	18	34	38	20	12	7	4	—	1	—	—	—	1	—	—
Malmöhus	235	—	19	40	49	43	38	19	14	3	2	4	1	1	1	1	—	—
Hallands	86	1	7	25	17	10	14	7	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs o. Bohus	87	—	1	13	18	18	10	9	7	7	1	2	1	—	—	—	—	—
Älvsborgs	217	3	27	52	55	35	21	11	9	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs	258	5	21	71	57	37	22	20	9	6	4	1	3	—	2	—	—	—
Värmlands	88	—	—	9	10	10	11	6	12	11	5	4	4	1	3	1	—	1
Örebro	57	—	1	2	6	12	8	5	4	5	3	2	4	3	2	—	—	—
Västmanlands	64	—	—	2	3	3	8	13	16	4	2	6	2	1	2	1	—	1
Kopparbergs	50	—	—	2	3	10	5	9	4	3	6	4	3	—	1	—	—	—
Gävleborgs	49	—	—	1	1	1	4	2	7	8	8	3	4	3	2	1	1	3
Västernorrlands	63	—	—	—	—	4	4	4	7	4	6	7	5	6	1	4	1	10
Jämtlands	61	—	—	1	8	10	12	9	8	4	2	2	2	1	1	1	—	—
Västerbottens	30	1	—	—	1	8	4	6	2	6	1	—	—	1	—	—	—	—
Norrbottens	25	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	4	2	1	2	2	1	9
Samtliga	2 387	18	121	317	368	388	304	248	190	134	86	67	50	27	22	15	4	28
därav i																		
jordbrukskommuner	832	14	78	149	150	138	88	71	49	28	21	11	12	7	6	3	1	6
skogskommuner	55	—	—	—	5	8	5	5	5	7	3	3	4	2	4	2	—	2
blandade kommuner	953	3	38	115	147	158	129	108	81	61	29	28	21	11	7	5	3	9
industrikommuner	146	—	2	16	25	26	17	15	15	5	7	3	2	2	2	4	—	5
övriga kommuner	401	1	3	37	41	58	65	49	40	33	26	22	11	5	3	1	—	6
Städerna	123	—	—	5	8	14	25	26	16	18	7	2	1	—	1	—	—	—
Hela riket	1944	2 510	18	121	322	376	402	329	274	206	152	93	69	51	27	23	15	4
	1943	2 512	11	109	266	363	383	367	288	245	134	129	68	44	39	18	16	6

7 och 9 samt 4 (3 %) över 9. Den bristande symmetri, som kommer till synes vid fördelningen av fattigvårdssammanhällena efter relativa antalet understödstagare, visar sig också däri, att det procenttal, som understödstagarfrekvensen i halva antalet fattigvårdssamhällen understiger och i den andra hälften överstiger, eller medianvärdet, är väsentligt lägre — för landsbygden 4.1 och för städerna 5.5 % — än aritmetiska medeltalet för antalet understödda personer i samtliga landskommuner (6.2 %) resp. städer (6.5 %).

Den osymmetriska fördelningen sammanhänger — såsom visades i 1941 års fattigvårdsberättelse — huvudsakligen med, att små kommuner till övervägande delen ha få understödstagare även sett i förhållande till sin ringa folk-

Tab. N. Relativa antalet understödda personer m. m. i fattigvårdssamhällen med mer än 15 % understödda personer i förhållande till folkmängden år 1944.

Den efter kommunens namn stående bokstaven anger kommuntypen sålunda:

j = jordbrukskommuner
s = skogskommunerb = blandade kommuner
i = industrikommuner

ö = övriga kommuner

Län och kommun ¹	Folkmängd den 1 jan. 1944	Antal understödda personer i % av folkmängden 1943 1944	Utdeb. av allm. komm.-skatt 1944 kr.	Län och kommun ¹	Folkmängd den 1 jan. 1944	Antal understödda personer i % av folkmängden 1943 1944	Utdeb. av allm. komm.-skatt 1944 kr.
<i>Stockholms län.</i>				<i>Västernorr. län.</i>			
Hilleslög . . . (b)	477	13·1 16·8	8·70	Alnö (i)	5 559	22·2 21·2	12·50
<i>Uppsala län.</i>				Skön (i)	13 715	22·2 19·9	15·25
Holm (j)	121	9·1 18·2	11·22	Ytterlännäs . . (i)	6 505	19·2 18·9	14·30
<i>Östergötlands län.</i>				Torsåker . . . (b)	1 117	19·4 18·3	17·00
Hov (i)	596	9·9 16·1	9·70	Hässjö (ö)	3 882	15·6 18·1	14·80
Tingstad . . . (b)	434	11·7 19·6	12·00	Bjärträ (ö)	4 598	15·6 17·4	21·00
<i>Värmlands län.</i>				Timrå (i)	8 301	17·4 17·0	13·00
Södra Finnskoga (s)	1 600	17·2 17·9	10·00	Gudmundrå . . (i)	13 549	17·3 16·5	14·00
<i>Västmanlands län.</i>				Högsjö (ö)	4 013	17·8 15·5	12·50
Ängsö (j)	290	8·2 15·5	9·00	Ljustorp (j)	2 334	16·3 15·3	16·50
<i>Gävleborgs län.</i>				<i>Norrbottens län.</i>			
Trönö (j)	1 524	17·8 19·2	13·39	Nedertorneå . . (b)	4 593	31·3 26·8	20·30
Järvsö (b)	7 417	16·1 17·6	11·00	Nederkalix . . . (ö)	14 811	21·6 21·7	16·90
Segersta (j)	1 345	16·1 15·6	11·25	Överkalix . . . (b)	8 956	21·2 20·8	30·20
				Edefors (b)	3 853	16·7 16·5	19·55
				Junosuando . . . (s)	1 839	17·2 16·3	23·35
				Töre (ö)	5 204	16·3 16·3	21·85
				Karl-Gustav . . (b)	3 543	10·7 16·2	28·20
				Övertorneå . . . (b)	6 589	12·7 15·3	24·69
				Gällivare (ö)	21 661	16·4 15·2	12·00

mängd och att antalet understödstagare i förhållande till folkmängden i allmänhet ökas, då fattigvårdssamhällena bliva större. Antalet understödstagare per 100 invånare var år 1941 i de minsta landskommunerna (under 500 invånare) 4 och steg successivt med kommunernas växande storlek till 13 i de största (med flera än 10 000 invånare). I fråga om städerna voro skillnaderna i understödstagarfrekvensen mellan små och stora fattigvårdssamhällen mindre framträdande. Den olika understödstagarfrekvensen i små och stora fattigvårdssamhällen var genomgående för samtliga landsdelar och kommuner av olika näringskaraktär, ehuru i olika grad i olika fall. Vissa gemensamma orsaker torde därför ha varit verksamma. Det påpekades i redogörelsen för dessa undersökningar i 1941 års fattigvårdsberättelse, att en av orsakerna till den lägre understödstagarfrekvensen i småkommunerna torde vara en större återhållsamhet i deras hjälppolitik än vad fallet är i de större. Det framhölls dock, att denna orsak tydligen icke kunde ha varit den enda.²

¹ Kommunerna inom länen ordnade efter understödsprocentens storlek år 1944.² Se härom närmare Fattigvården 1941, sid. 51 o. f.

Kommuner med ingen resp. mycket omfattande understödsverksamhet. I en del fattigvårdssamhällen ha fattigvårdsstyrelserna haft en mycket omfattande hjälpverksamhet. I 28 fattigvårdssamhällen, samtliga landskommuner, utgjorde antalet understödstagare mer än 15 % av folkmängden. Enär intresset i särskilt hög grad knyter sig till dessa fattigvårdssamhällen, ha de upptagits i en nominativ förteckning i tab. N. För vart och ett av dessa fattigvårdssamhällen angives i tabellen kommunernas näringskaraktär och deras folkmängd (den 1 januari 1944). Dessutom redovisas kommunvis antalet understödstagare i förhållande till folkmängden åren 1943 och 1944. För varje kommun angives dessutom den år 1944 beslutade kommunala utdebiteringen per skattekrona.

Relativa antalet understödstagare i dessa 28 fattigvårdssamhällen med den högsta understödstagarfrekvensen utgjorde i 24 kommuner mellan 15 och 20 % av folkmängden och i 4 mer än 20 %. Flertalet eller 22 av de 28 landskommunerna med den högsta understödstagarfrekvensen äro norrlandskommuner belägna i Norrbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län.

Den höga understödstagarfrekvensen i nu angivna kommuner utgör i flertalet fall ingen tillfällig företeelse, utan den har bestått sedan länge. Även om antalet understödstagare icke alltid överstigit 15 % av folkmängden, har det merendels under en lång följd av år varit mycket högt i förhållande till vad fallet varit i andra kommuner. Särskilt är detta förhållandet med norrlandskommunerna, där det stora hjälpbehovet i många fall kan spåras ända tillbaka till depressionsåren i början av 1930-talet och i vissa fall ännu längre.

Bland fattigvårdssamhällena med den högsta understödstagarfrekvensen i Västernorrlands län märker man flera av de kommuner i trakten av Sundsvall (Alnö, Timrå, Skön, Hässjö) och i Ådalens sågverksdistrikt (Högsjö, Gudmundrå, Ytterlännäs, Bjärträ), vilka under lågkonjunktåren i början av 1930-

Län och kommun	Folk-mängd den 1 jan. 1944	Antal under-stödda personer i % av folk-mängden		Utdeb. av allm. komm.-skatt 1944 kr.	Län och kommun	Folk-mängd den 1 jan. 1944	Antal under-stödda personer i % av folk-mängden		Utdeb. av allm. komm.-skatt 1944 kr.
		1943	1944				1943	1944	
Östergötlands län					Hallands län				
Lillkyrka . . . (j)	118	3.3	—	9.60	Nösslinge . . . (j)	264	1.9	—	6.60
Kumla (j)	194	2.0	—	11.00	Älvsborgs län				
Jönköpings län					Kvinnestad . . (j)	273	—	—	5.90
Stengårdshult (j)	376	0.8	—	6.00	Jällby (j)	119	—	—	3.95
Bosebo (j)	247	—	—	5.00	Solberga . . . (b)	157	—	—	5.30
Tännö (j)	341	0.6	—	4.50	Skaraborgs län				
Kronobergs län					Ullene (j)	253	—	—	4.00
Härlev (j)	189	—	—	5.00	Hångsdala . . . (j)	208	—	—	6.22
Gotlands län					Östra Gerum . . (j)	129	—	—	7.00
Vall (b)	293	4.8	—	6.50	Högstena . . . (j)	196	—	—	5.00
Kristianstads län					Östra Tunhem (j)	146	—	—	5.00
Torekov (ö)	414	2.4	—	6.50	Västerbottens län				
					Holmön (b)	334	0.9	—	5.00

talet drabbades av den omfattande krisen inom sågverksindustrin. På samma sätt finner man bland de mest fattigvårdstygda kommunerna i Norrbottens län flera av de kommuner i Kalixbygden (Nederkalix, Nedertorneå och Töre), vilka redan vid mitten av 1920-talet hemsöktes av en kris inom sågverksindustrin.¹

Den andra ytterligheten i fråga om understödstarverksamhetens omfattning representerar de kommuner, som alldeles sakna understödstagare. Ifrågasvarande 18 kommuner, vilka redovisas i den nominativa förteckningen å föregående sida, höra allesammans till de minsta kommunerna i riket.

VI. Understödstagare med tilläggspension samt barn med barnbidrag eller bidragsförskott inom fattigvårdsklientelet.

För en belysning av bl. a. fattigvårdens förhållande till vissa andra grenar av den samhälleliga hjälpverksamheten har sedan fattigvårdsstatistikens omläggning år 1939 inhämtats uppgifter om i vad mån understödstagarna åtnjuta tilläggspension (eller invalidunderstöd), barnbidrag eller bidragsförskott. Dessa äro de viktigaste former av understöd, som fattigvårdens understödstagare uppbära vid sidan av den kompletterande hjälp, som fattigvårdsmyndigheterna lämna. Förutom dessa understödsformer förekomma emellertid även andra, såväl av offentlig natur, såsom sjukkasseunderstöd, mödrahjälp, moderskapspenning etc., som av enskilt ursprung, såsom arbetsgivarepension, livränta m. m., men de äro vid sidan av de tre nämnda av jämförelsevis underordnad betydelse, varför några uppgifter om dylika understöd tills vidare icke inhämtats.²

Dessa uppgifter om kombinerade understödsformer ha främst kommit till användning för en uppdelning av fattigvårdens understöds klientel i olika kategorier av understödstagare. En dylik uppdelning har ansetts nödvändig icke minst i samband med en undersökning av bl. a. hemunderstödens storlek, men är även av betydelse i andra sammanhang, såsom vid en belysning av understöds klientelens sammansättning i familjehänseende och dess understödsförhållanden. En differentierad uppdelning på alla förekommande kombinationer av skilda understödsformer har av olika skäl icke ansetts nödvändig. I stället har en fördelning endast skett på två huvudgrupper, nämligen på understödstagare med tilläggspension och övriga understödstagare. Tilläggspensionärerna, som bestå av ålderstigna och invalider, utgöra nämligen över hälften av samtliga understödstagare och skilja sig i väsentliga avseenden från övriga understödstagare. Denna indelning av understöds klientelet i två huvudgrupper har tillämpats genomgående i flertalet av de tabellsammanställningar, som härröra från den representativa delen av undersökningen. De fa-

¹ Se härom bl. a. Statens Arbetslöshetskommissions berättelse 1925—1934, sid. 97 o. f.

² Jfr härom Socialvårdskommitténs betänkande III: Statistisk undersökning angående fattigvårdens understödsverksamhet. S. O. U. 1941: 29, sid. 50 o. f.

miljer, där barnbidrag eller bidragsförskott utgått till barnen, ha hänförts till antingen den förra eller den senare huvudgruppen, allteftersom huvudpersonen åtnjutit tilläggspension eller inte.

I det följande lämnas några uppgifter angående förekomsten i understöds-klientelet av understödsfall (resp. understödstagare) med tilläggspension, barnbidrag eller bidragsförskott. Det bör anmärkas, att de uppgifter, som fattigvårdsstyrelserna lämnat om dessa understödsformer, i en del fall varit ofullständiga i olika hänseenden, varför de anförda talen delvis äro för låga.

Antal understödstagare med tilläggspension. Antalet tilläggspensionärer bland understödstagarna redovisas länsvis och för de större städerna i tab. 5 i tabellbilagan. På grundval av det representativa materialet har i tab. O antalet familjer, i vilka någon av huvudpersonerna var tilläggspensionär, satts i procent av hela antalet familjer inom olika familjetyper, samt beräknats relativa antalet tilläggspensionärer bland vuxna understödstagare, män och kvinnor för sig.

Nära 146 000 understödstagare, varav ej fullt 88 000 på landsbygden och ungefär 58 000 i städerna, hade enligt de föreliggande uppgifterna åtnjutit tilläggspension under hela redogörelseåret eller någon del därav. Av samtliga vuxna understödstagare hade enligt tab. O ungefär 49 % tilläggspension. Ifrågavarande andel var något större i landskommunerna (52 %) än i städerna (46 %). Den synes på landsbygden ha varit något större för män (57 %) än för kvinnor (48 %), medan i städerna proportionen var ungefär densamma för kvinnor och män.

I jämförelse med föregående år har antalet av fattigvården understödda tilläggspensionärer ökat med knappt 1 %.

Antalet tilläggspensionärer över huvud under år 1944 kan beräknas på grundval av pensionsstyrelsens statistik. Vid utgången av år 1943 uppgick antalet tilläggspensionärer i hela riket till 460 500, varav 195 900 män och 264 600 kvinnor. Deras antal ökades under år 1944 med 34 600 nytillkomna pensionstagare, varav 16 300 män och 18 300 kvinnor. Sålunda erhöles under år 1944 sammanlagt 212 200 män och 282 800 kvinnor tilläggspension, och hela antalet tilläggspensionärer utgjorde 495 000. I relation härtill uppgick antalet tilläggspensionärer med understöd av fattigvårdsstyrelserna till drygt 29 %.

Kompletterande understöd genom fattigvårdsstyrelserna är väsentligt vanligare bland städernas än bland landsbygdens tilläggspensionärer. För år 1939 beräknades på sätt, som framgår av samma års fattigvårdsberättelse, att omkring 24 % av landsbygdens och 45 % av städernas tilläggspensionärer erhållit understöd av fattigvårdsstyrelserna. De förändringar, som dessa procenttal undergått sedan dess torde vara relativt obetydliga.

Tab. O visar, att i landskommunerna 61 % och i städerna 53 % av samtliga familjer vid sidan av understöd från fattigvårdsstyrelserna åtnjutit tilläggspension under redogörelseåret eller någon del därav. De flesta tilläggspensionärerna förekomma givetvis inom familjetyper med det största antalet ålder-

Tab. O. Antal understödsfall med tilläggspension i procent av samtliga familjer inom olika familjetyper.¹

Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommutyper	Antal understödsfall med tilläggspension, i %, bland						Antal tilläggspensionärer, i %, bland vuxna		
	ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		samtliga familjer	män	kvinnor
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn			
<i>Landsbygden</i>	72.4	(25.4)	75.4	11.1	73.1	17.8	61.3	57.1	48.2
Mälardalen	77.4	.	77.3	.	74.3	16.5	65.9	62.7	53.7
Östra Götaland	76.6	.	79.5	.	75.5	21.1	67.0	63.3	53.6
Skåne, Blekinge och Halland	78.2	.	81.1	.	80.6	21.1	69.0	64.9	56.0
Bohuslän och Västergötland	75.7	.	76.5	.	72.8	18.0	64.6	60.7	52.2
Dalarna och Norrland	64.6	.	69.1	(11.2)	68.8	16.7	52.7	48.6	39.1
Jordbrukskommuner	75.5	.	79.5	.	71.9	20.8	64.7	59.8	50.5
Skogskommuner	60.3	.	65.8	.	65.1	17.9	49.6	46.1	35.5
Blandade kommuner	73.4	.	75.6	(13.0)	73.0	18.6	61.7	57.5	47.9
Industrikommuner	67.0	.	71.5	.	69.0	10.8	56.7	52.1	45.5
Övriga kommuner	74.4	.	76.5	.	76.9	19.6	63.7	60.1	51.1
<i>Städerna</i>	57.4	.	70.0	7.1	58.9	10.8	52.8	45.4	45.6
Stockholm	47.5	.	64.3	.	44.3	5.8	46.4	37.9	42.3
Göteborg	58.8	.	66.1	.	63.1	15.1	51.3	47.8	41.4
Malmö	64.2	.	72.5	.	61.4	9.1	54.0	47.6	43.1
Övriga städer över 30 000 inv.	62.2	.	74.6	.	63.5	11.4	55.6	47.3	47.8
Städer under 30 000 inv.	63.0	.	72.9	.	64.5	12.2	56.9	49.4	48.9
<i>Hela riket</i> 1944	65.9	(24.1)	72.9	9.1	67.2	15.0	57.5	52.2	47.1
1943	65.1	25.3	71.9	10.4	65.5	15.8	56.5	51.3	46.4

stigna, nämligen bland familjer utan barn. Framför allt omfattar familjetypen ensam kvinna utan barn en mycket stor andel tilläggspensionärer (73 %); närmast följd av gifta par utan barn (67 %), medan endast 15 % haft tilläggspension bland gifta par med barn.

Förekomsten av tilläggspensionärer inom fattigvårdsklientelet växlar med understödstagarfrekvensens storlek. I 1941 års fattigvårdsberättelse visades, att andelen tilläggspensionärer bland understödstagarna var högst i kommuner med relativt få understödstagare och minskades på det hela taget med understödstagarfrekvensens tilltagande storlek. Understödsverksamheten har sålunda i kommuner med relativt få understödstagare i större omfattning än på andra håll karaktären av ålderdomsförsörjning. Av denna omständighet förklaras också den väsentligt större förekomsten av tilläggspensionärer bland understödstagarna på landsbygden än i städerna.

Åldersfördelningen bland tilläggspensionärerna i fattigvårdsklientelet redovisas för olika familjetyper i annat sammanhang (tab. G, sid. 29). Här skall endast framhållas, att tilläggspensionärer under 67 år äro invalider, som på grund av väsentligt nedsatt arbetsförmåga erhållit tilläggspension eller inva-

¹ Procenttal inom parentes anger, att understödsfallens antal understiger 100.

lidunderstöd. Med hjälp av uppgifterna från den representativa undersökningen har här nedan beräknats det totala antalet understödda tilläggspensionärer inom olika köns- och åldersgrupper, vilka satts i relation till samtliga tilläggspensionärer enligt pensionsstyrelsens uppgifter.

	Antal tilläggspensionärer den 31/12 1944	Tilläggspensionärer med fattigvårdsunderstöd under 1944	
		antal	i % av samtliga
<i>Män</i>	195 200	68 205	34·9
därav under 67 år	57 400	31 350	54·6
67 år och däröver	137 800	36 855	26·7
<i>Kvinnor</i>	283 300	79 410	30·2
därav under 67 år	71 300	29 150	40·9
67 år och däröver	192 000	50 260	26·2
<i>Samtliga</i>	458 500	147 615	32·2
därav under 67 år	128 700	60 500	47·0
67 år och däröver	329 800	87 115	26·4

Av åldringar fyllda 67 år med tilläggspension hade 26 % anlitat fattigvården för sin försörjning, medan andelen invalider med tilläggspension, som sökt hjälp av fattigvården, var nästan dubbelt så stor eller 47 %. Proportionen fattigvårdsunderstödda invalider med tilläggspension var avsevärt större bland männen (55 %) än bland kvinnorna (41 %).

I 1941 års fattigvårdsberättelse visade en undersökning av relativa antalet understödsfall med tilläggspension inom olika åldersgrupper, att invaliditetsfrekvensen bland understödstagarna i allmänhet är rätt stor. Redan i åldrarna under 30 år utgjorde familjerna med invalidunderstöd vid pass $\frac{1}{5}$ av samtliga understödsfall. Andelen steg med försörjarnas tilltagande ålder. I åldern 50—60 år voro nära 39 % och i åldern 60—67 år 57 % av understödsfallen pensionärsfamiljer. Ensamstående understödstagare voro i synnerligen stor utsträckning invalider. I åldrarna under 30 år hade cirka var fjärde eller var femte av de ensamstående understödstagarna invalidunderstöd mot endast 2 å 3 % av de gifta männen. Skillnaden mellan ej gifta och gifta understödstagare utjämnades så småningom med tilltagande ålder, men ännu mellan 50 och 60 år voro i det närmaste varannan av de ensamma understödstagarna invalider mot endast ungefär var fjärde av de gifta männen. Invaliditetsfrekvensen var väsentligt högre bland de ensamstående manliga understödstagarna än bland de kvinnliga i samtliga åldersgrupper under 60 år. Över 60-årsåldern förekom tilläggspension oftare bland ensamma kvinnor än bland ensamma män. Mellan 60 och 67 år förefanns inga större skillnader i frekvensen av tilläggspensionärer bland gifta och ej gifta män. I åldern över 67 år, där andelen understödsfall med tilläggspension uppgick till 92 % för hela riket, uppvisade endast de ensamma männen en något mindre proportion tilläggspensionärer (89 %) än övriga familjetyper.

Tab. P. Relativa antalet understödsfall med tilläggspension inom olika hjälpformer.
Representativa undersökningen.

H j ä l p f o r m e r	Antal understödsfall med tilläggspension, i %, bland								
	ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		samtliga familjer		
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	1944	1943	1942
<i>Vårdtagare på fattigvårdsanstalt.</i>									
Landsbygden	86.9	71.4	91.0	66.7	85.0	50.0	87.6	85.9	84.5
Städerna	72.7	100.0	85.4	27.5	72.6	24.5	76.5	72.3	71.8
Hela riket	80.2	75.0	88.2	43.3	78.7	37.8	82.6	79.9	79.0
<i>Vårdtagare på sjukvårdsanstalt.</i>									
Landsbygden	68.1	28.7	68.5	20.9	57.2	18.2	56.7	53.8	50.7
Städerna	54.7	44.4	60.5	10.3	47.2	11.7	46.8	46.8	41.6
Hela riket	63.3	27.7	65.2	15.3	53.4	15.8	53.0	51.2	47.3
<i>Understödsfall med hemunderstöd.</i>									
Landsbygden	72.2	26.0	74.7	9.1	79.4	19.1	58.4	65.9	55.1
Städerna	51.4	16.7	69.5	6.4	62.5	11.6	49.6	62.9	43.7
Hela riket	61.7	23.4	72.0	7.7	71.8	15.7	54.1	64.7	49.6
<i>Understödsfall med annan hjälp.</i>									
Landsbygden	57.3	20.5	67.2	14.1	69.8	19.5	51.8	51.3	48.6
Städerna	49.2	—	67.7	10.9	59.6	11.3	47.6	51.8	49.7
Hela riket	54.9	18.6	67.3	13.0	66.8	17.2	50.6	51.4	48.9

På landsbygden var invaliditetsfrekvensen bland understödstagarna i varje åldersgrupp (under 67 år) något större än i städerna. Mindre fattigvårdstygda landsdelar (Östra Götaland, Skåne, Blekinge och Halland) och kommuntyper (jordbrukskommuner och blandade kommuner) utmärktes i jämförelse med landsbygden i övrigt av en väsentligt större förekomst av tilläggspensionärer i åldrarna under 67 år såväl bland ensamstående som bland gifta understödstagare.

Att understöds klientelet på landsbygden, särskilt i vissa landsdelar och kommuntyper, i väsentligt större utsträckning än i städerna består av personer med invalidunderstöd jämte tilläggspension får givetvis icke tolkas så att understödsfrekvensen bland landsbygdens tilläggspensionärer skulle vara högre än bland städernas. Som tidigare visats är antalet understödstagare med tilläggspension i förhållande till samtliga tilläggspensionärer i städerna i det närmaste dubbelt så stort (45 %) som på landsbygden (24 %). Detta förhållande torde mer eller mindre vara genomgående för tilläggspensionärer av alla åldrar. Den högre invaliditetsfrekvensen bland understödstagarna på landsbygden får ej heller tydas så, att förekomsten av invalider skulle vara större där än i städerna.

Frekvensen av tilläggspensionärer är avsevärt större bland vårdtagarna på fattigvårdsanstalter än bland övriga understödstagare, vilka senare emellertid icke uppvisa några större skillnader sinsemellan, såsom framgår av tab. P. Av

samtliga familjer, där någon av familjemedlemmarna vårdats på kommunernas fattigvårdsanstalter, hade på landsbygden 88 % och i städerna 77 % åtnjutit tilläggspension. Inom övriga hjälpformer var tilläggspensionärernas andel av understöds klientelet betydligt mindre.

Antal familjer resp. barn med barnbidrag eller bidragsförskott jämte understöd av fattigvårdsstyrelserna. I tab. 5 i tabellbilagan lämnas länsvis uppgifter på huru många barn i de av fattigvårdsstyrelserna understödda familjerna, som åtnjutit barnbidrag eller bidragsförskott. Dessa uppgifter avse hela antalet barn i dessa familjer, som åtnjutit dylika bidrag, oavsett om de direkt eller indirekt understötts av fattigvården eller varit omhändertagna av barnavårdsnämnden. I tab. Q har på grundval av det representativa materialet antalet fattigvårdsunderstödda familjer med barnbidrag eller bidragsförskott satts i procent av hela antalet understödsfall med barn inom olika familjetyper samt antalet barn, som åtnjutit någon av ifrågavarande förmåner, ställts i relation till hela antalet barn inom understöds klientelet, dels för familjer, som dessutom åtnjutit tilläggspension, dels för övriga familjer.

De barn i de av fattigvården understödda familjerna, som åtnjutit barnbidrag under hela redovisningsåret eller någon del därav, utgjorde i hela riket c:a 18 500 eller 15 % av hela antalet redovisade av fattigvården understödda eller av barnavårdsnämnderna omhändertagna barn i samtliga de familjer, som understötts av fattigvårdsstyrelserna. I landskommunerna var motsvarande antal 13 100 barn och i städerna 5 400. Det relativa antalet barn med barnbidrag var — såsom framgår av tab. Q — större på landsbygden (17 %) än i städerna (13 %). Sedan år 1943 har antalet barn med barnbidrag i familjer med understöd av fattigvården minskat med 1 400 (från 19 900), därav på landsbygden med 1 200 och i städerna med 200. Relativt sett utgör nedgången för hela riket ungefär 7 %. Den minskning, som samtidigt ägt rum i hela antalet fattigvårdsunderstödda barn, utgör drygt 4 %.

Hela antalet barn, som åtnjutit barnbidrag under någon del av år 1944, utgjorde enligt pensionsstyrelsens statistik 50 100. Dylikt bidrag utgick nämligen vid utgången av år 1943 till 44 300 barn och under loppet av år 1944 utfärdades barnbidrag till ytterligare 5 800 barn. En avsevärd del eller icke mindre än 37 % av samtliga barn med barnbidrag tillhöra alltså familjer, som åtnjutit understöd av fattigvården.

Antalet familjer med understöd av fattigvården, som uppburit barnbidrag till ett eller flera av sina barn under året, utgjorde enligt tab. Q ungefär 17 % av samtliga understödda familjer med barn: i landskommunerna var motsvarande tal 20 % och i städerna 14 %. Procenttalet är en enhet lägre än nästföregående år både för landsbygd och städer.

På grundval av det representativa materialet kan man beräkna hela antalet fattigvårdsunderstödda familjer med barnbidrag till 8 800 i hela riket, varav 5 800 på landsbygden och 3 000 i städerna. År 1943 utgjorde motsvarande antal 9 800, därav på landsbygden 6 600 och i städerna 3 200.

Tab. Q. Relativa antalet understödsfall resp. barn med barnbidrag eller bidragsförskött inom olika familjetyper.

Representativa undersökningen.

	Antal understödsfall m. barnbidrag resp. bidragsförskött i % av samtliga familjer m. barn bland				Antal barn m. barnbidrag resp. bidragsförskött i % av samtliga barn inom familjetyp			
	en-samma män	en-samma kvinnor	gifta par el. samboende	samtliga	en-samma män	en-samma kvinnor	gifta par el. samboende	samtliga
Understödsfall resp. barn med barnbidrag.								
<i>Tilläggs pensionärer.</i>								
Landsbygden	.	52.8	77.8	73.6	.	76.8	78.9	79.1
Städerna	.	.	82.6	71.5	.	.	84.7	80.5
Hela riket	.	47.7	79.2	72.9	(86.6)	69.9	80.4	79.5
<i>Övriga understödstagare.</i>								
Landsbygden	.	33.1	.	9.7	.	38.7	0.8	7.4
Städerna	.	21.0	.	7.6	—	24.6	0.5	7.1
Hela riket	.	27.0	(1.0)	8.8	.	31.8	0.7	7.3
<i>Samtliga understödstagare.</i>								
Landsbygden	.	35.3	14.6	20.0	17.2	41.4	11.8	16.7
Städerna	.	22.4	9.4	13.7	.	25.9	8.2	12.9
Hela riket	.	28.9	12.5	17.3	(16.0)	33.9	10.5	15.3
Understödsfall resp. barn med bidragsförskött.								
<i>Tilläggs pensionärer.</i>								
Landsbygden	—	.	.	.	—	.	.	(2.8)
Städerna	—	.	.	.	—	.	.	(7.5)
Hela riket	—	(21.4)	.	(5.6)	—	(28.2)	.	4.0
<i>Övriga understödstagare.</i>								
Landsbygden	.	19.2	(1.5)	6.3	.	17.5	(0.7)	3.8
Städerna	.	32.4	(2.4)	12.6	.	33.7	1.9	10.6
Hela riket	.	25.9	1.9	9.1	.	25.4	1.1	6.4
<i>Samtliga understödstagare.</i>								
Landsbygden	.	18.7	(1.6)	5.9	.	17.7	(0.8)	3.6
Städerna	.	32.4	(2.4)	12.3	.	34.1	1.9	10.3
Hela riket	.	25.5	1.9	8.6	.	25.6	1.2	6.1

Barnbidrag utgår till faderlösa barn och barn till vissa invalider samt föräldralösa barn. Det är därför helt naturligt, att frekvensen av barnbidrag är störst bland understödstagare med tilläggs pension samt bland ensamstående kvinnor bland övriga understödstagare. Barnbidrag har sålunda enligt tab. Q utgått till 80 av 100 barn bland de fattigvårdsunderstödda tilläggs pensionärerna. Av 100 barn till ensamma kvinnor bland understödstagare utan tilläggs pension hade 32 åtnjutit barnbidrag. I övriga familjetyper utan tilläggs pension är relativa antalet understödsfall med barn, som åtnjutit barnbidrag, obetydligt.

Bidragsförskött hade enligt de föreliggande uppgifterna utgått till 6 700 barn i de av fattigvårdsstyrelserna understödda familjerna, därav till 2 600

barn på landsbygden och 4 100 barn i städerna. Detta motsvarar för hela riket 6 % och för landsbygd och städer 4 resp. 10 % av samtliga redovisade barn i de familjer, som understötts av fattigvården. Sedan föregående år har antalet barn med bidragsförskott bland de fattigvårdsunderstödda barnen minskat med 200 eller nära 3 %.

Antalet barn, som under någon del av år 1943 (det sista år för vilket uppgifter finnas tillgängliga) åtnjutit bidragsförskott utgjorde enligt barnavårdsnämndernas uppgifter till barnavårdsstatistiken för samma år 26 700, varav i landskommunerna 14 800 och i städerna 11 900. Enligt dessa siffror skulle alltså icke mindre än 25 %, på landsbygden 17 % och i städerna 35 %, av samtliga barn med bidragsförskott tillhöra familjer med understöd av fattigvården.

Inom gruppen ensamstående kvinnor med barn, som huvudsakligen kommer i fråga för erhållande av bidragsförskott, hade ungefär 26 % av samtliga understödsfall åtnjutit bidragsförskott till något eller några av barnen. Antalet understödda familjer med bidragsförskott utgjorde en mer än dubbelt så stor andel av understöds klientelet i städerna som på landsbygden.

Med ledning av det representativa materialet kan man beräkna antalet fattigvårdsunderstödda familjer med bidragsförskott till 4 400, därav på landsbygden 1 700 och i städerna 2 700. Föregående år utgjorde samma antal 4 700, varav på landsbygden 1 900 och i städerna 2 800.

VII. Fördelningen av understödsfallen efter understödets beskaffenhet.

Fattigvårdens huvudformer. Fattigvårdsstyrelsernas hjälp lämnas i en mångfald olika former, som dock kunna inordnas under vissa huvudrubriker. I fattigvårdslagen nämnas såsom fattigvårdens huvudformer understöd i hemmet, utackordering i enskilt hem och anstaltsvård. Vid redovisningen av understöden till fattigvårdsstatistiken skola dessa av uppgiftslämnarna efter sin beskaffenhet fördelas på fyra huvudgrupper, nämligen hemunderstöd, vård på fattigvårdsanstalt, vård på sjukvårdsanstalt, samt annan av fattigvårdsstyrelsen lämnad hjälp. Under dessa huvudrubriker skola understöden redovisas på följande sätt.

Understöd, som lämnats i hemmet kontant eller in natura i form av livsmedel, matkuponger, bespisning, beklädnadsartiklar, bränsle, av fattigvårdsstyrelsen upplåten bostad eller av densamma erlagd bostadshyra, läkarhjälp, medicin m. m., skola utan någon specificering redovisas som hemunderstöd. Såsom vård på fattigvårdsanstalt redovisas den vård, som lämnats av fattigvårdsstyrelsen på: a) fattigvårdsanstalt enligt 31 § fattigvårdslagen (ålderdomshem, försörjningshem, vårdhem med föreståndare eller föreståndarinna), b) anstalt eller avdelning för sinnessjuka eller kroniskt sjuka, vilken tillhör fattigvårdssamhälle eller kommunalförbund samt c) arbetshem (dock *icke* försörjnings-

pliktiga personer, intagna på arbetshem enligt 71 § fattigvårdslagen, eftersom sådana icke äro att betrakta som understödstagare). Vård, som fattigvårdsstyrelsen helt eller delvis bekostat på sjukvårdsanstalt, tillhörande staten, pensionsstyrelsen, landsting, enskild stiftelse etc. eller kommun (men ej under fattigvårdsstyrelsens förvaltning), redovisas under den tredje huvudrubriken. Till sjukvårdsanstalter räknas såväl lasarett, tuberkulossjukhus, vanföreanstalter, kuranstalter, konvalescenthem med flera anstalter för kroppssjuka som anstalter för vård av sinnessjuka, sinnesslöa och fallandesjuka. Under rubriken »annan hjälp» redovisas sådant understöd, som icke kan betraktas som vård på anstalt eller hemunderstöd, t. ex. inackordering i enskilt hem, utrustning för intagning på anstalt, resor, kostnader för yrkesutbildning, fria bad, tandvård, begravningskostnader o. dyl.

I det följande lämnas först vissa uppgifter om huru understödsfallen under redovisningsåret fördelade sig på respektive hjälpformer och vissa kombinationer av dessa, varefter redogörelsen i kap. VIII—XI lämnar ytterligare uppgifter angående var och en av de fyra särskilda huvudformerna. Det bör anmärkas, att familjer (personer), som under året erhållit hjälp i flera former, i det senare sammanhanget redovisas under var och en av de särskilda hjälpformerna.

Förekomsten av hemunderstöd. Översikter av de fattigvårdsunderstödda familjernas fördelning på respektive hjälpformer lämnas i tab. R, S och T, vilka grunda sig på det representativa materialet. Någon fullständig redovisning av samtliga förekommande kombinationer av de olika hjälpformerna har icke ansetts nödvändig. Den begränsningen har därför vidtagits, att de relativt få familjer, till vilka »annan hjälp» utgått jämte hemunderstöd eller anstaltsvård, icke särredovisats i tabellerna utan hänförs till det eller de slag av understöd, som de eljest erhållit.

Av samtliga familjer, som under 1944 fingo hjälp av fattigvårdsstyrelserna, hade enligt tab. R 62 % åtnjutit hemunderstöd någon gång under året, 53 % hade erhållit hemunderstöd enbart eller hemunderstöd och »annan hjälp», medan 9 % jämte hemunderstöd lämnats vård på anstalt av något slag (i regel sjukhus). Understöd i hemmet var vanligare i städerna, där sådan hjälp hade utgått i 70 % av understödsfallen, än på landsbygden, där motsvarande andel utgjorde 56 %. De familjer, som åtnjutit hemunderstöd enbart (eller dessutom »annan hjälp»), utgjorde i städerna 59 % och på landsbygden 49 %. I kombination med antsaltsvård förekom hemunderstöd något oftare i städerna än på landsbygden. Både i städerna och på landsbygden var hemunderstöd likväl den vanligaste hjälpformen. Andelen hemunderstödda familjer är i stort sett oförändrad sedan 1943.

Hemunderstöd var en vanligare hjälpform bland understödstagare utan tilläggspension än bland tilläggspensionärer, som tab. S visar. I städerna uppvisa de förstnämnda understödstagarna en mycket stor andel hemunderstödda (74 %), särskilt i Malmö (81 % enligt tab. T).

Tab. R. Understödsfallens fördelning efter understödets beskaffenhet inom olika familjetyper.
Representativa undersökningen.

H j ä l p f o r m e r	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Giftna par el. samboende		Ensamma barn	Samtliga familjer	
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn		1944	1943
<i>Landsbygden.</i>									
Antal understödsfall (¹ / _s)	7 548	169	9 742	1 454	3 319	4 159	70	26 461	27 442
Därav, i %, med:									
a) enbart hemunderstöd ¹	32.0	63.2	50.5	75.2	59.1	56.4	57.1	48.6	48.3
b) » vård å sjukvårdsanstalt ¹	32.5	13.6	20.8	10.1	17.6	19.2	21.4	22.9	23.7
c) » » » fattigvårdsanstalt ¹	20.2	2.4	16.1	1.4	4.7	0.6	5.8	12.4	12.9
d) » annan hjälp	7.5	10.7	6.4	5.5	8.3	10.3	15.7	7.6	6.7
e) vård å sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	4.7	8.3	3.4	7.3	7.6	12.7	—	6.0	6.0
f) » » fattigv.-anst. o. hemunderstöd ¹	1.6	1.2	1.5	0.1	1.4	0.3	—	1.3	1.3
g) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. ¹	1.1	0.6	1.0	0.3	0.8	0.1	—	0.8	0.8
h) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. jämte hemunderstöd ¹	0.4	—	0.3	0.1	0.5	0.4	—	0.4	0.3
<i>Städerna.</i>									
Antal understödsfall (¹ / _s)	5 693	55	8 450	1 427	2 348	2 833	27	20 833	20 631
Därav, i %, med:									
a) enbart hemunderstöd ¹	44.0	76.3	62.3	75.5	65.0	67.5	55.6	59.3	60.0
b) » vård å sjukvårdsanstalt ¹	20.5	5.5	13.9	7.1	11.1	10.6	22.2	14.4	14.0
c) » » » fattigvårdsanstalt ¹	22.4	1.8	12.6	1.6	6.3	0.7	7.4	12.1	12.4
d) » annan hjälp	2.5	5.5	2.6	1.8	2.7	4.6	11.1	2.8	2.5
e) vård å sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	5.8	10.9	5.8	12.8	10.6	15.4	3.7	8.1	7.8
f) » » fattigv.-anst. o. hemunderstöd ¹	2.3	—	1.6	0.6	2.8	0.8	—	1.8	1.7
g) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. ¹	2.1	—	0.7	0.3	0.9	0.1	—	1.0	1.1
h) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. jämte hemunderstöd ¹	0.4	—	0.5	0.3	0.6	0.3	—	0.5	0.5
<i>Hela riket.</i>									
Antal understödsfall (¹ / _s)	13 241	224	18 192	2 881	5 667	6 992	97	47 294	48 073
Därav, i %, med:									
a) enbart hemunderstöd ¹	37.1	66.5	56.0	75.3	61.6	60.9	56.7	53.3	53.3
b) » vård å sjukvårdsanstalt ¹	27.4	11.6	17.6	8.6	14.9	15.7	21.6	19.2	19.5
c) » » » fattigvårdsanstalt ¹	21.1	2.2	14.4	1.5	5.3	0.6	6.2	12.3	12.7
d) » annan hjälp	5.4	9.4	4.6	3.7	5.9	8.0	14.4	5.5	4.9
e) vård å sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	5.2	8.9	4.5	10.0	8.9	13.8	1.1	6.9	6.8
f) » » fattigv.-anst. o. hemunderstöd ¹	1.9	0.9	1.5	0.4	2.0	0.5	—	1.5	1.5
g) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. ¹	1.5	0.5	0.9	0.3	0.8	0.1	—	0.9	0.9
h) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. jämte hemunderstöd ¹	0.4	—	0.5	0.2	0.6	0.4	—	0.4	0.4

Av tab. T finner man, att andelen understödsfall med hemunderstöd bland samtliga understödstagare var lägst i jordbrukskommunerna (41 %) och steg med kommunernas ökade inslag av industri till 69 % i de egentliga industri-kommunerna, vilket nära överensstämde med motsvarande medeltal för städerna.

Inom samtliga familjetyper, med undantag för ensamma män utan barn, utgjorde hemunderstödet den dominerande hjälpformen, såsom framgår av tab. R. Av naturliga skäl förekom dylik hjälp i väsentligt större utsträckning bland barnfamiljer än bland familjer utan barn, oftast sålunda bland ensamma

¹ I en del fall i kombination med »annan hjälp».

Tab. S. Understödsfallens fördelning efter understödets beskaffenhet bland tilläggs-pensionärer och övriga understödstagare.

Representativa undersökningen.

Hjälppformer	Understödstagare med tilläggs-pension				Övriga understödstagare				
	En-sam-ma män	En-sam-ma kvin-nor	Gifta-par el.-sam-boen-de	Samt-liga famil-jer	En-sam-ma män	En-sam-ma kvin-nor	Gifta-par el.-sam-boen-de	En-sam-ma barn	Samt-liga famil-jer
<i>Landsbygden.</i>									
Antal understödsfall (1/s)	5 508	7 508	3 167	16 181	2 209	3 690	4 311	70	10 280
Därav, i %, med:									
a) enbart hemunderstöd ¹	32.8	50.5	62.9	46.9	32.4	60.3	53.7	57.1	51.5
b) » vård å sjukvårdsanstalt ¹	31.0	19.1	12.7	21.9	35.0	20.3	22.7	21.4	24.5
c) » » » fattigvårdsanstalt ¹	24.2	18.9	4.5	17.9	8.6	4.3	0.9	5.8	3.8
d) » annan hjälp	4.7	5.3	7.4	5.5	14.8	8.2	10.8	15.7	10.8
e) vård å sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	3.7	2.8	9.5	4.4	7.3	6.0	11.2	—	8.4
f) » » fattigv.-anst. o. hemunderstöd ¹	2.0	1.8	1.6	1.8	0.7	0.4	0.2	—	0.4
g) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. ¹	1.2	1.1	0.7	1.1	0.7	0.4	0.2	—	0.4
h) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. jämte hemunderstöd ¹	0.4	0.5	0.7	0.5	0.5	0.1	0.3	—	0.2
<i>Städerna.</i>									
Antal understödsfall (1/s)	3 277	6 013	1 689	10 979	2 471	3 864	3 492	27	9 854
Därav, i %, med:									
a) enbart hemunderstöd ¹	40.0	62.5	67.7	56.6	50.0	67.0	65.8	55.6	62.2
b) » vård å sjukvårdsanstalt ¹	20.5	11.9	6.0	13.6	20.1	14.4	13.1	22.2	15.4
c) » » » fattigvårdsanstalt ¹	28.5	15.1	5.7	17.7	13.8	4.4	2.0	7.4	6.0
d) » annan hjälp	1.3	2.0	2.2	1.8	4.3	3.2	4.5	11.1	3.9
e) vård å sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	3.8	4.8	12.7	5.7	8.5	9.8	13.5	3.7	10.8
f) » » fattigv.-anst. o. hemunderstöd ¹	2.8	2.0	4.0	2.6	1.7	0.6	0.6	—	0.9
g) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. ¹	2.6	1.0	1.0	1.4	1.3	0.3	0.2	—	0.5
h) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. jämte hemunderstöd ¹	0.5	0.7	0.7	0.6	0.3	0.3	0.3	—	0.3
<i>Hela riket.</i>									
Antal understödsfall (1/s)	8 785	13 519	4 856	27 160	4 680	7 554	7 803	97	20 134
Därav, i %, med:									
a) enbart hemunderstöd ¹	35.5	55.9	64.5	50.8	41.7	63.7	59.1	56.7	56.8
b) » vård å sjukvårdsanstalt ¹	27.1	15.9	10.4	18.5	27.2	17.2	18.4	21.6	20.0
c) » » » fattigvårdsanstalt ¹	25.8	17.2	4.9	17.8	11.3	4.4	1.4	6.2	4.9
d) » annan hjälp	3.4	3.9	5.6	4.0	9.2	5.6	8.0	14.4	7.4
e) vård å sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	3.8	3.7	10.6	4.9	7.9	8.0	12.2	1.1	9.6
f) » » fattigv.-anst. o. hemunderstöd ¹	2.3	1.9	2.5	2.2	1.2	0.5	0.4	—	0.6
g) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. ¹	1.7	1.0	0.8	1.2	1.0	0.3	0.2	—	0.4
h) » » fattigv.-anst. o. sjukv.-anst. jämte hemunderstöd ¹	0.4	0.5	0.7	0.6	0.5	0.3	0.3	—	0.3

kvinnor med barn (86 %) och bland äkta makar med barn (76 %, därav 14 % i samband med vård å sjukvårdsanstalt), minst ofta bland ensamma män utan barn (45 %) och bland ensamma kvinnor utan barn (63 %). Den större frekvensen av hemunderstöd bland städernas understödstagare i förhållande till landsbygdens är genomgående för samtliga familjetyper.

Mellan understödsverksamhetens relativa omfattning i olika fattigvårds-samhällen och förekomsten av olika hjälppformer råder helt naturligt ett in-

¹ I en del fall i kombination med »annan hjälp».

Tab. T. Understödsfallens fördelning efter understödets beskaffenhet inom olika områden.

Hjälppormerna, som i tabellen betecknas a—h, äro följande: a) enbart hemunderstöd; — b) enbart vård å sjukvårdsanstalt; — c) enbart vård å fattigvårdsanstalt; — d) enbart »annan hjälp»; — e) vård å sjukvårdsanstalt och hemunderstöd; — f) vård å fattigvårdsanstalt och hemunderstöd; — g) vård å fattigvårdsanstalt och sjukvårdsanstalt; — h) vård å fattigvårdsanstalt och sjukvårdsanstalt jämte hemunderstöd.

Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Antal understödsfall (1/5)	Därav fall, i %, där hjälppormen varit							
		a	b	c	d	e	f	g	h
1. Understödstagare m. tilläggs pension	27 160	50.8	18.6	17.8	4.0	5.0	2.1	1.2	0.5
<i>Landsbygden</i>	16 181	46.9	22.0	17.9	5.5	4.4	1.8	1.1	0.4
Mälarlän	3 243	49.1	19.7	18.7	4.5	4.4	2.0	1.1	0.5
Östra Götaland	2 634	41.0	24.6	22.9	5.0	3.8	1.5	1.0	0.2
Skåne, Blekinge och Halland	2 274	45.9	24.4	18.3	6.5	2.4	1.2	0.9	0.4
Bohuslän och Värmlän	2 834	44.7	23.3	19.3	6.0	3.6	1.7	1.0	0.4
Dalarna och Norrland	5 196	50.3	20.1	13.9	5.6	6.1	2.2	1.2	0.6
Jordbrukskommuner	2 215	33.9	29.8	23.0	7.3	3.2	1.4	1.1	0.3
Skogskommuner	578	34.3	27.3	17.8	10.7	6.2	1.4	1.9	0.4
Blandade kommuner	5 871	42.5	23.2	20.7	6.4	4.1	1.6	1.1	0.4
Industrikommuner	2 485	60.0	15.1	12.3	2.9	5.6	2.4	1.2	0.5
Övriga kommuner	5 032	52.9	19.6	15.2	4.3	4.6	2.0	0.9	0.5
<i>Städerna</i>	10 979	56.6	13.6	17.7	1.8	5.7	2.6	1.4	0.6
Stockholm	2 743	56.4	16.8	16.6	0.2	6.6	1.9	1.0	0.5
Göteborg	1 398	56.7	7.1	18.6	0.4	12.3	0.5	3.6	0.8
Malmö	572	56.1	14.2	17.7	1.2	4.2	5.4	0.5	0.7
Övriga städer över 30 000 inv.	2 359	56.7	12.5	19.4	3.3	3.1	3.4	1.0	0.6
Städer under 30 000 inv.	3 907	56.7	14.2	17.0	2.8	4.5	2.8	1.4	0.6
2. Övriga understödstagare	20 134	56.8	20.0	4.9	7.4	9.6	0.6	0.4	0.3
<i>Landsbygden</i>	10 280	51.5	24.5	3.8	10.8	8.4	0.4	0.3	0.3
Mälarlän	1 694	53.7	23.7	3.9	9.2	8.4	0.4	0.4	0.3
Östra Götaland	1 311	46.0	32.2	4.2	9.1	7.7	0.3	0.4	0.1
Skåne, Blekinge och Halland	1 030	46.7	28.5	3.8	11.9	8.1	0.2	0.7	0.1
Bohuslän och Värmlän	1 569	46.9	30.9	5.3	9.4	6.7	0.4	0.3	0.1
Dalarna och Norrland	4 676	54.9	19.5	3.2	12.0	9.4	0.4	0.3	0.3
Jordbrukskommuner	1 226	38.7	34.7	4.6	14.8	6.8	0.2	0.2	—
Skogskommuner	593	36.6	29.8	1.9	20.1	11.3	0.3	—	—
Blandade kommuner	3 678	49.9	26.3	3.8	10.1	8.8	0.4	0.4	0.3
Industrikommuner	1 907	61.4	18.6	3.0	7.9	8.1	0.3	0.5	0.2
Övriga kommuner	2 876	55.7	20.6	4.4	9.9	8.2	0.4	0.4	0.4
<i>Städerna</i>	9 854	62.2	15.4	6.0	3.9	10.8	0.9	0.5	0.3
Stockholm	3 171	66.2	16.1	5.0	0.9	10.8	0.6	0.3	0.1
Göteborg	1 333	63.0	12.4	6.6	1.0	15.1	0.5	1.0	0.4
Malmö	487	63.2	10.9	6.6	1.2	15.2	1.7	0.6	0.6
Övriga städer över 30 000 inv.	1 885	63.1	13.2	7.6	4.8	8.4	1.6	0.8	0.5
Städer under 30 000 inv.	2 978	57.1	18.1	5.5	8.3	9.6	0.8	0.4	0.2
3. Samtliga understödstagare	47 294	53.3	19.2	12.3	5.5	6.9	1.5	0.9	0.4
<i>Landsbygden</i>	26 461	48.7	22.9	12.4	7.5	6.0	1.3	0.8	0.4
Jordbrukskommuner	3 441	35.6	31.5	16.4	10.0	4.5	1.0	0.8	0.2
Skogskommuner	1 171	35.4	28.6	9.7	15.5	8.8	0.9	0.9	0.2
Blandade kommuner	9 549	45.3	24.4	14.2	7.8	5.9	1.2	0.8	0.4
Industrikommuner	4 392	60.6	16.6	8.3	5.0	6.7	1.5	0.9	0.4
Övriga kommuner	7 908	53.9	20.0	11.3	6.4	5.9	1.4	0.7	0.4
<i>Städerna</i>	20 833	59.3	14.4	12.1	2.8	8.1	1.8	1.0	0.5

bördes samband. De i det föregående konstaterade olikheterna i fördelningen på understödsformen på landsbygd och i städer samt i olika landsdelar och kommuntyper på landsbygden visa detta. Framför allt visar understödstagarfrekvensen och förekomsten av hemunderstöd en betydelsefull samvariation. Detta är förklarligt med hänsyn till att hemunderstödet till sin omfattning är den mest föränderliga av fattigvårdens hjälpformer. De orsaker av social och ekonomisk natur, som betinga olikheterna i den relativa omfattningen av understödsverksamheten i allmänhet mellan olika fattigvårdssamhällen, äro därför också på det hela taget framför allt avgörande för frekvensen av hemunderstöd. I högre grad än övriga hjälpformer låter sig också hemunderstödsverksamheten utan tvivel lättare påverkas till sin omfattning av den kommunala understödspolitiken. Tendenser till större återhållsamhet i understödsverksamheten torde sålunda ha väsentligt lättare att göra sig gällande i fråga om hemunderstöden än beträffande anstaltsvården, som stundom har en mera nödvungen karaktär.

Den skiftande relativa omfattningen av hemunderstöd inom fattigvårdens understödsverksamhet, dels i små och stora kommuner, dels i fattigvårdssamhällen med olika frekvens av understödstagare, har åskådliggjorts i 1941 års fattigvårdsberättelse. Andelen hemunderstödda familjer var påfallande liten i små kommuner och i kommuner med relativt få understödstagare. Den utgjorde i de minsta och samtidigt minst fattigvårdstygda kommunerna på landsbygden endast $\frac{1}{3}$ å $\frac{1}{4}$ av samtliga understödsfall mot 57 % i landskommunerna över huvud. Anstaltsvårdens väsentligt större relativa roll i dessa kommuner är förklarlig med hänsyn till att understöds klientelet i större omfattning än anorstädes består av ensamstående ålderstigna och tilläggs pensionärer. Frekvensen av hemunderstöd steg på det hela taget successivt med kommunernas ökade storlek och tilltagande antal understödstagare. I de mest fattigvårdstygda kommunerna hade $\frac{3}{4}$ av samtliga understödda familjer hemunderstöd eller drygt tre gånger så många som i de kommuner där antalet understödstagare uppgick till högst 1 per 100 invånare. Förhållandet var i stort sett mer eller mindre genomgående för såväl landsbygd och städer som olika landsdelar och kommuntyper.

Förekomsten av anstaltsvård. Vård på anstalter av olika slag såväl enbart som i kombination med andra hjälpformer, hade enligt tab. R lämnats i 41 % av hela antalet understödsfall. Anstaltsvård förekom något oftare på landsbygden (44 % av understödsfallen) än vad fallet var i städerna (38 %). I de egentliga jordbrukskommunerna var enligt tab. T vård på anstalt till och med betydligt vanligare än hemunderstöd. Det ligger i sakens natur, att frekvensen av anstaltsvård måste vara relativt hög inom den kategori av understödstagare, där antalet sjuka, åldringar och orkeslösa är störst, nämligen bland tilläggs pensionärer. Sålunda hade enligt tab. S i 45 % av pensionärsfamiljerna men i endast 36 % av övriga familjer någon av familjemedlemmarna lämnats anstaltsvård. Förekomsten av anstaltsvård är därför också störst inom familjetyper med relativt många tilläggs pensionärer. Bland ensamma män utan barn

Tab. U. Relativa antalet understödsfall, som erhållit annan hjälp.
Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Tilläggs-pensionärer					Samtliga understödstagare				
	Antal under- stöds- fall (1/5)	Därav, i %, med annan hjälp				Antal under- stöds- fall (1/5)	Därav, i %, med annan hjälp			
		en- bart	i kombina- tion med hem- under- stöd	an- stalts- vård	Till- hopa		en- bart	i kombina- tion med hem- under- stöd	an- stalts- vård	Till- hopa
<i>Landsbygden</i>	16 181	5.5	5.9	7.3	18.7	26 461	7.6	6.5	7.9	22.0
Mälarlän	3 243	4.5	6.8	7.4	18.7	4 937	6.1	7.1	7.4	20.6
Östra Götaland	2 634	5.0	5.1	6.3	16.4	3 945	6.4	5.9	6.9	19.2
Skåne, Blekinge och Halland	2 274	6.5	5.6	5.5	17.6	3 304	8.2	6.3	6.3	20.8
Bohuslän och Vänern	2 534	6.0	4.8	5.4	16.2	4 403	7.2	5.8	6.2	19.2
Dalarna och Norrland	5 196	5.6	6.4	9.5	21.5	9 872	8.7	6.8	9.9	25.4
Jordbrukskommuner	2 215	7.3	4.6	7.8	19.7	3 441	10.0	5.3	7.8	23.1
Skogskommuner	578	10.7	7.1	17.3	35.1	1 171	15.5	7.8	16.7	40.0
Blandade kommuner	5 871	6.4	5.5	6.7	18.6	9 549	7.8	6.3	7.9	22.0
Industrikommuner	2 485	2.9	6.0	7.4	16.3	4 392	5.1	6.3	7.3	18.7
Övriga kommuner	5 032	4.3	6.7	6.5	17.5	7 908	6.4	7.1	7.0	20.5
<i>Städerna</i>	10 979	1.8	4.5	6.6	12.9	20 833	2.8	5.4	6.7	14.9
Stockholm	2 743	0.1	2.1	3.8	6.0	5 914	0.6	2.7	4.5	7.8
Göteborg	1 398	0.4	1.7	2.9	5.0	2 731	0.7	1.9	2.4	5.0
Malmö	572	1.2	9.6	10.0	20.8	1 059	1.2	12.2	9.9	23.3
Övriga städer över 30 000 inv.	2 359	3.3	4.9	8.6	16.8	4 244	3.9	6.4	8.6	18.9
Städer under 30 000 inv.	3 907	2.8	6.2	8.1	17.1	6 885	5.2	7.5	8.4	21.1
<i>Hela riket</i> 1944	27 160	4.0	5.3	7.0	16.3	47 294	5.5	6.0	7.4	18.9
	1943	27 149	3.7	5.0	4.6	48 073	4.9	5.3	4.5	14.7

utgjorde anstaltsvården sålunda enligt tab. R den vanligaste hjälpformen (58 %). Den minsta andelen anstaltsvårdade (endast 21 %) förekom bland ensamma kvinnor med barn.

Vad de olika slagen av anstaltsvård beträffar, finner man av tab. R, att vården på sjukvårdsanstalt var vanligast både på landsbygden och i städerna. Detsamma gäller för var och en av de särskilda familjetyperna. Av hela antalet familjer med understöd av fattigvården hade på landsbygden 30 % och i städerna 24 % erhållit hjälp i form av vård på sjukvårdsanstalt, därav 23 resp. 14 % enbart på sjukvårdsanstalt. Vård på fattigvårdsanstalt hade 15 % av samtliga understödsfall åtnjutit, därav 12 % enbart på fattigvårdsanstalt.

Bland tilläggs-pensionärer förekom enligt tab. S vård på fattigvårdsanstalt nästan lika ofta (22 %) som vård på sjukvårdsanstalt (25 %). På landsbygden var den senare vårdformen något vanligare (28 %) än den förra (21 %), under det att förhållandet var det motsatta i städerna (21 % mot 22 %). Bland övriga understödstagare var vård på sjukvårdsanstalt (30 %) långt vanligare än vård på fattigvårdsanstalt (6 %). Även för denna kategori av understödstagare var den senare vårdformen vanligare i städerna än på landsbygden. Att sålunda det relativa antalet på fattigvårdsanstalt vårdade i fråga om båda kategorierna av understödstagare var något större i städerna än på landsbygden, beror i

någon mån på att städerna äro rikligare försedda med egna fattigvårdsanstalter med därtill hörande avdelningar för sinnessjuka och kroniskt sjuka.

Det relativa antalet understödsfall med vård på sjukvårdsanstalt var enligt tab. T särskilt högt i jordbrukskommunerna och i skogskommunerna, framför allt bland understödstagare utan tilläggspension.

Förekomsten av »annan hjälp». Förekomsten av »annan hjälp» antingen enbart eller i kombination med övriga hjälpformer framgår av tab. U, som grundar sig på representativa undersökningen.

Det relativa antalet understödsfall, i vilka »annan hjälp» utgått, utgjorde i hela riket 19 %. Ifrågavarande understödsfall voro talrikare i landskommunerna (22 %) än i städerna (15 %). En särskällning intaga Stockholm och Göteborg, där denna hjälpform är mera sällsynt än på andra håll. Till nära 6 % av samtliga understödda familjer utgick enbart »annan hjälp». De sistnämnda fallen, i vilka hjälpen merendels torde ha bestått av utackordering i enskilt hem, voro vanligare på landsbygden (8 %), särskilt i skogskommunerna (16 %), än vad fallet var i städerna (3 %). »Annan hjälp» i samband med vård på anstalt torde för det mesta ha bestått av utrustning för intagning på anstalterna i fråga, utlägg för resor o. dyl. Dylik hjälp har utgått i 7 % av samtliga understödsfall. Vanligast är denna form av understöd i skogskommunerna, vilket torde bero på att dessa ligga mest avsides och att man där i större utsträckning än på andra håll måste bekosta resorna för personer, som söka vård på sjukhus o. dyl.

VIII. Vård på fattigvårdsanstalt.

Antal vårdtagare m. m. De personer, som under längre eller kortare tid på fattigvårdsstyrelsernas bekostnad vårdats på kommunernas fattigvårdsanstalter, inräknat deras anstalter eller avdelningar för kroniskt sjuka och sinnessjuka, utgjorde under år 1944 till antalet ungefär 37 000. Dessa vårdtagare redovisas länsvis och för de större städerna i tab. 3 i tabellbilagan fördelade på vuxna män och kvinnor samt barn, varjämte i tablån å sid. 60 lämnas en sammanfattning av dessa uppgifter för olika lokala områden samt en översikt av förändringarna i vårdtagarnas antal sedan föregående år.

Dessa uppgifter avse icke hela antalet vårdtagare på kommunernas fattigvårdsanstalter under året. De personer, som inackorderat sig på ifrågavarande anstalter och själva betalat för vården, alltså utan bidrag av fattigvårds karaktär, inbegripas icke i dessa siffror. Dylika s. k. inackorderingar utgöra en icke oväsentlig del av fattigvårdsanstalternas vårdtagarklientel. Enligt den undersökning angående kommunernas ålderdomshem, som socialvårdskommittén verkställt, utgjordes omkring 17 % av samtliga vårdtagare på dessa hem den 30 juni 1938 av självbetalande inackorderingar.¹

¹ Jfr Socialvårdskommitténs betänkande I: Statistisk undersökning angående kommunernas ålderdomshem. S. O. U. 1940: 22, sid. 33 o. f.

Tab. V. Vårdtagare på fattigvårdsanstalt fördelade på män, kvinnor och barn.
Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Tilläggs pensionärer				Övriga understödstagare				Samtliga understödstagare			
	Antal vårdtagare (1/5)	Därav, i %, m. kv. barn			Antal vårdtagare (1/5)	Därav, i %, m. kv. barn			Antal vårdtagare (1/5)	Därav, i %, m. kv. barn		
		m.	kv.	barn		m.	kv.	barn		m.	kv.	barn
<i>Landsbygden</i>	3 516	48·7	51·3	—	511	49·5	45·6	4·9	4 027	48·8	50·6	0·6
Mälardalen	744	49·3	50·7	—	84	39·3	55·9	4·8	828	48·3	51·2	0·5
Östra Götaland	690	47·2	52·8	—	72	48·6	40·3	11·1	762	47·4	51·6	1·0
Skåne, Blekinge och Halland	482	50·4	49·6	—	48	52·1	45·8	2·1	530	50·6	49·2	0·2
Bohuslän och Västmanland	647	45·3	54·7	—	101	48·5	45·5	6·0	748	45·7	53·5	0·8
Dalarna och Norrland	953	50·6	49·4	—	206	53·9	43·2	2·9	1 159	51·2	48·3	0·5
Jordbrukskommuner	583	45·1	54·9	—	66	43·9	47·0	9·1	649	45·0	54·1	0·9
Skogskommuner	126	51·6	48·4	—	13	38·5	61·5	—	139	50·4	49·6	—
Blandade kommuner	1 435	49·6	50·4	—	184	50·5	45·7	3·8	1 619	49·7	49·9	0·4
Industrikommuner	419	49·9	50·1	—	76	50·0	48·7	1·3	495	49·9	49·9	0·2
Övriga kommuner	953	48·5	51·5	—	172	51·2	42·4	6·4	1 125	48·9	50·1	1·0
<i>Städerna</i>	2 475	51·3	48·7	—	774	61·2	35·9	2·9	3 249	53·6	45·7	0·7
Stockholm	557	57·5	42·5	—	195	71·8	27·2	1·0	752	61·2	38·6	0·2
Göteborg	331	56·8	43·2	—	113	76·1	23·9	—	444	61·7	38·3	—
Malmö	140	46·4	53·6	—	47	57·4	42·6	—	187	49·2	50·8	—
Övriga städer över 30 000 inv.	583	51·8	48·2	—	206	51·9	43·2	4·9	789	51·8	46·9	1·3
Städer under 30 000 inv.	864	45·6	54·4	—	213	53·5	41·8	4·7	1 077	47·2	51·9	0·9
<i>Hela riket</i>	5 991	49·7	50·3	—	1 285	56·6	39·8	3·6	7 276	50·9	48·4	0·7

L a n d s d e l a r	Antal vårdtagare				Ökning eller minskning sedan 1943	
	Män	Kvinnor	Barn	Summa	Antal	%
<i>Landsbygden</i>	10 154	10 557	191	20 902	— 952	— 4·4
Mälardalen	2 077	2 156	20	4 253	— 176	— 4·0
Östra Götaland	1 760	2 014	33	3 807	— 39	— 1·0
Skåne, Blekinge och Halland	1 458	1 423	33	2 914	— 99	— 3·3
Bohuslän och Västmanland	1 857	2 097	36	3 990	— 254	— 6·0
Dalarna och Norrland	3 002	2 867	69	5 938	— 384	— 6·1
<i>Städerna</i>	8 728	7 419	106	16 253	— 305	— 1·8
Stockholm	2 300	1 450	10	3 760	— 430	— 10·3
Göteborg	1 304	850	—	2 154	— 36	— 1·6
Malmö	481	446	1	928	+ 198	+ 21·1
Övriga städer över 30 000 inv.	2 040	1 901	31	3 972	+ 264	+ 7·1 ¹
Städer under 30 000 inv.	2 603	2 772	64	5 439	— 301	— 5·2 ¹
<i>Hela riket</i>	18 882	17 976	297	37 155	— 1 257	— 3·3

Av ovanstående tablå framgår, att vårdtagarna på fattigvårdsanstalterna minskat i såväl landskommunerna som städerna med c:a 4 resp. 2 % sedan år 1943. Nedgången är större än den, som samtidigt ägt rum i hela antalet understödstagare vid fattigvården.

Vårdtagarnas fördelning på män och kvinnor samt barn företer en del olikheter mellan skilda kategorier av understödstagare och mellan olika lokala

¹ Siffrorna justerade enligt samma principer som i tab. A sid. 18. Utan denna justering erhålles 13·0 % ökning för de större städerna och 8·3 % minskning för de mindre.

områden, vilka i huvudsak framgå av de i tab. V sammanställda uppgifterna, hämtade från den representativa undersökningen. På landsbygden voro de kvinnliga vårdtagarna något talrikare (51 %) än männen (49 %), medan förhållandet var det motsatta i städerna (46 % kvinnor och 54 % män). I de två största städerna voro kvinnorna avsevärt färre i jämförelse med männen (39 resp. 38 %). I dessa städer förefanns en stark övertalighet av män såväl bland tilläggs pensionärer som bland övriga vårdtagare, mest utpräglad dock bland de senare. Omkring 1 % av vårdtagarna voro barn. Bland vårdtagare utan tilläggs pension voro ungefär 4 % minderåriga.

Vårdtagarnas sammansättning i familjehänseende framgår av följande från den representativa undersökningen hämtade uppgifter.

Vård på fattigvårdsanstalt	Antal under- stöds- fall (¹ / ₅)	Därav, i %, tillhörande familjetypen							
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		en- sam- ma barn	
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn		
1. Understödsdagare med tilläggs pension.									
Landsbygden	3 437	44.4	0.1	48.0	0.5	6.1	0.9	—	
Städerna	2 443	46.0	0.0	45.6	0.5	7.4	0.5	—	
Hela riket	5 880	45.1	0.1	47.0	0.5	6.6	0.7	—	
2. Övriga understödsdagare.									
Landsbygden	489	46.8	0.4	36.6	1.9	7.6	5.9	0.8	
Städerna	753	56.2	—	25.4	3.8	9.0	5.3	0.3	
Hela riket	1 242	52.5	0.2	29.8	3.0	8.4	5.6	0.5	
3. Samtliga understödsdagare.									
Landsbygden	3 926	44.7	0.2	46.6	0.7	6.2	1.5	0.1	
Städerna	3 196	48.4	0.0	40.8	1.3	7.7	1.7	0.1	
Hela riket	7 122	46.4	0.1	44.0	0.9	6.9	1.6	0.1	

Det i denna tablå redovisade antalet understödsfall är något lägre än motsvarande antal vårdtagare i tab. V, emedan det förekommit, att två och någon gång tre eller flera personer tillhörande samma familj under året varit intagna på fattigvårdsanstalt. Emellertid ligger det i sakens natur, att det stora flertalet eller, som tablåen utvisar, omkring 90 % av de understödsfall, i vilka hjälp lämnats i form av vård på ålderdomshem och liknande anstalter, utgöras av ensamstående män och kvinnor. På landsbygden voro de ensamma männen något färre, i städerna däremot avsevärt talrikare än de ensamma kvinnorna. Endast omkring 9 % av understödsfallen tillhörde familjetypen gifta par, och av dessa hade endast omkring $\frac{1}{5}$ minderåriga barn. Det bör måhända påpekas, att i sistnämnda fall i regel icke barnen utan endast fadern eller modern vistats på fattigvårdsanstalt. I det fåtal fall, då ensamma män eller ensamma kvinnor med barn varit intagna på fattigvårdsanstalt, ha de ofta vistats där tillsammans med barnen, vilka då räknats som vårdtagare. Det synes dock utan undantag ha varit fråga om helt tillfällig vård, tills

man hunnit ordna för dem på annat sätt. Detsamma gäller de sällsynta fall, då ensamma barn varit intagna på fattigvårdsanstalt.

Någon fördelning av vårdtagarna efter ålder kan icke göras på grundval av föreliggande uppgifter men väl av vårdfallen efter hemortsrättsledarens ålder. Sistnämnda fördelning torde dock i stort sett ansluta sig till den förra, då vårdtagarna enligt det föregående till 90 % utgöras av ensamstående vårdtagare. En översikt av vårdfallens fördelning efter huvudpersonens ålder lämnas i följande tablå, vilken grundar sig på den representativa undersökningen:

Vård på fattigvårdsanstalt	Antal under- stöds- fall ($\frac{1}{2}$)	Därav antal fall, i %, där försörjaren var i åldern						
		-16 år	16-30 år	30-40 år	40-50 år	50-60 år	60-67 år	67- år
1. <i>Understödstagare med tilläggspension.</i>								
Landsbygden	3 437	—	0·9	2·6	5·2	7·9	9·0	74·4
Städerna	2 443	—	1·0	3·7	7·0	8·9	10·0	69·4
Hela riket	5 880	—	1·0	3·1	5·9	8·3	9·4	72·3
2. <i>Övriga understödstagare.</i>								
Landsbygden	489	0·8	6·7	7·2	12·1	21·1	14·1	38·0
Städerna	753	0·4	11·0	7·8	11·8	21·3	25·1	22·6
Hela riket	1 242	0·6	9·3	7·6	11·9	21·2	20·8	28·6
3. <i>Samtliga understödstagare.</i>								
Landsbygden	3 926	0·1	1·7	3·2	6·0	9·5	9·6	69·9
Städerna	3 196	0·1	3·4	4·6	8·1	11·8	13·6	58·4
Hela riket	7 122	0·1	2·4	3·8	7·0	10·6	11·4	64·7

De högsta åldrarna äro självfallet starkt representerade bland vårdtagarna på fattigvårdsanstalterna, ojämförligt starkare än i hela understöds klientelet. I fråga om ungefär 65 % av samtliga vårdfall var huvudpersonen 67 år och däröver. Av tilläggspensionärerna voro 72 % och av övriga understödstagare 29 % över denna ålder. Städernas vårdtagare voro i båda fallen något yngre än landsbygdens.

Antal vårddagar och vårdens värde. Enligt tab. X, som grundar sig på hela uppgiftsmaterialet, utgjorde den genomsnittliga vårdtiden under år 1944 för personer, som varit intagna på fattigvårdsanstalt, 268 dagar. Den var något längre på landsbygden än i städerna (280 mot 252 dagar). Rätt stora skillnader framträda mellan de olika länen. Vad landsbygden beträffar, uppges den kortaste genomsnittliga vårdtiden i Gävleborgs län (240 dagar), den längsta i Jönköpings län (316 dagar). För städernas vidkommande visar Jämtlands län det lägsta medeltalet (205 dagar) och Skaraborgs län det högsta (285 dagar).

Skilda omständigheter kunna tänkas medverka till dessa variationer. En viktig orsak torde vara att söka i det förhållandet, att ålderdomshemmen i olika omfattning emottaga för tillfällig försörjning personer med oregelbun-

Tab. X. Antal vårdtagare samt vårdens varaktighet och värde på fattigvårdsanstalter länsvis år 1944.

L ä n	Landsbygd			Städer			Landsbygd o. städer		
	Antal vårdtagare	Vård-dagar per vårdtagare	Vårdens värde per vård-dag kr.	Antal vårdtagare	Vård-dagar per vårdtagare	Vårdens värde per vård-dag kr.	Antal vårdtagare	Vård-dagar per vårdtagare	Vårdens värde per vård-dag kr.
Stockholms stad	—	—	—	3 760	264	7·20	3 760	264	7·20
Stockholms län . . .	1 181	282	2·89	538	244	2·70	1 719	270	2·84
Uppsala . . .	520	283	2·72	281	261	5·18	801	275	3·54
Södermanlands . . .	906	304	2·54	447	258	4·09	1 353	289	3·00
Östergötlands . . .	1 381	280	2·61	1 161	226	5·06	2 542	255	3·60
Jönköpings . . .	527	316	2·41	291	240	3·59	818	289	2·76
Kronobergs . . .	660	299	2·28	163	225	5·09	823	285	2·72
Kalmar . . .	1 124	291	2·31	332	228	2·70	1 456	277	2·38
Gotlands . . .	115	276	2·09	68	234	3·01	183	261	2·40
Blekinge . . .	645	282	2·31	294	253	5·12	939	273	3·12
Kristianstads . . .	748	292	2·60	180	224	4·70	928	279	2·93
Malmöhus . . .	1 051	307	2·57	2 065	243	2·45	3 116	264	2·50
Hallands . . .	470	310	2·81	392	271	3·05	862	292	2·62
Göteborgs o. Bohus . . .	740	299	2·36	2 411	281	3·38	3 151	285	3·13
Älvsborgs . . .	1 082	297	2·58	516	252	3·38	1 598	282	2·81
Skaraborgs . . .	849	299	2·29	276	285	2·83	1 125	296	2·42
Värmlands . . .	1 319	282	2·70	432	238	3·19	1 751	271	2·81
Örebro . . .	976	289	2·70	454	240	3·81	1 430	273	3·01
Västmanlands . . .	670	278	2·81	440	239	4·22	1 110	263	3·32
Kopparbergs . . .	1 108	258	3·13	239	230	2·90	1 347	253	3·09
Gävleborgs . . .	1 229	240	2·88	676	206	3·06	1 905	228	2·94
Västernorrlands . . .	1 435	241	2·59	426	266	3·29	1 861	247	2·76
Jämtlands . . .	542	271	2·67	145	205	2·85	687	257	2·70
Västerbottens . . .	695	251	2·57	104	233	3·20	799	249	2·64
Norrbottens . . .	929	248	2·96	162	256	3·94	1 091	250	3·11
Hela riket 1944	20 902	280	2·61	16 253	252	4·37	37 155	268	3·34
1943	21 854	284	2·46	16 558	257	3·88	38 412	272	3·04

den sysselsättning och utan ordnade hemförhållanden. I själva verket förekomma två olika typer av vårdtagare, nämligen å ena sidan de som äro varaktigt omhändertagna, å andra sidan de som endast tillfälligt söka sin tillflykt till fattigvårdsanstalterna. Detta kommer till synes i tab. Y, som visar hur, enligt det representativa materialet, vårdtagarna i olika landsdelar och kommungrupper fördelade sig efter antalet vård dagar under år 1944. Man finner, att endast ett fåtal personer hade en vårdtid, som ungefär motsvarade den genomsnittliga; i stället hade, om man ser till hela riket, $\frac{3}{5}$ av antalet vårdtagare vistats hela året på fattigvårdsanstalt, medan, för nära $\frac{1}{5}$ vårdtiden ej översteg 3 månader. Av de sistnämnda torde det stora flertalet ha varit tillfälliga vårdtagare, ehuru givetvis även en del varaktigt omhändertagna kunna ha vårdats under så pass kort tid, nämligen sådana som avgått under året (genom döden eller på annat sätt) och sådana som tillkommit. Att den genomsnittliga vårdtiden var kortare i städerna än på landsbygden, förklaras av att proportionen av tillfälliga vårdtagare tydligen var högre i förra

Tab. Y. Vårdtagare på fattigvårdsanstalt, fördelade efter vårdtidens längd, inom olika landsdelar och kommuntyper.

Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Ensamma vårdtagare						Två el. flera vårdtagare ¹		Samtliga vårdtagare.	
	Antal (1/2)	Därav, i %, med en vård- tid av dagar					Med- del- tal vård- dagar	Ant- tal (1/2)	Medel- tal vård- dagar	Medeltal vård- dagar
		1- 89	90- 179	180- 269	270- 359	360 o. där- över				
1. Understödstagare med till- läggs pension.										
<i>Landsbygden</i>	3 357	14.0	8.9	6.4	7.2	63.5	283	160	260	289
Mälarlän	706	13.9	8.2	5.1	8.5	64.3	289	38	254	295
Östra Götaland	658	12.2	7.1	7.0	5.5	68.2	292	32	287	299
Skåne, Blekinge och Halland	463	8.6	8.2	5.0	5.2	73.0	308	20	248	312
Bohuslän och Västmanlän	617	12.3	8.1	6.8	6.2	66.6	291	30	235	295
Dalarna och Norrland	913	19.2	11.5	7.4	9.1	52.8	255	40	270	261
Jordbrukskommuner	561	12.5	8.0	7.8	6.8	64.9	286	22	280	291
Skogskommuner	122	13.9	10.7	7.4	13.1	54.9	270	4	181	271
Blandade kommuner	1 359	12.5	9.4	5.5	6.9	65.7	289	76	269	296
Industrikommuner	399	17.1	7.5	8.3	9.0	58.1	275	20	258	281
Övriga kommuner	916	15.7	9.0	5.9	6.3	63.1	278	38	242	283
<i>Städerna</i>	2 413	17.7	8.7	6.7	9.3	57.6	270	62	254	273
Stockholm	545	12.5	10.8	7.4	11.9	57.4	281	12	299	281
Göteborg	327	9.8	4.6	6.4	12.5	66.7	306	4	305	308
Malmö	138	23.2	8.7	9.4	7.2	51.5	249	2	53	248
Övr. städer över 30 000 inv.	565	24.4	8.1	5.9	8.9	52.7	251	18	247	255
Städer under 30 000 inv.	837	18.6	9.2	6.6	7.2	58.4	266	26	247	270
<i>Hela riket</i>	5 769	15.5	8.8	6.5	8.1	61.1	278	222	259	282
2. Övriga understödstagare.										
<i>Landsbygden</i>	475	30.5	9.1	4.6	4.8	51.0	225	36	73	224
Mälarlän	80	36.2	3.8	3.8	5.0	51.2	212	4	114	212
Östra Götaland	62	32.3	4.8	6.5	—	56.4	226	10	78	224
Skåne, Blekinge och Halland	48	29.1	10.4	4.2	2.1	54.2	236	—	—	236
Bohuslän och Västmanlän	95	15.8	10.5	6.3	6.3	61.1	270	6	4	267
Dalarna och Norrland	190	35.3	11.6	3.7	6.3	43.1	205	16	85	205
Jordbrukskommuner	57	24.6	1.8	5.2	3.5	64.9	248	9	115	249
Skogskommuner	13	15.4	15.4	7.7	7.7	53.8	250	—	—	250
Blandade kommuner	176	32.4	10.2	6.8	3.4	47.2	214	8	56	212
Industrikommuner	74	35.8	12.2	1.3	8.1	44.6	208	2	132	209
Övriga kommuner	155	30.3	8.4	3.2	5.2	52.9	235	17	52	233
<i>Städerna</i>	738	37.0	13.0	6.3	7.7	36.0	191	36	57	190
Stockholm	189	28.6	15.9	7.4	11.1	37.0	214	6	81	213
Göteborg	113	32.7	9.7	7.1	8.9	41.6	216	—	—	216
Malmö	45	31.1	11.1	13.3	8.9	35.6	206	2	22	203
Övr. städer över 30 000 inv.	192	42.2	14.6	5.7	4.2	33.3	166	14	74	166
Städer under 30 000 inv.	199	43.7	11.1	3.5	7.0	34.7	177	14	35	175
<i>Hela riket</i>	1 213	34.5	11.5	5.6	6.6	41.8	204	72	65	205
3. Samtliga understödstagare.										
<i>Landsbygden</i>	3 832	16.0	8.9	6.2	6.9	62.0	276	196	226	281
Män	1 842	15.7	7.7	6.7	7.0	62.9	276	196	226	281
Kvinnor	1 905	15.2	9.8	5.8	7.0	62.2	276	196	226	281
<i>Städerna</i>	3 150	22.2	9.7	6.6	9.0	52.5	252	98	180	253
Män	1 675	19.8	9.2	6.9	9.0	55.1	252	98	180	253
Kvinnor	1 390	22.6	10.1	6.4	9.2	51.7	252	98	180	253
<i>Hela riket</i>	6 982	18.8	9.3	6.4	7.8	57.7	265	294	211	269

¹ Tillhörande samma familj.

fallet, proportionen av varaktigt omhändertagna däremot lägre. På samma sätt torde de flesta olikheterna mellan respektive län kunna förklaras.

Den längsta vistelsetiden på ifrågavarande anstalter uppvisa helt naturligt tilläggs pensionärerna. Enligt tab. Y hade omkring 61 % av dem vistats där hela året. Motsvarande andel för övriga understödstagare utgör 42 %. I båda fallen uppvisar landsbygden procentuellt fler varaktigt omhändertagna vårdtagare än städerna. En stor del tillfälliga vårdtagare påträffas bland vårdtagare utan tilläggs pension, av vilka ungefär var tredje vistats på fattigvårdsanstalt högst 90 dagar. Bland tilläggs pensionärerna hade endast var sjätte vårdtagare en så kort vårdtid. Av landskommunerna kännetecknas — relativt sett — jordbrukskommunerna och de blandade kommunerna av ett stort antal varaktiga vårdtagare och relativt få tillfälliga vårdtagare. I skogs- och industrikommunerna voro däremot de varaktiga vårdfallen relativt färre än i övriga landskommuner och de tillfälliga jämförelsevis talrika. Även bland understödstagarna utan tilläggs pension hade jordbrukskommunerna det relativt högsta antalet varaktiga vårdfall. De blandade kommunerna och industrikommunerna uppvisade däremot låga siffror för varaktig vård och höga för tillfällig vård. En särställning gentemot den övriga landsbygden intaga landskommunerna i Dalarna och Norrland, där vårdtidens längd på kommunernas anstalter i allmänhet var väsentligt kortare än i andra landsdelar och närmast jämförlig med densamma i städerna.

Tab. 3 i tabellbilagan innehåller uppgifter angående det totala värdet av den vård, som lämnats på fattigvårdsanstalterna. Enligt den föreliggande redovisningen skulle för riket i dess helhet värdet av denna vård ha uppgått till drygt 33 milj. kr. Landskommunerna ha redovisat ett sammanlagt belopp av c:a 15 milj. kr., och för städerna uppgår motsvarande summa till nära 18 milj. kr. Uppgifter för de särskilda länen och för de större städerna återfinnas i tabellen.

De uppgivna beloppen kunna icke betraktas som något exakt mått på kommunernas kostnader för vården på fattigvårdsanstalterna. Endast i undantagsfall torde uppgiftslämnarna haft tillgång till eller uppgjort några mera ingående kostnadskalkyler, innefattande bl. a. beräkningar av de fasta kostnaderna för anstaltsvården o. dyl. Det torde f. ö. i många fall vara svårt att ur kommunernas räkenskaper särskilja de utgifter, som uteslutande hänföra sig till fattigvårdsanstalterna och deras verksamhet. Sannolikt ha därför liksom under tidigare år uppgifterna angående vårdens värde grundats på mer eller mindre summariska uppskattningar av kostnaden per vårddag. Ofta torde man härvidlag ha rättat sig efter de inackorderingsavgifter, som krävas av icke-understödstagare, och stundom även efter den av Kungl. Maj:t fastställda taxan för avräkning av fattigvårdskostnader mellan kommunerna.

I tab. X meddelas de genomsnittliga belopp för kostnaden per vårddag, som kunna räknas fram på grundval av de föreliggande uppgifterna angående vårdens värde och antalet vårddagar. Denna genomsnittskostnad var 2.61 kr. på landsbygden och 4.37 kr. i städerna. På landsbygden har dagskostnaden ökat med 6 % sedan föregående år och i städerna med nära 13 %.

Vad landsbygden beträffar, finner man den lägsta genomsnittskostnaden i Gotlands län (2·09 kr.), den högsta i Kopparbergs län (3·13 kr.). För städernas vidkommande äro variationerna ännu större. Sälunda uppgick den beräknade vårdkostnaden per dag till 2·45 kr. i Malmöhus läns städer, medan motsvarande belopp för Stockholms stad utgjorde 7·20 kr. Tydligt bero dessa skillnader i viss utsträckning på att olika principer tillämpats vid beräkningen av vårdens värde. En undersökning av dagskostnaden på ålderdomshem i olika dyrortsgrupper verkställdes i 1941 års fattigvårdsberättelse, till vilken hänvisas.

IX. Vård på sjukvårdsanstalt.

Antal vårdtagare m. m. Antalet personer, för vilka fattigvårdsstyrelserna under år 1944 helt eller delvis bekostade en längre eller kortare tids vistelse på sjukvårdsanstalter, uppgick till nära 65 000. De redovisas länsvis och för de större städerna i tab. 3 i tabellbilagan. Deras fördelning på män, kvinnor och barn samt olika lokala områden framgår av efterföljande tablå.

Landsdelar	Antal vårdtagare				Ökning el. minskning sedan 1943	
	Män	Kvinnor	Barn	Summa	Antal	%
Landsbygden	19 421	17 741	3 192	40 354	- 2 461	- 5·7
Mälardalen	3 279	3 143	412	6 834	- 487	- 6·7
Östra Götaland	3 290	3 005	397	6 692	- 399	- 5·6
Skåne, Blekinge och Halland	2 569	2 335	383	5 287	- 220	- 4·0
Bohuslän och Västergötland	3 319	3 198	454	6 971	- 274	- 3·8
Dalarna och Norrland	6 964	6 060	1 546	14 570	- 1 081	- 6·9
Städerna	11 286	11 205	1 971	24 462	- 465	- 1·9
Stockholm	3 425	3 990	420	7 835	+ 425	+ 5·7
Göteborg	1 603	736	485	2 824	- 1 212	- 30·0
Malmö	526	458	219	1 203	+ 275	+ 29·6
Övriga städer över 30 000 inv.	1 895	2 031	263	4 189	+ 194	+ 4·9 ¹
Städer under 30 000 inv.	3 837	3 990	584	8 411	- 147	- 1·7 ¹
Hela riket	30 707	28 946	5 163	64 816	- 2 926	- 4·3

Antalet understödstagare på sjukvårdsanstalterna har minskat med drygt 4 % sedan föregående år, alltså — relativt sett — ungefär dubbelt så mycket som hela antalet understödstagare inom fattigvården. Den största minskningen redovisas för landsbygden (6 %).

Vårdtagarnas fördelning på män, kvinnor och barn inom olika lokala områden och inom skilda kategorier av understödstagare framgår av tab. Z, vilken grundar sig på det representativa materialet. I hela riket voro de manliga och kvinnliga vårdtagarna nästan lika många; på landsbygden voro männen dock något flera (48 %) än kvinnorna (44 %) och i städerna något färre (43 % mot 49 % för kvinnorna). I landskommunerna voro emellertid männen över-

¹ Siffrorna justerade enligt samma principer som i tab. A sid. 18. Utan denna justering erhålles 18,5 % ökning för de större städerna och 6·7 % minskning för de mindre.

Tab. Z. Vårdtagare på sjukvårdsanstalt fördelade på män, kvinnor och barn.

Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Tilläggs- pensionärer				Övriga understödstagare				Samtliga understödstagare			
	Antal vård- tagare (¹ / ₅)	Därav, i %,			Antal vård- tagare (¹ / ₅)	Därav, i %,			Antal vård- tagare (¹ / ₅)	Därav, i %,		
		män	kv.	barn		män	kv.	barn		män	kv.	barn
<i>Landsbygden</i>	4 560	53·3	45·2	1·5	3 589	40·0	42·9	17·1	8 149	47·5	44·2	8·3
Mälarlän	838	50·5	48·7	0·8	579	38·2	46·3	15·5	1 417	45·4	47·7	6·9
Östra Götaland	793	53·2	45·1	1·7	549	43·5	43·0	13·5	1 342	49·3	44·3	6·4
Skåne, Blekinge och Halland	641	53·4	45·7	0·9	406	41·4	36·5	22·1	1 047	48·7	42·1	9·2
Bohuslän och Vänerlän	814	53·6	45·6	0·8	617	36·6	50·4	13·0	1 431	46·3	47·7	6·0
Dalarna och Norrland	1 474	54·9	42·9	2·2	1 438	40·5	40·2	19·3	2 912	47·8	41·6	10·6
Jordbrukskommuner	777	52·6	45·6	1·8	536	40·1	41·6	18·3	1 313	47·5	43·9	8·6
Skogskommuner	210	56·2	40·5	3·3	254	34·6	46·1	19·3	464	44·4	43·5	12·1
Blandade kommuner	1 704	53·2	45·5	1·3	1 365	39·3	42·9	17·8	3 069	47·0	44·3	8·7
Industrikommuner	564	54·4	44·7	0·9	548	41·4	45·6	13·0	1 112	48·0	45·1	6·9
Övriga kommuner	1 305	53·0	45·7	1·3	886	41·8	41·3	16·9	2 191	48·5	43·9	7·6
<i>Städerna</i>	2 358	46·2	52·8	1·0	2 767	40·9	44·7	14·4	5 125	43·4	48·5	8·1
Stockholm	683	44·7	54·8	0·5	884	43·0	48·0	9·0	1 567	43·7	50·9	5·4
Göteborg	341	45·5	52·5	2·0	422	38·2	41·7	20·1	763	41·4	46·5	12·1
Malmö	113	46·0	52·2	1·8	148	29·8	35·1	35·1	261	36·8	42·5	20·7
Övriga städer över 30 000 inv.	407	43·5	55·5	1·0	444	41·9	47·7	10·4	851	42·7	51·5	5·8
Städer under 30 000 inv.	814	49·1	50·1	0·8	869	41·7	43·0	15·3	1 683	45·3	46·5	8·2
<i>Hela riket</i>	6 918	50·9	47·8	1·3	6 356	40·4	43·7	15·9	13 274	45·9	45·8	8·3

taliga endast bland tilläggs-pensionärerna, av vilka 53 % voro män och 45 % kvinnor. Särskilt framträdande var denna större andel av män bland tilläggs-pensionärerna i Dalarna och Norrland, framför allt i skogskommunerna och industrikommunerna. Vad gäller övriga understödstagare överväger antalet kvinnor avsevärt i Bohus län och Vänerlän. Både bland tilläggs-pensionärer och övriga understödstagare i städerna är antalet kvinnor högre än antalet män på sjukvårdsanstalt. Knappt var tionde vårdtagare utgjordes av barn. Barnen voro alltså väsentligt färre bland vårdtagarna på sjukvårdsanstalterna än bland understödstagarna överhuvud, av vilka mera än $\frac{1}{4}$ voro minderåriga. Trots det större barnantalet bland understödstagarna på landsbygden var andelen barn bland vårdtagarna icke större där än i städerna. Bland understödstagare utan tilläggs-pension utgjorde barnen 16 % av samtliga vårdtagare, på landsbygden 17 % och i städerna 14 %. Den största andelen barn förefanns bland denna kategori vårdtagare i Malmö (35 %).

De familjer, som erhållit fattigvårdsstyrelsernas hjälp för vård av någon familjemedlem på sjukvårdsanstalt, fördela sig på familjetyper såsom framgår av följande tablå, vilken grundar sig på den representativa undersökningen.

Här liksom i fråga om vården på fattigvårdsanstalter är antalet redovisade understödsfall något mindre än antalet vårdtagare, enär det emellanåt förekommit att två eller flera personer tillhörande samma familj under året varit intagna på sjukvårdsanstalt. Den i tablån återgivna fördelningen efter familje-

Vård på sjukvårdsanstalt	Antal under- stöds- fall (¹ / ₅)	Därav, i %, tillhörande familjetypen						
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		en- sam- ma barn
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
1. Understödstagare med tilläggspension.								
Landsbygden	4 505	44·2	0·2	37·8	1·2	11·2	5·4	—
Städerna	2 340	38·2	0·2	45·6	1·3	11·0	3·7	—
Hela riket	6 845	42·2	0·2	40·5	1·2	11·1	4·8	—
2. Övriga understödstagare.								
Landsbygden	3 444	27·1	0·9	22·7	5·9	10·9	32·1	0·4
Städerna	2 658	27·9	0·2	26·2	9·8	10·8	24·8	0·3
Hela riket	6 102	27·4	0·6	24·2	7·6	10·9	28·9	0·4
3. Samtliga understödstagare.								
Landsbygden	7 949	36·8	0·5	31·3	3·2	11·0	17·0	0·2
Städerna	4 998	32·7	0·2	35·3	5·8	10·9	14·9	0·2
Hela riket	12 947	35·2	0·4	32·8	4·2	11·0	16·2	0·2

typ skiljer sig av naturliga skäl betydligt från motsvarande fördelning bland de understödstagare, som erhållit vård på fattigvårdsanstalt. Den överensstämmer däremot i stort sett rätt väl med motsvarande fördelning bland samtliga understödsfall (jfr tab. C). Likväl äro bland sjukvårdsfallen ensamma män utan barn företrädda i något större omfattning (35 % mot 28 %), medan ensamma kvinnor utan barn äro företrädda i något mindre omfattning (33 % mot 38 %). Barnfamiljernas andel av samtliga understödsfall, som erhållit vård på sjukvårdsanstalt, var densamma som inom hela understöds klientelet. Det torde emellertid i övervägande grad varit föräldrarnas sjukvård, som föranlett dessa familjers fattigvårdsbehov, alldenstund barnen enligt det föregående utgjorde en ungefär tre gånger mindre andel bland vårdtagarna på sjukvårdsanstalterna än bland understödstagarna överhuvud.

Fördelningen av vårdfallen på sjukvårdsanstalterna efter huvudpersonens ålder framgår i stora drag av efterföljande sammanställning, grundad på den representativa undersökningen.

Det utmärkande för åldersfördelningen bland vårdfallen på nu ifrågavarande anstalter är, att de arbetsföra åldrarna äro väsentligt talrikare representerade än inom hela understöds klientelet. Åldrarna under 60 år omfatta sålunda c:a 74 % av vårdfallen i det förra fallet mot 53 % av understödsfallen i det senare. Detta gäller såväl landsbygd som städer. Särskilt bland tilläggspensionärerna skiljer sig åldersfördelningen bland vårdfallen på sjukvårdsanstalterna starkt från densamma bland samtliga understödsfall inom pensionärsgruppen. Åldrarna under 60 år voro, relativt sett, cirka dubbelt så talrika i förra fallet (64 %) som i det senare (31 %). Bland övriga understödstagare äro skillnaderna mindre, men även inom denna kategori av understödstagare voro sjukvårdsfallen relativt talrikare under 60 år (87 %) än samtliga understödsfall inom gruppen (83 %).

Vård på sjukvårdsanstalt	Antal under- stöds- fall ($\frac{1}{2}$)	Därav antal fall, i %, där försörjaren var i åldern						
		-16 år	16-30 år	30-40 år	40-50 år	50-60 år	60-67 år	67- år
1. Understödstagare med tilläggs- pension.								
Landsbygden	4 505	—	13·6	15·3	20·0	16·2	11·2	23·7
Städerna	2 340	—	11·6	13·8	18·4	16·7	12·5	27·0
Hela riket	6 845	—	13·0	14·8	19·4	16·4	11·6	24·8
2. Övriga understödstagare.								
Landsbygden	3 444	0·5	29·0	20·3	20·4	16·9	8·7	4·2
Städerna	2 658	0·2	31·4	21·1	18·2	15·2	8·2	5·7
Hela riket	6 102	0·4	30·0	20·6	19·5	16·1	8·5	4·9
3. Samtliga understödstagare.								
Landsbygden	7 949	0·2	20·3	17·5	20·2	16·5	10·1	15·2
Städerna	4 998	0·1	22·1	17·7	18·3	15·9	10·2	15·7
Hela riket	12 947	0·2	21·0	17·5	19·5	16·2	10·2	15·4

Antal vård dagar och vårdens värde. Enligt tab. A, som grundar sig på hela uppgiftsmaterialet, utgjorde den genomsnittliga vårdtiden för samtliga på sjukvårdsanstalt intagna understödstagare 183 dagar (på landsbygden 198 dagar, i städerna 159 dagar). Vad landsbygden beträffar företer Gävleborgs län den kortaste genomsnittliga vårdtiden, nämligen 133 dagar, medan den längsta, 271 dagar, återfinnes i Malmöhus län. Bland städerna återfinnes den kortaste vårdtiden i Göteborgs och Bohus län (110 dagar) och den längsta i Jönköpings län (208 dagar). Variationerna i den genomsnittliga vårdtiden sammanhånga förmodligen främst med olikheter i fråga om fattigsjukvårdens organisation, förekomsten av anstalter för specialvård o. dyl.

Understöds klientelet på sjukvårdsanstalterna är liksom fattigvårdsanstaltarnas klientel mycket ojämnt fördelat i fråga om vårdtidens längd. Vårdtagarna kunna även här i stort sett uppdelas på två typer, å ena sidan tillfälliga och å den andra varaktiga vårdfall. Detta framgår av tab. A, som visar, att drygt $\frac{1}{3}$ av samtliga understödstagare hade vistats på sjukvårdsanstalterna praktiskt taget hela året, medan ungefär hälften hade erhållit sådan vård under kortare tid än tre månader. Andelen varaktigt vårdade understödstagare på sjukvårdsanstalter har under senare år ökat, vilket medfört att medelantalet vård dagar för understödstagare intagna på sjukvårdsanstalt ökat från 160 dagar år 1941 till 183 dagar år 1944. Det ligger i sakens natur, att de tillfälliga vårdtagarna äro långt talrikare företrädna på sjukvårdsanstalterna än på fattigvårdsanstalterna. Mellan tilläggs pensionärer och övriga vårdtagare på sjukvårdsanstalterna förefinnes en väsentlig skillnad i avseende på vårdtidens längd. I förra fallet spela givetvis ålderdomssjukdomar, kroniska kroppssjukdomar o. dyl. en stor roll som orsak till sjukhusvistelsen, vilket gör att varaktig vård blir den förhärskande. Inom den andra kategorien av vårdtagare överväga synbarligen akuta sjukdomsfall, vilka föranleda endast en kortare sjukhusvistelse. Genomsnittliga vårdtiden var i senare fallet (111 dagar), bland

Tab. Å. Antal vårdtagare samt vårdens varaktighet och värde på sjukvårdsanstalter år 1944 länsvis.

L ä n	Landsbygd			Städer			Landsbygd o. städer		
	Antal vårdtagare	Vård-dagar per vårdtagare	Vårdens värde per vård dag kr.	Antal vårdtagare	Vård-dagar per vårdtagare	Vårdens värde per vård dag kr.	Antal vårdtagare	Vård-dagar per vårdtagare	Vårdens värde per vård dag kr.
Stockholms stad	—	—	—	7 835	156	2·64	7 835	156	2·64
Stockholms län	2 223	184	1·78	1 085	151	1·83	3 308	173	1·80
Uppsala	849	236	1·75	293	193	1·83	1 142	225	1·77
Södermanlands	1 265	226	1·73	572	187	1·73	1 837	214	1·73
Östergötlands	1 871	200	1·66	1 228	155	1·75	3 099	182	1·69
Jönköpings	1 007	258	1·67	617	208	1·84	1 624	239	1·73
Kronobergs	1 347	224	1·71	164	169	1·66	1 511	218	1·70
Kalmar	1 994	184	1·79	606	169	1·77	2 600	180	1·79
Gotlands	473	232	1·68	168	136	1·79	641	207	1·70
Blekinge	1 283	192	1·62	345	176	1·58	1 628	189	1·61
Kristianstads	1 702	236	1·55	340	194	1·62	2 042	229	1·56
Malmöhus	1 595	271	1·65	2 117	188	1·77	3 712	224	1·70
Hallands	707	239	1·71	335	162	1·73	1 042	214	1·71
Göteborgs o. Bohus	1 423	226	1·68	3 323	110	2·09	4 746	145	1·90
Älvsborgs	1 838	238	1·63	920	157	1·73	2 758	211	1·65
Skaraborgs	1 587	199	1·83	606	135	1·79	2 193	182	1·82
Värmlands	2 123	169	1·65	568	162	1·71	2 691	168	1·66
Örebro	1 397	201	1·72	663	196	1·72	2 060	199	1·72
Västmanlands	1 100	215	1·62	590	198	1·69	1 690	209	1·64
Kopparbergs	2 139	199	1·60	482	188	1·70	2 621	197	1·62
Gävleborgs	2 676	133	1·81	609	165	1·79	3 285	139	1·81
Västernorrlands	3 447	165	1·65	370	142	1·69	3 817	163	1·65
Jämtlands	1 260	194	1·66	150	160	1·80	1 410	190	1·67
Västerbottens	2 059	197	1·64	144	174	1·68	2 203	195	1·64
Norrbottnens	2 989	158	1·48	332	192	1·56	3 321	161	1·49
Hela riket 1944	40 354	198	1·67	24 462	159	2·06	64 816	183	1·80
1943	42 815	190	1·66	24 927	148	2·05	67 742	174	1·78

tilläggs pensionärerna däremot mer än dubbelt så lång (245 dagar). I städerna synas de tillfälliga vårdtagarna i båda fallen på det hela taget vara något talrikare, relativt sett, än på landsbygden. Bland de särskilda kommuntyperna kännetecknas skogskommunerna och industrikommunerna av relativt många tillfälliga och relativt få varaktiga vårdtagare bland övriga understödstagare. I jordbrukskommunerna voro däremot de tillfälliga vårdfallen relativt färre än i övriga landskommuner och de varaktiga talrikare i båda fallen.

Enligt tab. 3 i tabellbilagan uppgives det totala värdet av den vård, som understödstagarna under år 1944 erhållit på sjukvårdsanstalt, till över 21 milj. kr. Av denna summa kommo ungefär 13 milj. kr. på landsbygden och nära 8 milj. kr. på städerna. Dessa belopp motsvara dock på intet sätt de verkliga kostnaderna för sjukhusvården. De uppgivna kostnaderna äro i allmänhet beräknade med utgångspunkt från de låga avgifter, som fattigvårdssamhälle- na erlagga till läns lasarett och andra allmänna sjukvårdsanstalter. Följaktligen är även det genomsnittliga värdet per vård dag ganska lågt. Det uppgick enligt tab. Å på landsbygden till 1·67 kr. och i städerna till 2·06 kr. Kostnaden är praktiskt taget oförändrad sedan år 1943.

Tab. Ä. Vårdtagare på sjukvårdsanstalt fördelade efter vårdtidens längd inom olika landsdelar och kommuntyper.

Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Ensamma vårdtagare							Två el. flera vårdtagare ¹		Samtliga vårdtagare.
	Antal (¹ / _s)	Därav, i %, med en vårdtid av dagar					Medeltal vård-dagar	Antal (¹ / _s)	Medeltal vård-dagar	Medeltal vård-dagar
		1-89	90-179	180-269	270-359	360 o. där-över				
1. Understödstagare med tilläggspension.										
<i>Landsbygden</i>	4 459	28.0	5.8	4.3	2.2	61.7	257	101	116	253
Mälardalen	828	25.9	5.3	3.6	1.2	64.0	260	10	229	260
Östra Götaland	771	22.9	5.6	4.3	1.8	65.4	268	22	105	263
Skåne, Blekinge och Halland	633	21.5	3.0	3.2	2.5	69.8	280	8	134	279
Bohuslän och Västmanland	794	26.7	4.8	4.5	1.6	62.4	256	20	79	252
Dalarna och Norrland	1 433	29.4	7.9	5.2	3.2	54.3	238	41	108	235
Jordbrukskommuner	750	22.4	5.5	5.6	1.3	65.2	268	27	80	262
Skogskommuner	204	30.9	8.8	6.9	3.4	50.0	231	6	17	225
Blandade kommuner	1 679	26.7	5.8	3.4	2.0	62.1	256	25	161	255
Industrikommuner	551	30.5	6.2	4.2	2.3	56.8	240	13	105	237
Övriga kommuner	1 275	24.5	5.3	4.5	2.7	63.0	262	30	134	259
<i>Städerna</i>	2 318	35.5	6.6	4.6	3.0	50.3	222	40	61	220
Stockholm	677	32.5	4.4	4.1	2.1	56.9	239	6	131	238
Göteborg	323	64.7	13.6	5.0	4.9	11.8	107	18	47	103
Malmö	111	24.3	5.4	5.4	1.8	63.1	263	2	42	259
Övriga städer över 30 000 inv.	405	29.1	5.2	6.2	3.0	56.5	244	2	10	243
Städer under 30 000 inv.	802	31.0	6.4	4.1	3.1	55.4	239	12	57	236
<i>Hela riket</i>	6 777	29.3	6.0	4.4	2.5	57.8	245	141	100	242
2. Övriga understödstagare.										
<i>Landsbygden</i>	3 328	60.1	12.1	6.1	3.6	18.1	124	261	57	119
Mälardalen	537	57.3	12.3	8.0	4.5	17.9	130	42	45	123
Östra Götaland	513	62.2	9.4	6.4	2.3	19.7	123	36	39	118
Skåne, Blekinge och Halland	373	50.7	11.8	8.0	4.3	25.2	154	33	83	148
Bohuslän och Västmanland	578	59.5	10.9	4.5	2.6	22.5	132	39	63	127
Dalarna och Norrland	1 327	63.2	13.7	5.5	3.9	13.7	110	111	58	106
Jordbrukskommuner	491	56.4	9.4	6.7	3.9	23.6	141	45	53	134
Skogskommuner	234	60.3	12.8	7.3	4.7	14.9	120	20	102	119
Blandade kommuner	1 277	60.2	13.0	6.0	3.0	17.8	123	88	61	119
Industrikommuner	502	64.0	12.7	5.0	4.2	14.1	110	46	56	106
Övriga kommuner	824	59.6	11.8	6.5	3.5	18.6	125	62	41	120
<i>Städerna</i>	2 565	69.2	11.5	4.8	2.8	11.7	94	202	44	90
Stockholm	848	69.2	12.2	5.2	2.2	11.2	94	36	60	93
Göteborg	356	54.8	6.7	3.4	2.0	3.1	50	66	20	45
Malmö	120	77.5	7.5	2.5	1.7	10.8	77	28	34	69
Övriga städer över 30 000 inv.	421	64.6	11.6	6.2	2.4	15.2	107	23	65	105
Städer under 30 000 inv.	820	63.6	13.3	4.5	4.3	14.3	109	49	61	106
<i>Hela riket</i>	5 893	64.1	11.8	5.5	3.3	15.3	111	463	51	107
3. Samtliga understödstagare.										
<i>Landsbygden</i>	7 787	40.6	8.5	5.1	2.8	43.0	200	362	73	194
Män	3 796	35.2	8.2	5.3	3.0	48.3	.	.	.	.
Kvinnor	3 999	42.9	8.0	4.9	2.5	41.7	.	.	.	.
<i>Städerna</i>	4 883	53.2	9.2	4.7	2.9	30.0	155	242	47	150
Män	2 168	46.8	9.5	5.2	3.1	35.4	.	.	.	.
Kvinnor	2 414	55.2	8.9	4.5	2.7	28.7	.	.	.	.
<i>Hela riket</i>	12 670	45.5	8.7	5.0	2.8	38.0	183	604	63	177

¹ Tillhörande samma familj.

X. Hemunderstöd.

Antal understödsfall m. m. Antalet familjer, som av fattigvårdsstyrelserna lämnats understöd i hemmet kontant eller in natura under år 1944, redovisas länsvis och för de större städerna i tab. 4 i tabellbilagan. De utgjorde ungefär 146 000, varav 74 000 på landsbygden och 72 000 i städerna. I jämförelse med föregående år har deras antal undergått vissa förändringar, vilka i huvudsak framgå av de uppgifter från den representativa undersökningen, som sammanställts i tab. Ö. I hela riket har antalet understödsfall med hemunderstöd minskat sedan år 1943 med 1 % och på landsbygden med c:a 3 %. I städerna har däremot inträffat en ökning på drygt 4 %. Utvecklingen i antalet hemunderstödda familjer är alltså i stort sett likartad med utvecklingen för hela antalet understödsfall inom fattigvården (jfr sid. 17). Ökningen i städerna är emellertid mera framträdande beträffande hemunderstöden främst därigenom att de ensamma männen utan barn inom den förstnämnda gruppen äro företrädade i relativt mindre omfattning (20 %) än bland samtliga understödsfall (28 %).

De hemunderstödda familjernas fördelning på olika familjetyper, vilken återgives i tab. Aa, skiljer sig från motsvarande fördelning inom fattigvårds-klientelet i dess helhet (jfr tab. C), särskilt därigenom att ensamma personer utan barn inom den förstnämnda gruppen av understödsfall äro företrädade i relativt mindre omfattning än vad fallet är bland samtliga understödsfall. Detta gäller främst de ensamma männen utan barn (20 % mot 28 %), medan skillnaden är obetydlig vad kvinnor utan barn beträffar (ungefär 38 % i båda fallen). Andelen gifta par med barn är däremot något större bland un-

Tab. Ö. Antal understödsfall med hemunderstöd åren 1944 och 1943.
Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Antal hemunderstödda familjer (¹ / _s)		Ökning el. minskning sedan 1943 %
	1944	1943	
<i>Landsbygden</i>	14 900	15 341	— 2.9
Mälarlän	2 879	2 977	— 3.3
Östra Götaland	1 934	2 041	— 5.2
Skåne, Blekinge och Halland	1 702	1 730	— 1.6
Bohuslän och Västmanland	2 275	2 353	— 3.3
Dalarna och Norrland	6 110	6 240	— 2.1
Jordbrukskommuner	1 419	1 530	— 7.2
Skogskommuner	530	534	— 0.7
Blandade kommuner	5 040	5 026	+ 0.3
Industrikommuner	3 035	3 293	— 7.8
Övriga kommuner	4 876	4 958	— 1.7
<i>Städerna</i>	14 500	14 447	+ 4.2
Stockholm	4 257	4 087	+ 4.2
Göteborg	2 035	2 240	— 9.2
Malmö	773	837	— 7.6
Övriga städer	7 435	7 283	+ 2.1
<i>Hela riket</i>	29 400	29 788	— 1.3

Tab. Aa. Familjer i vilka en eller flera personer åtnjutit hemunderstöd, fördelade på familjetyper.

Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Antal under- stöds- fall (1/5)	Därav, i %, tillhörande familjetypen						en- sam- ma barn
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
1. Understödstagare m. tilläggspension.								
Landsbygden	8 676	21.2	0.4	46.8	1.3	20.9	6.4	—
Mälardalen	1 815	22.6	0.1	48.6	0.9	23.3	4.5	—
Östra Götaland	1 225	22.6	0.3	47.1	1.1	22.8	6.1	—
Skåne, Blekinge och Halland	1 135	22.3	0.8	51.3	1.2	19.2	5.7	—
Bohuslän och Västergötland	1 427	24.1	0.5	50.7	1.1	19.0	4.6	—
Dalarna och Norrland	3 074	26.8	0.5	42.1	1.6	20.2	8.8	—
Jordbrukskommuner	859	27.1	0.1	45.5	1.5	18.2	7.6	—
Skogskommuner	244	29.1	2.0	38.5	3.3	15.2	11.9	—
Blandade kommuner	2 857	25.0	0.4	45.2	1.6	20.5	7.3	—
Industrikommuner	1 701	23.1	—	49.0	1.2	23.0	3.7	—
Övriga kommuner	3 015	23.2	0.5	48.0	0.8	21.2	6.3	—
Städerna	7 189	21.4	0.2	57.4	1.1	16.1	3.8	—
Stockholm	1 796	21.3	0.1	62.4	1.2	13.1	1.9	—
Göteborg	982	26.0	0.1	50.8	1.2	16.1	5.8	—
Malmö	380	23.4	0.3	53.7	0.3	18.4	3.9	—
Övriga städer över 30 000 inv.	1 505	19.4	0.1	58.1	1.0	17.1	4.3	—
Städer under 30 000 inv.	2 526	20.5	0.1	56.6	1.2	17.4	4.2	—
Hela riket	15 865	23.0	0.3	51.6	1.2	18.7	5.2	—
2. Övriga understödstagare.								
Landsbygden	6 224	13.0	1.5	22.0	17.6	7.5	37.8	0.6
Mälardalen	1 064	12.4	1.3	25.5	18.0	10.5	31.7	0.6
Östra Götaland	709	10.6	1.6	25.0	20.9	6.3	34.2	1.4
Skåne, Blekinge och Halland	567	12.2	1.4	23.1	19.9	5.8	37.0	0.6
Bohuslän och Västergötland	848	11.7	2.1	24.6	19.8	6.8	33.8	1.2
Dalarna och Norrland	3 036	14.4	1.3	19.2	15.6	7.3	41.9	0.3
Jordbrukskommuner	560	11.0	2.1	19.4	20.8	6.6	38.1	2.0
Skogskommuner	286	17.5	1.1	13.6	15.7	6.3	44.4	1.4
Blandade kommuner	2 183	13.6	1.6	20.2	17.5	7.0	39.4	0.7
Industrikommuner	1 334	14.6	1.0	24.6	16.0	9.7	33.8	0.3
Övriga kommuner	1 861	11.1	1.5	24.4	18.0	7.1	37.6	0.3
Städerna	7 311	19.9	0.5	24.8	16.3	9.5	28.8	0.2
Stockholm	2 461	26.9	0.4	25.3	15.0	10.6	21.6	0.2
Göteborg	1 053	16.7	0.5	26.2	18.5	8.3	29.4	0.4
Malmö	393	14.5	0.8	20.9	17.6	11.2	35.0	—
Övriga städer över 30 000 inv.	1 388	16.0	0.1	21.8	17.2	9.2	35.6	0.1
Städer under 30 000 inv.	2 016	16.7	0.9	26.1	15.9	8.8	31.2	0.4
Hela riket	13 535	16.7	1.0	23.5	16.9	8.6	32.9	0.4
3. Samtliga understödstagare.								
Landsbygden	14 900	19.6	0.8	36.4	8.1	15.3	19.5	0.3
Städerna	14 500	20.6	0.4	40.9	8.8	12.8	16.4	0.1
Hela riket	29 400	20.1	0.6	38.6	8.4	14.1	18.0	0.2

derstödsfallen med hemunderstöd än bland samtliga understödsfall (18 % mot ungefär 15 %); detsamma gäller ensamma kvinnor med barn (drygt 8 % mot något över 6 %) samt gifta par utan barn (14 % mot 12 %).

Ensamma kvinnor utan barn utgöra den talrikast företrädde familjetypen bland tilläggs-pensionärerna med hemunderstöd (52 %), liksom fallet är inom understöds-klientelet i dess helhet bland pensionärerna (49 %). De voro relativt flera i städerna (57 %) än på landsbygden (47 %). Stockholms stad uppvisar den högsta frekvensen av ensamma kvinnor utan barn (62 %) inom denna kategori av understödstagare och skogskommunerna den lägsta (39 %). De ensamma manliga pensionärerna äro mindre än hälften så många (23 %) som de kvinnliga. — Bland understödstagare utan tilläggs-pension voro de flesta understödsfall med hemunderstöd gifta par med barn (33 %). Av dessa fanns det relativt flera på landsbygden (38 %) än i städerna (29 %). Även inom denna kategori voro de ensamma kvinnorna utan barn något flera (24 %) än de ensamma männen utan barn (17 %). Barnfamiljerna (inräknat ensamma barn) utgjorde mer än hälften av samtliga hemunderstödsfall inom denna kategori av understödstagare, i landskommunerna 58 % och i städerna 46 %. I Dalarna och Norrland är motsvarande procenttal 59 och i jordbrukskommunerna och skogskommunerna icke mindre än 63.

Antalet personer i de familjer, som åtnjutit hemunderstöd, utgjorde i det representativa materialet 58 023 och beräknas ha varit fem gånger så många, d. v. s. i runt tal 290 000 bland samtliga fattigvårdsunderstödda. Av nedanstående tablå framgår det på motsvarande sätt beräknade antalet vuxna män och kvinnor samt barn, vilka kommit i åtnjutande av hemunderstöd, dels på landsbygden och dels i städerna.

Hemunderstöd	Antal personer med hemunderstöd				D:o, i %, av samtliga till fattigvårdsstatistiken redovisade			
	Vuxna		Barn	Samtliga	Vuxna		Barn	Samtliga
	män	kvinnor			män	kv.		
1. <i>Understödstagare med tilläggs-pension.</i>								
Landsbygden	22 500	32 700	7 300	62 500	52	61	77	59
Städerna	14 900	28 200	3 100	46 200	60	97	92	81
Hela riket	37 400	60 900	10 400	108 700	55	74	81	66
2. <i>Övriga understödstagare.</i>								
Landsbygden	18 600	26 400	47 400	92 400	56	65	75	68
Städerna	21 500	29 000	38 500	89 000	72	79	99	84
Hela riket	40 100	55 400	85 900	181 400	64	72	84	75
3. <i>Samtliga understödstagare.</i>								
Landsbygden	41 100	59 100	54 700	154 900	54	63	75	64
Städerna	36 400	57 200	41 600	135 200	66	87	99	83
Hela riket	77 500	116 300	96 300	290 100	59	73	84	71

Med avseende på hemortsrättsledarens ålder förete de hemunderstödda familjerna den fördelning, som framgår av tab. Ab. Åldersfördelningen skiljer

Tab. Ab. Familjer, som åtnjutit hemunderstöd, fördelade efter försörjarens ålder.
Representativa undersökningen.

	Tilläggs pensionärer				Övriga understödstagare					Samtliga understödsfall	
	Ensammanmän	Ensammankvinnor	Gifta med pension	par båda med pension	Samtliga familjer	Ensammanmän	Ensammankvinnor	Gifta par	Ensammanbarn		Samtliga familjer
<i>Landsbygden.</i>											
Antal understödsfall (1/2)	2 141	4 167	1 221	1 147	8 678	902	2 464	2 817	41	6 224	14 900
Därav, i %, där hemorts-rättsledaren var i åldern:											
—16 år	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	0.6	0.3
16—30 »	6.6	2.1	1.4	0.2	2.9	39.3	18.7	10.1	—	17.7	9.0
30—40 »	6.0	2.8	6.1	0.9	3.8	15.0	16.2	28.5	—	21.5	11.2
40—50 »	7.5	4.6	14.8	1.3	6.3	14.2	19.4	31.4	—	24.0	13.7
50—60 »	7.1	9.3	20.6	3.6	9.6	14.2	25.2	19.1	—	20.6	14.2
60—67 »	8.2	13.3	19.2	10.2	12.4	9.3	15.3	8.3	—	11.2	11.9
67— »	64.6	67.9	37.9	83.8	65.0	8.0	5.2	2.6	—	4.4	39.7
<i>Städerna.</i>											
Antal understödsfall (1/2)	1 544	4 209	690	746	7 189	1495	3 001	2 799	16	7 311	14 500
Därav, i %, där hemorts-rättsledaren var i åldern:											
—16 år	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	0.2	0.1
16—30 »	3.0	1.5	1.6	—	1.7	28.3	16.1	19.0	—	19.6	10.7
30—40 »	6.0	2.3	7.7	0.5	3.4	16.8	18.0	31.3	—	22.8	13.2
40—50 »	7.8	4.6	13.6	1.2	5.8	15.3	20.2	25.5	—	21.2	13.6
50—60 »	9.8	10.4	21.6	5.6	10.9	18.8	24.4	14.9	—	19.6	15.3
60—67 »	11.9	15.7	18.7	13.2	14.9	16.7	17.1	7.7	—	13.4	14.1
67— »	61.5	65.5	36.8	79.5	63.3	4.1	4.2	1.6	—	3.2	33.0
<i>Hela riket.</i>											
Antal understödsfall (1/2)	3 685	8 376	1 911	1 893	15 865	2 397	5 465	5 616	57	13 535	29 400
Därav, i %, där hemorts-rättsledaren var i åldern:											
—16 år	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	0.4	0.2
16—30 »	5.1	1.8	1.5	0.1	2.3	32.5	17.2	14.5	—	18.7	9.9
30—40 »	6.0	2.6	6.6	0.7	3.7	16.1	17.2	29.9	—	22.2	12.2
40—50 »	7.6	4.6	14.4	1.3	6.1	14.9	19.9	28.5	—	22.5	13.6
50—60 »	8.2	9.9	21.0	4.4	10.2	17.1	24.7	17.0	—	20.1	14.7
60—67 »	9.8	14.4	19.0	11.4	13.5	13.9	16.3	8.0	—	12.4	13.0
67— »	63.3	66.7	37.5	82.1	64.2	5.5	4.7	2.1	—	3.7	36.4

sig på det hela taget icke i någon mera väsentlig grad från densamma inom hela fattigvårdsklientelet (jfr sid. 27). Dock synas bland tilläggs pensionärerna åldrarna över 60 år vara något talrikare representerade bland de hemunderstödda än bland understödsfallen över huvud. Förhållandet är detsamma såväl i landskommunerna som i städerna och upprepar sig även mer eller mindre i samtliga familjetyper.

Understödet varaktighet. På formuläret till de statistiska uppgifterna skall angivas det antal kalendermånader, under vilka hemunderstöd av något slag utgått till de redovisade familjerna. Denna redovisningsmetod har valts för

att på enklast möjliga sätt erhålla en ungefärlig uppfattning om understödsfallens fördelning efter hjälpens varaktighet och för att i nämnda hänseende möjliggöra en enhetlig behandling av såväl de understödsfall, vilka omfattat en bestämd tid, som de fall då understöd lämnats vid enstaka tillfällen, mellan vilka vederbörande icke fått hjälp. Metoden har emellertid vissa svagheter. Understöd av engångskaraktär redovisas såsom utgående under en kalendermånad och kan således icke skiljas från understöd, som haft karaktären av underhåll under en tid av intill en månad. I övrigt komma understödsperioder av viss varaktighet ofta nog att te sig längre än de i verkligheten varit, t. ex. då hjälp, som lämnats under kortare tid än en månad, fördelas på två kalendermånader o. s. v. Det är troligt att på grund härav särskilt frekvensen av de kortare understödsperioderna framstår såsom något för låg i förhållande till frekvensen av de medellånga understödsperioderna. Med denna reservation synas de föreliggande uppgifterna kunna godtagas såsom ett ungefärligt mått på understödets varaktighet.

Av tab. Ac framgår, huru understödsfallen fördelade sig efter antalet kalendermånader, under vilka hemunderstödet utgått, dels inom olika landsdelar och kommuntyper, dels inom olika kategorier av understödstagare. Den ojämförligt vanligaste understödstiden var tolv kalendermånader. På landsbygden hade 56 % och i städerna 46 % av samtliga hemunderstödda familjer erhållit hjälp under så lång tid. Den näst högsta frekvensen (16 %) förete de understödsfall, vars hjälp icke sträckt sig utöver en kalendermånad. Endast 13 % av understödsfallen ha omfattat två à tre kalendermånader; för fyra à fem kalendermånader är frekvensen 7 %, och den sjunker sedan ytterligare till och med elva kalendermånader.

Liksom beträffande vårdtagarna på anstalter, har man i fråga om de hemunderstödda att göra med två olika huvudtyper av understödsfall, dels varaktiga, dels sådana representerande mer tillfälliga hjälpbehov. Till den förra gruppen höra emellertid i verkligheten icke endast de fall, i vilka hemunderstöd utgått under hela året, utan också, på grund av omsättningen inom klientelet, en del av de fall, i vilka kortare understödstid än 12 månader redovisats. Man kan därför uppskatta de varaktiga understödsfallen till åtminstone 50 % av samtliga understödsfall. Sistnämnda andel synes ha varit något mindre i städerna än på landsbygden.

Om man i tab. Ac jämför olika kategorier av understödstagare, finner man liksom i fråga om anstaltsvården, att tilläggspensionärerna förete den högsta frekvensen av varaktiga understödsfall. Av pensionärerna hade sålunda ungefär 68 % åtnjutit hemunderstöd under hela året såväl på landsbygden som i städerna. Omkring $\frac{1}{12}$ av pensionärerna ha erhållit tillfällig hjälp under en månad och $\frac{1}{6}$ ha åtnjutit understöd under högst tre månader. Bland övriga understödstagare äro understödsfallen med den längsta understödstiden endast ungefär hälften så många (31 %), relativt taget, som bland tilläggspensionärerna. I stället förete förstnämnda kategori nära tre gånger flera tillfälliga understödsfall (med högst tre månaders understöd) än den senare.

Tab. Ac. Familjer med hemunderstöd, fördelade efter antalet kalendermånader, under vilka dylik hjälp utgåt.
Representativa undersökningen.

Landsdelar och kommuntyper	Antal under- stöds- fall (1/5)	Därav, i %, med hemunderstöd under ----- kalendermånader							Medel- tal under- stöds- mån- ader
		1	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12	
1. Understödstagare med tilläggs- pension.									
Landsbygden	8 676	9.6	8.0	4.6	4.6	2.7	2.3	68.2	9.4
Mälarlän	1 815	6.0	6.1	5.3	3.7	2.3	2.5	76.1	10.2
Östra Götaland	1 225	8.1	8.2	3.4	4.7	2.7	1.7	71.2	9.7
Skåne, Blekinge och Halland	1 135	15.6	11.9	4.1	5.2	2.7	1.6	58.9	8.4
Bohuslän och Västmanland	1 427	9.6	6.7	4.7	4.4	2.2	2.3	70.1	9.6
Dalarna och Norrland	3 074	10.1	8.3	6.0	5.0	3.3	2.5	64.8	9.2
Jordbrukskommuner	859	10.4	7.7	3.7	5.0	2.3	1.9	63.0	9.4
Skogskommuner	244	8.6	9.8	4.9	7.4	1.7	3.3	64.3	9.2
Blandade kommuner	2 857	13.0	9.6	4.6	5.0	2.9	1.9	63.0	8.9
Industrikommuner	1 701	8.2	6.7	5.1	3.7	2.9	2.1	71.3	9.7
Övriga kommuner	3 015	7.0	7.2	4.6	4.4	2.8	2.7	71.3	9.8
Städerna	7 189	6.6	6.3	5.1	4.6	4.1	6.1	67.2	9.8
Stockholm	1 796	4.6	4.7	4.0	4.9	3.0	9.6	69.2	10.3
Göteborg	982	4.8	8.1	6.1	4.9	5.6	7.6	62.9	9.7
Malmö	380	4.7	4.6	5.3	4.7	7.6	6.3	66.8	10.0
Övriga städer över 30 000 inv.	1 305	9.5	6.4	6.9	4.3	3.9	5.0	64.0	9.4
Städer under 30 000 inv.	2 526	7.2	6.9	4.4	4.6	3.8	3.5	69.6	9.8
Hela riket	15 865	8.2	7.2	4.8	4.6	3.4	4.0	67.8	9.6
2. Övriga understödstagare.									
Landsbygden	6 224	21.8	18.7	9.1	8.0	3.2	2.4	38.8	6.6
Mälarlän	1 064	17.2	21.4	10.6	5.0	4.0	2.1	39.7	6.8
Östra Götaland	709	16.6	17.2	9.3	5.8	2.7	3.5	44.9	7.3
Skåne, Blekinge och Halland	567	25.6	17.8	7.9	6.5	2.2	2.6	37.4	6.4
Bohuslän och Västmanland	848	21.7	13.7	7.4	5.8	3.7	2.0	45.7	7.3
Dalarna och Norrland	3 036	24.0	19.7	9.2	6.3	3.1	2.3	35.4	6.3
Jordbrukskommuner	560	16.6	16.4	7.0	5.9	4.1	2.7	47.3	7.5
Skogskommuner	286	17.5	15.7	9.4	8.0	1.5	2.4	45.6	7.3
Blandade kommuner	2 183	22.8	18.6	8.3	6.5	3.1	2.6	38.1	6.6
Industrikommuner	1 334	25.5	22.0	9.4	4.5	4.0	1.9	32.7	5.9
Övriga kommuner	1 861	20.4	17.6	10.4	6.1	2.7	2.4	40.4	6.8
Städerna	7 311	25.9	21.9	10.7	7.0	5.0	4.6	24.9	5.6
Stockholm	2 461	27.5	22.2	11.2	6.9	5.3	5.7	21.2	5.4
Göteborg	1 053	19.6	20.3	10.0	7.6	6.3	6.0	30.2	6.4
Malmö	393	23.2	16.0	13.0	8.4	4.3	5.3	29.8	6.2
Övriga städer över 30 000 inv.	1 388	25.4	24.8	11.7	7.8	5.3	3.5	21.5	5.2
Städer under 30 000 inv.	2 016	28.0	21.7	9.2	6.1	3.8	3.2	28.0	5.6
Hela riket	13 535	24.0	20.5	9.9	6.5	4.2	3.6	31.3	6.1
3. Samtliga understödstagare.									
Landsbygden	14 900	14.7	12.5	6.5	5.2	2.9	2.3	55.9	8.3
Städerna	14 500	16.3	14.2	7.9	5.8	4.6	5.3	45.9	7.7
Hela riket	29 400	15.5	13.3	7.2	5.5	3.7	3.8	51.0	8.0

Olikheten mellan skilda familjetyper med avseende på understödets varaktighet framgår för olika kategorier av understödstagare av tab. Ad. Bland tilläggs pensionärerna äro skillnaderna i fördelningen efter understödstidens längd i allmänhet rätt små mellan de olika familjetyperna. Mellan 50 och 70 % av dessa understödstagare ha haft hemunderstöd i tolv månader. Större skillnader i understödsperiodernas längd föreligga emellertid mellan olika familjetyper bland de understödsfall, som icke åtnjutit tilläggs pension. Ytterligheterna representeras här å ena sidan av ensamma män utan barn och gifta par med barn, vilka uppvisa det största antalet tillfälligt understödda, och å den andra av ensamma kvinnor, vilka ha det största antalet varaktiga understödsfall. Inom den senare gruppen ha kvinnor med barn på landsbygden något längre och i städerna något kortare understödsperioder än kvinnor utan barn. Bland gifta par utan barn äro de tillfälliga understödsfallen förhärskande, men understödsperioderna äro i allmänhet längre än bland ensamma män och gifta par med barn.

De olikheter mellan familjetyperna med avseende på understödets varaktighet, som råda inom gruppen övriga understödstagare, torde av allt att döma sammanhånga med skillnader i orsakerna till understödsbehovet. För makar med barn torde sålunda i de flesta fall mer eller mindre tillfällig arbetslöshet, familjeförsörjarens sjukdom o. dyl. vara den huvudsakliga anledningen till att vederbörande anlitat fattigvården, medan bland ensamma kvinnor utan barn otillräcklig förvärvsförmåga till följd av hög ålder, svaga kroppskrafter o. dyl. torde vara den vanligaste orsaken.

Antalet kalendermånader, under vilka hemunderstöd utgått, utgjorde, såsom framgår av tab. Ac, för samtliga understödsfall i genomsnitt 8.0. För tilläggs pensionärer uppgick motsvarande medeltal till 9.6 och för övriga understödstagare till 6.1. I förra fallet utgjorde medeltalen för landsbygd och städer 9.4 resp. 9.8 och i det senare 6.6 resp. 5.6 månader. De lokala variationerna i understöd tiden voro endast obetydliga. Tab. 4 i tabellbilagan innehåller uppgifter om det genomsnittliga antalet understödsmånader per understödsfall i de särskilda länen.

Understödet värde. Hemunderstödet totala värde uppgives för år 1944 till drygt 19 milj. kr. på landsbygden och 32 milj. kr. i städerna eller tillhopa c:a 52 milj. kr. Motsvarande belopp för de särskilda länen återfinnas i tab. 4 i tabellbilagan.

Det genomsnittliga värdet per person och understödsmånad av allt redovisat hemunderstöd uppgick i landskommunerna till 31.5 kr., i städerna till 57.7 kr. och i riket i dess helhet till 44.0 kr. För hela riket samt för städerna ha dessa medelbelopp stigit med 7 % sedan år 1943. För landsbygden är stegringen något mindre (6 %). Uppgifter för de särskilda länen lämnas i tab. 4.

I tab. Ae har på grundval av det representativa materialet uträknats understödsbeloppens storlek i genomsnitt per understödsmånad för olika familjetyper dels inom olika kategorier av understödstagare, dels inom olika landsdelar och kommuntyper. Inom olika familjetyper ha understödens medelbe-

Tab. Ad. Familjer med hemunderstöd inom olika familjetyper, fördelade efter antalet kalendermånader, under vilka dylik hjälp utgått.

Representativa undersökningen.

	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Giftn par el. samboende		En- samma barn
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
1. Understödstagare med tilläggspension.							
Landsbygd.							
Antal understödsfall ($\frac{1}{6}$)	2 109	32	4 058	109	1 813	555	—
Därav, i %, understödda under nedan- stående antal månader							
1 mån.	9.5	.	9.5	9.2	10.1	8.5	—
2—3 „	9.0	.	7.9	5.5	7.2	8.5	—
4—5 „	4.9	.	3.9	4.6	4.9	7.2	—
6—7 „	4.1	.	4.6	8.3	4.7	5.4	—
8—9 „	3.4	.	2.6	—	2.5	2.7	—
10—11 „	2.5	.	2.2	3.6	1.7	3.2	—
12 „	66.6	.	69.3	68.8	68.9	64.5	—
Medeltal understödsmånader	9.3	.	9.5	9.6	9.4	9.3	—
Städer.							
Antal understödsfall ($\frac{1}{6}$)	1 536	8	4 128	81	1 160	276	—
Därav, i %, understödda under nedan- stående antal månader							
1 mån.	7.5	.	6.3	(7.4)	5.4	8.7	—
2—3 „	8.1	—	5.2	(7.4)	6.7	10.7	—
4—5 „	6.1	.	4.4	(8.6)	5.2	8.3	—
6—7 „	4.8	—	3.9	(6.2)	6.1	8.3	—
8—9 „	5.1	—	3.7	(3.7)	4.2	3.7	—
10—11 „	6.8	.	5.6	(8.6)	5.3	9.5	—
12 „	61.6	.	70.9	(58.1)	67.1	50.8	—
Medeltal understödsmånader	9.4	.	10.1	(9.2)	9.8	8.7	—
2. Övriga understödstagare.							
Landsbygd.							
Antal understödsfall ($\frac{1}{6}$)	811	91	1 371	1 093	469	2 348	41
Därav, i %, understödda under nedan- stående antal månader							
1 mån.	29.0	(22.0)	16.4	11.6	25.2	26.6	.
2—3 „	22.3	(12.1)	14.1	11.9	18.8	23.9	.
4—5 „	8.3	(6.6)	8.1	7.6	10.9	10.5	.
6—7 „	5.8	(4.4)	5.5	5.4	5.8	6.7	.
8—9 „	4.8	(3.3)	3.1	3.2	3.2	2.7	—
10—11 „	2.6	(1.1)	2.3	3.3	2.3	1.9	.
12 „	27.2	(50.5)	50.5	57.0	33.8	27.7	.
Medeltal understödsmånader	5.5	(7.6)	7.8	8.5	6.1	5.5	.
Städer.							
Antal understödsfall ($\frac{1}{6}$)	1 455	40	1 809	1 192	696	2 103	16
Därav, i %, understödda under nedan- stående antal månader							
1 mån.	36.2	.	15.9	15.7	34.3	30.1	.
2—3 „	25.1	.	14.0	16.8	22.7	29.3	.
4—5 „	10.0	.	7.0	10.4	12.2	13.9	—
6—7 „	6.3	.	6.6	7.8	7.3	7.3	—
8—9 „	4.3	—	4.4	6.4	4.3	5.6	—
10—11 „	4.6	.	5.5	5.3	3.5	3.8	.
12 „	13.5	.	46.6	37.6	15.7	10.0	.
Medeltal understödsmånader	4.3	.	7.8	7.1	4.5	4.2	.

Tab. Ae. Hemunderstödet värde i kronor per understödsmanad¹ för olika familjetyper och Representativa

Landsdelar och kommuntyper		Tilläggs pensionärer												Samtliga	
		Ensamman män med			Ensamman kvinnor med			Giftpar eller samboende							
								endera med pension o. med			båda med pension o. med				
		0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn		
1. Familjer med barnbidrag eller bidragsförskott.															
1	Landsbygden	—	.	.	—	(35)	.	—	49	63	—	.	.	.	50
2	Mälardalen	—	.	—	—	.	—	—	.	.	—	.	.	.	(58)
3	Östra Götaland	—	.	.	—	.	.	—	.	.	—	.	.	.	(44)
4	Skåne, Blekinge och Halland	—	.	.	—	.	.	—	.	.	—	.	.	.	(34)
5	Bohuslän och Västergötland	—	.	—	—	.	.	—	.	.	—	.	.	.	(41)
6	Dalarna och Norrland	—	.	.	—	.	.	—	53	(72)	—	.	.	.	50
7	Jordbrukskommuner	—	.	—	—	.	.	—	.	.	—	.	.	—	(41)
8	Skogskommuner	—	.	.	—	.	.	—	.	.	—	.	.	.	.
9	Blandade kommuner	—	.	.	—	.	.	—	(43)	(49)	—	.	.	.	48
10	Industrikommuner	—	—	—	—	.	—	—	.	.	—	.	.	.	(56)
11	Övriga kommuner	—	.	.	—	.	.	—	(53)	(80)	—	.	.	.	59
12	Städerna	—	.	—	—	(59)	.	—	91	(93)	—	.	.	.	84
13	Stockholm	—	.	—	—	.	—	—	.	.	—	.	.	—	.
14	Göteborg	—	.	—	—	.	—	—	.	.	—	.	.	.	(96)
15	Malmö	—	.	—	—	.	—	—	.	.	—	.	.	—	.
16	Övriga städer över 30 000 inv.	—	.	—	—	.	.	—	.	.	—	.	.	—	(79)
17	Städer under 30 000 inv.	—	.	—	—	.	.	—	(70)	.	—	.	.	—	62
18	Hela riket	—	.	.	—	46	.	—	64	71	—	(52)	.	.	62
2. Andra familjer.															
19	Landsbygden	22	.	.	20	.	.	34	(37)	.	26	.	.	.	23
20	Mälardalen	23	.	—	21	.	—	39	.	.	28	.	.	.	25
21	Östra Götaland	19	—	.	18	.	—	30	.	.	22	.	.	22	20
22	Skåne, Blekinge och Halland	18	.	—	18	.	—	29	.	.	24	.	.	—	20
23	Bohuslän och Västergötland	21	.	—	19	.	.	31	.	.	23	.	.	.	21
24	Dalarna och Norrland	24	.	—	22	.	—	37	.	.	27	.	.	.	25
25	Jordbrukskommuner	20	—	—	18	.	—	(35)	.	.	(21)	.	.	.	21
26	Skogskommuner	(23)	.	—	(19)	.	.	.	.	.	—	.	.	.	22
27	Blandade kommuner	20	.	.	18	.	—	30	.	.	22	.	.	.	20
28	Industrikommuner	28	—	—	25	.	—	47	.	.	34	.	.	.	29
29	Övriga kommuner	21	.	—	20	.	—	31	.	.	25	.	.	.	22
30	Städerna	42	.	—	41	.	.	67	.	.	47	.	.	—	43
31	Stockholm	60	.	—	57	.	—	101	.	.	80	.	.	—	63
32	Göteborg	44	—	—	45	.	—	(83)	.	—	(54)	—	—	—	48
33	Malmö	(40)	—	—	37	.	—	.	.	—	.	—	—	—	39
34	Övriga städer över 30 000 inv.	36	—	—	36	.	.	(61)	.	.	42	.	.	—	39
35	Städer under 30 000 inv.	29	.	—	29	.	.	42	.	.	33	.	.	—	30
36	Hela riket	30	.	.	31	(42)	.	47	(45)	.	34	.	.	.	33
3. Samtliga familjer.															
37	Landsbygden	22	.	.	20	(35)	.	34	46	62	26	.	.	.	25
38	Städerna	42	.	—	41	(58)	.	67	80	(94)	47	.	.	.	45
39	Hela riket	30	.	.	31	44	.	47	61	71	34	(51)	.	.	34

¹ Siffror inom parentes ange, att understödsfallens antal understiger 100.

olika kategorier av understödstagare inom skilda landsdelar och kommuntyper år 1944.
undersökningen.

Övriga understödstagare										Samtliga understödstagare												
Ensamma män med			Ensamma kvinnor med			Giftna par eller samboende med			Ensamman barn	Samtliga	Ensamma män med			Ensamma kvinnor med			Giftna par eller samboende med			Ensamman barn	Samtliga	
0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn			0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn			
—	—	—	—	37	64	—	—	—	—	45	—	—	—	37	63	—	48	62	—	—	48	1
—	—	—	—	(35)	—	—	—	—	—	41	—	—	—	(37)	—	—	—	—	—	—	49	2
—	—	—	—	(33)	—	—	—	—	—	(34)	—	—	—	(33)	—	—	—	—	—	—	38	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(43)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	4
—	—	—	—	(33)	—	—	—	—	—	42	—	—	—	(32)	—	—	—	—	—	—	42	5
—	—	—	—	41	(76)	—	—	—	—	52	—	—	—	40	(74)	—	53	66	—	—	53	6
—	—	—	—	(27)	—	—	—	—	—	(30)	—	—	—	(26)	—	—	—	—	—	—	35	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(46)	8
—	—	—	—	33	(59)	—	—	—	—	42	—	—	—	33	(59)	—	43	(48)	—	—	43	9
—	—	—	—	44	—	—	—	—	—	50	—	—	—	43	—	—	(58)	—	—	—	52	10
—	—	—	—	40	—	—	—	—	—	50	—	—	—	40	(68)	—	52	(94)	—	—	55	11
—	—	—	—	80	101	—	—	—	—	120	—	—	—	78	101	—	87	(94)	—	—	85	12
—	—	—	—	115	—	—	—	—	—	120	—	—	—	112	—	—	—	—	—	—	121	13
—	—	—	—	96	—	—	—	—	—	101	—	—	—	92	—	—	—	—	—	—	99	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(86)	15
—	—	—	—	(65)	—	—	—	—	—	73	—	—	—	(64)	—	—	(72)	—	—	—	75	16
—	—	—	—	48	75	—	—	—	—	57	—	—	—	47	(74)	—	(66)	—	—	—	59	17
—	—	—	—	59	83	—	(65)	(74)	—	65	—	—	—	57	82	—	63	72	—	—	64	18
39	—	—	30	32	(73)	42	53	71	—	45	25	32	—	22	32	(73)	31	51	70	—	30	19
39	—	—	34	(28)	—	50	53	72	—	45	26	—	—	24	(27)	—	35	51	72	—	30	20
(42)	—	—	27	(26)	—	—	(51)	61	—	39	23	—	—	20	(26)	—	26	48	60	—	26	21
(28)	—	—	26	(24)	—	—	(46)	69	—	38	19	—	—	20	(25)	—	25	(43)	69	—	25	22
(34)	—	—	28	(35)	—	(55)	53	65	—	41	23	—	—	21	(35)	—	30	51	64	—	27	23
(42)	—	—	32	37	—	38	55	73	—	50	28	—	—	24	37	—	32	53	73	—	34	24
(38)	—	—	27	—	—	—	(42)	62	—	41	23	—	—	19	(31)	—	29	(39)	62	—	27	25
(53)	—	—	—	—	—	—	—	(68)	—	55	32	—	—	22	—	—	(24)	—	(68)	—	37	26
33	—	—	26	32	—	35	50	68	—	58	23	—	—	19	32	—	27	48	67	—	28	27
43	—	—	36	(37)	—	55	59	79	—	49	31	—	—	28	(35)	—	41	59	78	—	35	28
41	—	—	31	29	—	42	57	75	—	45	24	—	—	22	30	—	29	54	75	—	29	29
68	—	—	65	74	(103)	89	97	125	—	102	49	—	—	47	72	(102)	62	97	125	—	56	30
83	—	—	89	103	—	117	133	185	—	102	70	—	—	66	102	—	97	132	184	—	78	31
71	—	—	74	—	—	(104)	114	63	—	92	52	—	—	55	—	—	75	114	63	—	65	32
(54)	—	—	(53)	—	—	—	(87)	(99)	—	66	44	—	—	41	—	—	52	(85)	(99)	—	49	33
53	—	—	52	(54)	—	80	80	110	—	69	40	—	—	40	(56)	—	55	80	110	—	48	34
46	—	—	41	50	—	51	71	88	—	53	33	—	—	31	47	—	38	70	87	—	37	35
56	(44)	—	50	50	88	66	75	87	—	62	36	(52)	—	35	49	87	44	73	87	—	42	36
39	(35)	—	30	35	67	42	53	70	—	45	25	(33)	—	22	35	66	31	50	69	—	31	37
68	—	—	65	78	102	89	96	123	—	80	49	—	—	47	76	101	62	94	118	—	58	38
56	(44)	—	50	55	84	66	75	87	(23)	63	36	40	—	35	54	83	44	70	84	(23)	44	39

Tab. Af. Hemunderstödet värde i kronor per understödsmanad¹

Representativa

Dyrortsgrupper		Tilläggs pensionärer												Samtliga
		Ensamma män med			Ensamma kvinnor med			Giftpar eller samboende						
								endera med pension o. med			båda med pension o. med			
		0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	
1. Familjer med barnbidrag eller bidragsförskott.														
<i>Landsbygden.</i>														
1	Dyrortsgrupp I	—	.	.	—	(35)	.	—	47	59	—	.	.	49
2	, II	—	.	—	—	.	—	—	.	.	—	.	—	.
3	, III	—	.	—	—	.	—	—	.	.	—	.	—	.
<i>Städerna.</i>														
4	Dyrortsgrupp I	—	—	—	—	.	.	—	.	.	—	.	—	.
5	, II	—	.	—	—	.	.	—	(77)	.	—	.	—	71
6	, III ²	—	.	—	—	.	—	—	.	.	—	.	.	(94)
2. Andra familjer.														
<i>Landsbygden.</i>														
7	Dyrortsgrupp I	21	.	.	19	.	.	32	(34)	.	23	.	.	21
8	, II	32	—	—	27	.	—	(46)	.	.	39	.	—	33
9	, III	.	—	—	(33)	.	—	.	.	—	.	—	—	39
<i>Städerna.</i>														
10	Dyrortsgrupp I	25	.	—	27	.	—	.	.	—	(29)	—	—	27
11	, II	34	—	—	33	.	.	51	.	.	37	.	—	35
12	, III ²	43	—	—	43	.	.	(81)	.	.	52	—	—	46

lopp uträknats för familjer med olika barnantal, på grund av familjestorle-
kens ofta avgörande betydelse för de understöd, som utmätts. De tidigare sär-
redovisade tvenne kategorierna av understödstagare, tilläggs pensionärer och
övriga understödstagare, ha i detta sammanhang vardera uppdelats på två,
allt eftersom barnbidrag eller bidragsförskott utgått till familjerna eller icke.

De lägsta fattigvårdsunderstöden uppvisa tilläggs pensionärerna, de högsta
övriga understödstagare. Lägst äro understöden bland tilläggs pensionärer utan
barnbidrag eller bidragsförskott (i medeltal 33 kr. per månad). De genom-
snittliga understödsbeloppen äro för denna kategori av understödstagare i me-
deltal ca 47 % lägre än för övriga. Den relativt fåtaliga gruppen av pen-
sionärsfamiljer med barnbidrag eller bidragsförskott skiljer sig högst oväsent-
ligt från övriga familjer i sin understödsstandard. I kompletterande hjälp från
fattigvården har till denna grupp utgått i genomsnitt 62 kr. per månad. Samma
belopp har utgått till övriga understödstagare utan barnbidrag eller bidrags-
förskott och 65 kr. per månad till dem som erhållit dylikt bidrag.

För skilda familjetyper ligga understöden på en rätt olika nivå. Ensamstå-

¹ Siffror inom parentes ange, att understödsfallens antal understiger 100.

² Med undantag av Stockholm.

för olika familjetyper inom olika dyrortsgrupper år 1944.

undersökningen.

Övriga understödstagare											Samtliga understödstagare												
Ett samman män med			Ett samman kvinnor med			Gifta par eller sam- boende med			En- sam- ma barn	Samt- liga	Ett samman män med			Ett samman kvinnor med			Gifta par eller sam- boende med			En- sam- ma barn	Samt- liga		
0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn		1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn	3 o. fl. barn	0 barn	1-2 barn		3 o. fl. barn	
—	—	—	—	34	63	—	—	—	—	43	—	—	—	—	34	62	—	46	60	—	—	46	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(54)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	58	(88)	—	—	—	—	69	—	—	—	—	56	(88)	—	71	(86)	—	—	(45)	5
—	—	—	—	91	—	—	—	—	—	97	—	—	—	—	88	—	—	(101)	—	—	—	70	6
38	—	—	72	31	(70)	39	52	69	—	44	24	(29)	—	21	31	(69)	28	50	69	—	—	28	7
46	—	—	42	(32)	—	57	58	76	—	51	35	—	—	31	(32)	—	45	58	75	—	—	39	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	(34)	—	—	38	—	—	—	—	—	—	—	50	9
(42)	—	—	32	—	—	—	—	(80)	—	46	29	—	—	28	—	—	33	(77)	—	—	—	32	10
48	—	—	47	51	—	44	73	95	—	60	37	—	—	36	51	(80)	46	73	95	—	—	43	11
69	—	—	72	(73)	—	102	110	156	—	90	50	—	—	52	—	—	73	110	157	—	—	63	12

ende män och kvinnor ha i medeltal erhållit de minsta understödsbeloppen och äkta makar de största på grund av den merendels större försörjningsbördan.

Med växande barnantal ökas understödets genomsnittsbelopp ehuru med rätt varierande procenttal. En jämförelse kan lämpligen inskränkas till gifta par bland övriga understödstagare, vilka representera den barnrikaste familjetypen. I förhållande till de barnlösa familjerna inom denna grupp ha ett- och tvåbarnsfamiljerna erhållit i medeltal på landsbygden ungefär 26 % och i städerna c:a 9 % mera i understöd. I fråga om flerbarnsfamiljerna inom samma grupp ha understöden i medeltal varit 69 resp. 40 % högre än till barnlösa äkta makar.

I lokalt hänseende råda stora skillnader i understödstilldelningen. Jordbrukskommunerna uppvisa genomgående de lägsta understödsbeloppen per månad. Industrikommunerna ha däremot redovisat understödsbelopp, som i genomsnitt rätt betydligt överstiga motsvarande belopp i övriga grupper av landskommuner. För gifta par eller samboende, såväl med som utan barn, äro de genomsnittliga understödsbeloppen betydligt högre i industrikommuner och mindre städer än i jordbrukskommunerna, medan skillnaden ej är fullt så stor i fråga om de övriga familjetyperna. De större städerna, exklu-

sive Stockholm, Göteborg och Malmö, uppvisa i sin tur genomsnittliga understödsbelopp som med omkring $\frac{1}{5}$ överstiga de mindre städernas nivå. Högst på skalan kommer Stockholm, där de genomsnittliga understödsbeloppen för vissa familjetyper äro ända upp till 76 % högre än i övriga större städer (med undantag av Göteborg och Malmö) och $2\frac{1}{2}$ å 3 gånger så höga som i jordbrukskommunerna.

Dessa lokala olikheter i understödsstorleken sammanhånga, åtminstone delvis, med skillnader i dyrortsförhållandena på olika orter. Detta visar den översikt, som lämnas i tab. Af över de genomsnittliga understödsbeloppens storlek i de tre dyrortsgrupper, vari riket indelats enligt lagen om folkpensionering (SFS 1937: 714).

De i tab. Ae och Af anförda genomsnittliga understödsbeloppen utgöra icke något exakt mått på vad de hemunderstödda ha att leva av per månad. I många fall utgör hemunderstödet endast ett tillskott till familjernas övriga inkomster. Detta gäller i främsta rummet dem, vilka uppbära tilläggspension, barnbidrag eller bidragsförskott, men också åtskilliga bland de övriga understödstagarna åtnjuta penning- eller naturainkomster av olika slag. Ej så få äga egen stuga eller annan fastighet och torde sålunda ha ganska små utgifter för bostad; så är även förhållandet med dem, som bo hos anhöriga eller i av arbetsgivare upplåtna bostäder. Framhållas må, att i de redovisade understödsbeloppen ingår det uppskattade värdet av naturaförmåner. Ofta nog torde dessa förmåner ha värderats ganska lågt, särskilt på landsbygden. Bl. a. av denna orsak äro de redovisade understödsbeloppen på landsbygden och i städerna icke fullt jämförbara.

Hemunderstödet storlek är givetvis starkt skiftande från fall till fall, vilket ju ligger i fattigvårdens natur av fri behovsprövning. Understödsfallen förete därför stundom en rätt stor spridning kring de genomsnittliga understödsbeloppen. Detta illustrerades i 1940 års fattigvårdsberättelse av diagram III, till vilket hänvisas. För tvenne familjetyper, ensam kvinna utan barn och gift par utan barn, angavs i diagrammet understödsfallens fördelning efter hemunderstödens månadsbelopp, dels på landsbygden i jordbrukskommuner och industrikommuner, dels i Göteborg och i städer med mindre än 30 000 invånare. Såsom framgick av dessa fördelningskurvor, företedde understödsfallen i fråga om tilläggspensionärerna en stark anhopning kring de genomsnittliga understödsbeloppen. Denna var större i landskommunerna än i städerna och större för ensamstående pensionärer än för äkta makar. Beträffande övriga understödstagare förelågo synbarligen mera skiftande understödsbehov, varför understödsbeloppen per månad voro mycket varierande. Understödsfallen visade i detta fall en stark spridning mot belopp överstigande de tidigare redovisade genomsnittliga understöden. Mest utpräglad var denna spridning i städerna. För år 1941 lämnades i tab. Ar, till vilken hänvisas, en översikt i stora drag av de hemunderstödda familjernas fördelning efter de månatliga hemunderstödens genomsnittliga storlek per månad.

XI. Annan hjälp.

Antal understödsfall m. m. Antalet understödsfall, vilka under år 1944 åtnjöt »annan hjälp» (utackordering, utrustning för intagning på anstalt, resor o. s. v.), utgjorde inalles 38 400, varav 25 800 i landskommunerna och 12 600 i städerna. De redovisas länsvis i tab. 4. I förhållande till föregående år har antalet understödsfall ökat med 10 %, därav 3 % på landsbygden och 27 % i städerna.

Huru ifrågavarande understödsfall fördela sig på olika familjetyper enligt den representativa undersökningen framgår av tab. Ag.

Tab. Ag. Antal understödsfall med »annan hjälp» inom olika familjetyper samt understödets genomsnittliga värde.
Representativa undersökningen.

»Annan hjälp»	Antal under- stöds- fall (¹ / ₅)	Därav, i %, tillhörande familjetypen								Hjälpens värde
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		en- sam- ma barn	per under- stöds- fall o. år kr.	
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn			
Enbart »annan hjälp».										
1. Understödstagare med till- läggspension.										
Landsbygden	890	28.5	0.3	44.2	0.7	19.8	6.5	—	105	
Städerna ¹	198	19.7	—	61.6	—	16.7	2.0	—	91	
Hela riket ¹	1 088	26.8	0.3	47.3	0.7	19.2	5.7	—	102	
2. Övriga understödstagare.										
Landsbygden	1 108	28.1	1.3	20.8	6.7	8.8	33.3	1.0	140	
Städerna ¹	358	26.5	0.3	23.2	7.3	8.1	33.8	0.8	96	
Hela riket ¹	1 466	27.7	1.1	21.4	6.8	8.6	33.4	1.0	129	
3. Samtliga understödstagare.										
Landsbygden	1 998	28.3	0.9	31.2	4.0	13.7	21.4	0.5	124	
Städerna ¹	556	24.1	0.1	36.9	4.7	11.2	22.5	0.5	94	
Hela riket ¹	2 554	27.4	0.7	32.1	4.2	13.2	21.6	0.5	118	
»Annan hjälp» i kombination med hemunderstöd el. anstalts- vård.										
1. Understödstagare med till- läggspension.										
Landsbygden	1 790	33.1	0.3	38.3	1.7	18.4	8.2	—	95	
Städerna ¹	856	30.6	—	46.4	1.7	16.5	4.8	—	74	
Hela riket ¹	2 646	32.3	0.3	40.8	1.7	17.8	7.1	—	88	
2. Övriga understödstagare.										
Landsbygden	1 388	23.1	1.2	21.4	11.6	8.7	34.4	0.2	110	
Städerna ¹	803	26.9	0.4	20.5	12.0	11.1	29.1	—	82	
Hela riket ¹	2 191	24.5	0.9	21.1	11.2	9.6	32.5	0.2	100	
3. Samtliga understödstagare.										
Landsbygden	3 178	28.8	0.6	30.8	5.8	14.2	19.7	0.1	102	
Städerna ¹	1 659	28.8	0.1	33.9	6.7	13.9	16.6	—	78	
Hela riket ¹	4 837	28.8	0.5	31.9	6.0	14.1	18.6	0.1	94	

¹ Utom Stockholms stad.

Några mera betydande olikheter gentemot fördelningen av samtliga understödsfall efter familjetyp (jfr tab. C) synas ej förekomma. Ensamma kvinnor äro dock något underrepresenterade och gifta par i motsvarande grad överrepresenterade bland familjer, som erhållit »annan hjälp».

Understödet värde. Hela värdet av det understöd, som redovisats under rubriken »annan hjälp», uppgick på landsbygden till 2·8 milj. kr. och i städerna till 1 milj. kr., tillhopa 3·8 milj. kr. Motsvarande belopp i de särskilda länen redovisas i tab. 4. De genomsnittliga beloppen per understödsfall framgå av tab. Ag.

Genomsnittsbeloppen äro högre på landsbygden än i städerna, sannolikt emedan på landsbygden hjälpen bestått i utackordering i enskilt hem betydligt oftare än vad fallet varit i städerna. Genomsnittsvärdet av hjälpen uppgår till 118 kr., när den ej varit kombinerad med andra hjälpformer, men sjunker med 20 % till 94 kr., då den erhållits i kombination med hemunderstöd eller anstaltsvård.

XII. Understödet rättsliga form och totala värde.

Redovisningen till fattigvårdsstatistiken omfattar, enligt de principer som tillämpas från och med år 1939, samtliga familjer och ensamma personer, som för uppehälle och vård åtnjutit understöd av fattigvårdsstyrelserna enligt fattigvårdslagen, enligt lagen om kommunala pensionstillskott m. m. eller ur fonder och donationer under fattigvårdsstyrelsernas förvaltning.

Understödsfallens fördelning efter understödets rättsliga form. Understödsfallens fördelning efter understödets rättsliga form år 1944 redovisas länsvis i tab. 5 i tabellbilagan. Uppgifterna i denna tabell äro grundade på hela det föreliggande materialet. Ett sammandrag härav meddelas här nedan i absoluta och relativa tal:

	Absoluta tal				Procenttal			
	Lands- bygden	Stä- derna	Hela riket		Lands- bygden	Stä- derna	Hela riket	
			1944	1943			1944	1943
Antal understödsfall i vilka utgått:								
endast egentligt fattigvårdsunderstöd	125 180	89 554	214 734	219 943	94·6	86·0	90·9	91·6
endast kommunalt pensionstillskott o. dyl.	4 283	10 224	14 507	13 996	3·2	9·8	6·1	5·8
endast understöd ur fond el. donation fattigvård o. kommunalt pensions- tillskott o. dyl.	1 042	1 641	2 683	2 903	0·8	1·6	1·1	1·2
fattigvård o. understöd ur fond etc.	1 164	1 530	2 694	1 907	0·9	1·5	1·1	0·8
	676	1 116	1 792	1 486	0·5	1·1	0·8	0·6
Summa understödsfall	132 345	104 065	236 410	240 235	100·0	100·0	100·0	100·0

Egentligt fattigvårdsunderstöd hade under år 1944 utgått i sammanlagt omkring 219 000 fall, varav ungefär 127 000 på landsbygden och drygt 92 000 i städerna. Dessa tal motsvara 93 % respektive 96 och 89 % av antalet understödsfall överhuvud. Fattigvårdsunderstöd enbart hade på landsbygden utgått

till 95 % och i städerna till 86 % av de understödda familjerna. I städerna voro de familjer, som uppburit kommunala pensionstillskott o. dyl. eller understöd ur fonder och donationer, relativt flera än på landsbygden.

Understöd enligt lagen om kommunala pensionstillskott m. m. utgöras av kommunala pensionstillskott i egentlig mening, vidare kommunala tillskott till invalidunderstöd, till blindhetsersättning, till barnbidrag eller bidragsförskott samt kommunala sjukvårdsbidrag. Sådana understöd hade under år 1944 utgått enbart eller tillsammans med egentlig fattigvård till över 17 000 familjer, vilket motsvarade 7 % av samtliga understödsfall. På landsbygden kommo över 5 000 fall och på städerna ungefär 12 000, motsvarande c:a 4 resp. 11 % av hela antalet familjer med understöd av fattigvårdsstyrelserna. Ifrågavarande lag tillämpas sålunda i mycket begränsad omfattning; i det stora flertalet av rikets kommuner kommer den överhuvud taget icke till användning. Av de absoluta talen för olika län i tab. 5 framgår, att pensions-tillskotten endast i Stockholm, Göteborg, Malmö och Uppsala samt inom vissa områden på landsbygden i Uppsala, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs och Västernorrlands län spela någon nämnvärd roll vid sidan av det egentliga fattigvårdsunderstödet. För dessa fyra städer och sex län redovisas 12 600 familjer och ensamma personer med understöd enligt lagen om kommunala pensionstillskott, vilket utgör nära $\frac{3}{4}$ av samtliga understödsfall med pensionstillskott i hela riket. På enbart Stockholm och Göteborg kommo över 7 000 familjer och personer med kommunalt pensionstillskott eller dylikt.

Under år 1944 liksom föregående år kan man iakttaga en ökad tillämpning av pensionstillskottslagen. Antalet understödsfall med understöd enligt denna lag har sedan nästföregående år ökat i landskommunerna med 600 eller 12 % och i städerna med 700 eller 7 %.

De understöd, som fattigvårdsstyrelserna utdelat ur fonder och donationer, torde vara ofullständigt redovisade och siffrorna äro därför i allmänhet för låga. Så t. ex. föreligga för Stockholms del inga uppgifter angående dylika understöd.

Enligt de föreliggande uppgifterna hade under år 1944 ungefär 4 500 familjer uppburit understöd ur fonder och donationer, som fattigvårdsstyrelserna förvaltad. I städerna fingo ungefär 2 800 familjer dylikt understöd, på landsbygden c:a 1 700. Dessa tal, vilka måste betraktas som minimisiffror, motsvara ungefär 3 resp. 1 % av hela antalet redovisade understödsfall.

På grundval av det representativa materialet meddelas i tab. Ah den procentuella fördelningen av understödsfallen efter understödets rättsliga form inom olika familjetyper och inom skilda kategorier av understödstagare. Flertalet av de understöd, som utgått enligt lagen om kommunala pensionstillskott, ha haft formen av kommunala tillskott till tilläggspension. Av samtliga understödsfall med tilläggspension hade 13 % uppburit kommunala pensionstillskott, på landsbygden 7 % och i städerna 22 %. Bland övriga understödstagare hade knappt $\frac{1}{2}$ % av understödsfallen åtnjutit understöd enligt pensionstillskottslagen. I flertalet av dessa fall ha understöden haft formen av kommunala sjukvårdsbidrag. Den största andelen understödsfall, i vilka hjälp utgått enligt lagen om kommu-

Tab. Aa. Understödsfallens fördelning efter understödets rättsliga form inom olika familjetyper.

Representativa undersökningen.

Understöds-ets rättsliga form	Antal familjer av nedanstående typ								Summa familjer	
	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Giftna par el. samboende		Ensamma barn		1944	1943
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn				
1. Understödsdagare m. tilläggspension.										
<i>Landsbygden.</i>										
Samtliga understödsfall (1/2)	5 465	43	7 345	161	2 425	742	—		16 181	16 485
Därav, i %, med:										
enbart egentlig fattigvård	94.3	100.0	90.7	95.7	87.9	97.2	—		91.9	92.5
» kommunalt pensionstillskott	4.1	—	6.0	1.2	7.9	1.5	—		5.3	4.8
» understöd ur donation	0.6	—	1.0	—	1.4	0.3	—		0.9	1.0
fattigvård o. komm. pensionstillskott	0.7	—	1.7	3.1	1.8	0.5	—		1.4	1.0
fattigvård o. understöd ur donation	0.3	—	0.6	—	1.0	0.5	—		0.5	0.7
<i>Städerna.</i>										
Samtliga understödsfall (1/2)	3 266	11	5 912	101	1 384	305	—		10 979	10 664
Därav, i %, med:										
enbart egentlig fattigvård	80.4	90.9	69.3	93.0	80.9	92.1	—		74.9	76.4
» kommunalt pensionstillskott	16.0	9.1	23.4	2.0	13.5	4.3	—		19.2	18.9
» understöd ur donation	0.4	—	2.5	—	0.9	0.3	—		1.6	1.8
fattigvård o. komm. pensionstillskott	2.7	—	2.8	3.0	2.7	1.6	—		2.7	1.6
fattigvård o. understöd ur donation	0.5	—	2.0	2.0	2.0	1.7	—		1.6	1.3
<i>Hela riket.</i>										
Samtliga understödsfall (1/2)	8 731	54	13 257	262	3 809	1 047	—		27 160	27 149
Därav, i %, med:										
enbart egentlig fattigvård	89.1	98.1	81.2	94.7	85.3	95.7	—		85.0	86.2
» kommunalt pensionstillskott	8.5	1.9	13.7	1.5	10.0	2.3	—		10.9	10.3
» understöd ur donation	0.5	—	1.7	—	1.2	0.3	—		1.2	1.3
fattigvård o. komm. pensionstillskott	1.5	—	2.2	3.0	2.1	0.9	—		1.9	1.3
fattigvård o. understöd ur donation	0.4	—	1.2	0.8	1.4	0.8	—		1.0	0.9
2. Övriga understödsdagare.										
<i>Landsbygden.</i>										
Samtliga understödsfall (1/2)	2 083	126	2 397	1 293	894	3 417	70		10 280	10 957
Därav, i %, med:										
enbart egentlig fattigvård	99.2	97.6	98.1	98.6	98.7	98.3	100.0		98.5	98.7
» kommunalt pensionstillskott	0.3	—	0.4	0.4	0.2	0.0	—		0.3	0.2
» understöd ur donation	0.3	0.8	1.1	0.2	0.7	0.9	—		0.7	0.6
fattigvård o. komm. pensionstillskott	—	—	0.0	—	0.1	0.0	—		0.0	0.1
fattigvård o. understöd ur donation	0.2	1.6	0.4	0.8	0.3	0.8	—		0.5	0.4
<i>Städerna.</i>										
Samtliga understödsfall (1/2)	2 427	44	2 538	1 326	964	2 528	27		9 854	9 967
Därav, i %, med:										
enbart egentlig fattigvård	99.2	97.7	95.5	98.5	99.2	98.9	96.3		98.1	97.8
» kommunalt pensionstillskott	0.2	—	1.0	0.4	0.2	0.1	3.7		0.4	0.5
» understöd ur donation	0.2	2.3	2.0	0.6	0.5	0.5	—		0.8	0.8
fattigvård o. komm. pensionstillskott	0.2	—	0.2	0.1	—	0.0	—		0.1	0.3
fattigvård o. understöd ur donation	0.2	—	1.3	0.5	0.1	0.5	—		0.6	0.6
<i>Hela riket.</i>										
Samtliga understödsfall (1/2)	4 510	170	4 935	2 619	1 858	5 945	97		20 134	20 924
Därav, i %, med:										
enbart egentlig fattigvård	99.2	97.6	96.8	98.6	98.9	98.6	99.0		98.3	98.3
» kommunalt pensionstillskott	0.3	—	0.7	0.4	0.2	0.1	1.0		0.3	0.4
» understöd ur donation	0.2	1.2	1.5	0.4	0.6	0.7	—		0.7	0.7
fattigvård o. komm. pensionstillskott	0.1	—	0.1	0.0	0.1	0.0	—		0.1	0.1
fattigvård o. understöd ur donation	0.2	1.2	0.9	0.6	0.2	0.6	—		0.6	0.5

nala pensionstillskott — liksom även ur fonder och donationer under fattigvårdsstyrelsernas förvaltning — redovisas för familjer utan barn. Talrikast förekomma dylika understöd bland ensamma kvinnor utan barn.

Understödet totala värde. I det föregående ha uppgifter meddelats angående värdet av den hjälp, som lämnats i form av vård på fattigvårdsanstalt och sjukvårdsanstalt eller i form av hemunderstöd eller »annan hjälp». Uppgifterna härom redovisas länsvis och för de större städerna i tab. 3, 4 och 6 i tabellbilagan. En sammanfattning härav lämnas i nedanstående tablå:

Vårdens värde i milj. kr.	Vård på fattigvårds- anstalt	Vård på sjukvårds- anstalt	Hemunder- stöd	»Annan hjälp»	Tillhopa	
					1944	1943
Landsbygden	15.3	13.3	19.4	2.8	50.8	50.4
Städerna	17.9	8.0	32.3	1.0	59.2	55.5
Hela riket 1944	33.2	21.3	51.7	3.8	110.0	—
1943	31.8	21.0	49.6	3.5	—	105.9
<i>Vårdens värde i procent.</i>						
Landsbygden	30.1	26.2	38.2	5.5	100.0	—
Städerna	30.3	13.5	54.5	1.7	100.0	—
Hela riket 1944	30.2	19.4	47.0	3.4	100.0	—
1943	30.0	19.8	46.9	3.3	100.0	—

Tab. Ai. Av fattigvårdsstyrelserna meddelat understöd fördelat efter understödets rättsliga form och dess beskaffenhet.

Representativa undersökningen.

Understödet rättsliga form	Understödet uppgivna värde i tusental kr. (1/2)					Samtliga understödsformer	
	Vård på fattigvårdsanstalt	Vård på sjukvårdsanstalt	Hemunderstöd	»Annan hjälp»	1944	1943	
<i>Landsbygden.</i>							
Enbart egentlig fattigvård	2 884.6	2 633.2	3 644.4	553.9	9 716.1	9 698.6	
» kommunalt pensionstillskott	13.3	2.5	144.7	7.3	167.8	155.3	
» understöd ur donation	0.8	0.4	3.4	2.1	6.7	6.8	
fattigvård o. komm. pensionstillskott	9.2	3.7	59.0	5.4	77.3	57.1	
fattigvård o. understöd ur donation	7.2	2.7	22.1	2.7	34.7	35.9	
Tillhopa	2 915.1	2 642.5	3 873.6	571.4	10 002.6	9 953.7	
<i>Städerna.</i>							
Enbart egentlig fattigvård	2 615.8	1 314.5	3 959.8	163.0	8 053.1	9 409.7	
» kommunalt pensionstillskott	631.4	25.0	879.6	14.2	1 550.2	1 470.0	
» understöd ur donation	—	0.2	17.4	6.6	24.2	28.3	
fattigvård o. komm. pensionstillskott	27.3	11.6	143.0	3.9	185.8	103.5	
fattigvård o. understöd ur donation	18.8	2.9	87.8	3.6	113.1	73.9	
Tillhopa	3 293.3	1 354.2	5 087.6	191.3	9 926.4	11 085.4	
<i>Hela riket.</i>							
Enbart egentlig fattigvård	5 500.4	3 947.7	7 604.2	716.9	17 769.2	19 108.3	
» kommunalt pensionstillskott	644.7	27.5	1 024.3	21.5	1 718.0	1 625.3	
» understöd ur donation	0.8	0.6	20.8	8.7	30.9	35.1	
fattigvård o. komm. pensionstillskott	36.5	15.3	202.0	9.3	263.1	160.6	
fattigvård o. understöd ur donation	26.0	5.6	109.9	6.3	147.8	109.8	
Tillhopa	6 208.4	3 996.7	8 961.2	762.7	19 929.0	21 039.1	

Tab. Aj. Understödsfallens fördelning efter fattigvårdsunderstödet totala värde inom olika familjetyper.
Representativa undersökningen.

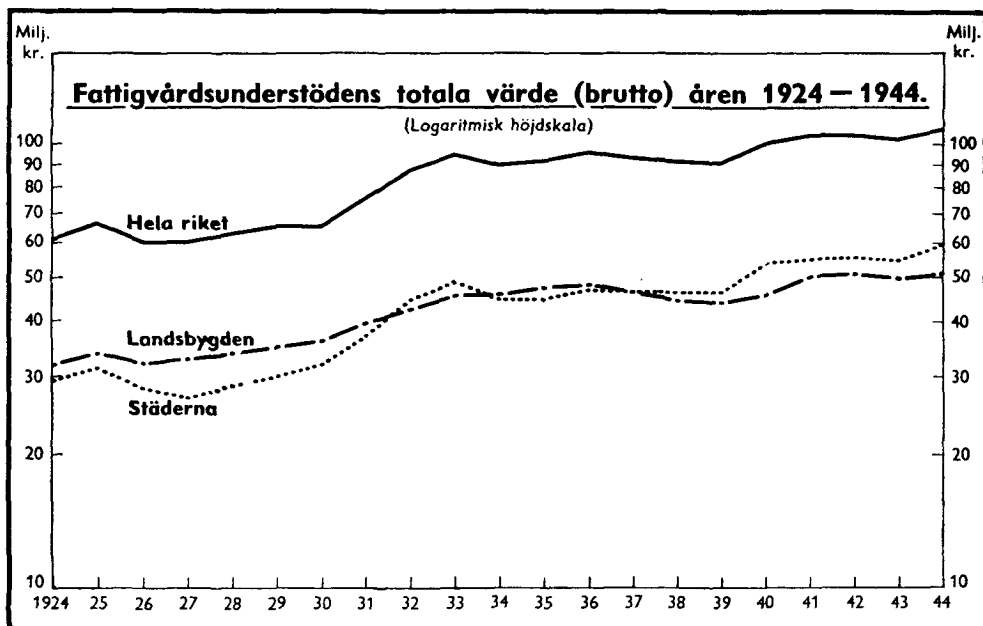
Familjetyper	Antal under- stöds- fall (1/2)	Därav, i %, med nedanstående totala understödsbelopp per år														Under- stödet totala värde per under- stödsfall kr.
		Under 50 kr.	50— 99	100— 149	150— 199	200— 399	400— 599	600— 799	800— 999	1000— 1199	1200— 1399	1400— 1599	1600— 1799	1800 o. över		
Landsbygden . . .	26 461	13.9	11.5	9.8	8.1	19.7	17.6	7.3	5.2	3.0	1.8	1.0	0.3	0.8	378	
1. Tilläggs-pensionärer . . .	16 181	9.9	8.7	9.6	8.3	19.7	21.2	8.5	6.2	3.5	2.3	1.2	0.3	0.6	422	
<i>Ensam man.</i>																
med 0 barn	5 465	6.8	6.3	7.9	6.7	16.1	28.6	9.9	7.7	4.6	2.9	1.6	0.4	0.5	494	
1 o. fl. barn	43	16.3	7.0	7.0	11.6	23.2	11.6	16.3	—	2.3	—	4.7	—	—	364	
<i>Ensam kvinna.</i>																
med 0 barn	7 345	10.7	9.5	10.6	9.1	21.0	18.6	7.8	6.0	3.4	2.1	0.8	0.2	0.2	388	
1 o. fl. barn	161	6.8	6.2	6.8	8.1	22.4	20.5	14.3	7.5	4.3	1.9	1.2	—	—	454	
<i>Äkta makar.</i>																
med 0 barn	2 425	14.1	11.5	11.4	9.7	23.7	14.4	6.5	3.5	1.6	0.8	1.2	0.2	1.4	339	
1—2 barn	483	11.6	9.1	7.9	6.6	20.1	17.2	9.7	7.9	3.9	2.9	1.5	0.8	0.8	449	
3 o. fl. barn	259	12.0	9.8	6.6	6.9	17.8	16.2	9.3	5.8	2.7	5.4	1.9	1.9	4.2	568	
2. Övriga understödstagare . .	10 280	20.3	15.8	10.2	7.7	19.6	12.0	5.4	3.5	2.0	1.2	0.8	0.4	1.1	309	
<i>Ensam man.</i>																
med 0 barn	2 083	20.8	14.6	8.6	7.1	16.6	16.4	6.0	4.4	2.4	1.3	1.0	0.4	0.4	330	
1—2 barn	81	15.9	19.5	4.9	14.6	28.1	7.3	3.7	1.2	2.4	—	1.2	—	1.2	247	
3 o. fl. barn	45	20.5	9.1	9.1	2.3	25.0	13.6	6.8	6.8	2.3	—	4.5	—	—	410	
<i>Ensam kvinna.</i>																
med 0 barn	2 397	19.1	14.0	9.5	8.3	22.7	14.5	5.7	3.8	1.4	0.6	0.2	0.2	0.0	283	
1—2 barn	1 034	17.0	13.0	11.2	11.1	26.1	10.4	4.9	2.5	1.3	1.0	0.4	0.4	0.7	281	
3 o. fl. barn	259	6.9	6.2	8.1	4.2	21.2	12.8	12.8	8.1	6.6	4.6	3.5	0.4	4.6	613	
<i>Äkta makar.</i>																
med 0 barn	894	24.2	20.5	11.0	6.7	17.1	10.6	3.9	2.5	1.9	0.7	0.2	0.2	0.5	248	
1—2 barn	1 674	25.2	19.4	12.2	7.5	16.9	7.7	4.8	2.2	1.2	1.3	0.6	0.4	1.1	254	
3 o. fl. barn	1 743	18.8	17.3	10.6	6.9	17.7	9.2	5.4	3.9	2.9	1.9	1.4	0.9	3.1	381	
<i>Ensam barn</i>	<i>70</i>	<i>21.7</i>	<i>10.2</i>	<i>11.6</i>	<i>7.3</i>	<i>37.7</i>	<i>4.3</i>	<i>2.9</i>	<i>2.9</i>	<i>1.4</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>237</i>	

Städerna	20 893	11.6	8.5	6.0	5.2	17.2	17.3	9.9	9.0	4.0	3.0	2.0	1.4	5.0	509
1. Tilläggspensionärer	10 979	5.2	4.5	3.8	4.3	19.1	23.1	12.8	11.0	3.8	2.6	1.8	1.5	6.5	660
<i>Ensam man.</i>															
med 0 barn	3 266	3.7	3.4	3.3	3.2	15.3	23.8	12.2	13.3	3.6	3.0	2.0	2.0	11.2	793
1 o. fl. barn	11	—	18.2	—	9.1	9.1	27.2	18.2	—	—	18.2	—	—	—	559
<i>Ensam kvinna.</i>															
med 0 barn	5 912	5.4	4.4	3.8	4.7	21.7	24.3	13.4	10.5	2.9	2.0	1.3	1.1	4.5	593
1 o. fl. barn	101	3.0	4.9	3.0	4.9	15.8	24.8	19.8	9.9	7.9	3.0	3.0	—	—	589
<i>Äkta makar.</i>															
med 0 barn	1 384	7.4	7.1	4.5	5.1	18.6	19.1	11.8	7.9	6.9	3.4	2.5	1.6	4.1	609
1—2 barn	228	8.8	7.9	6.2	3.9	14.0	9.7	7.0	8.3	8.8	7.9	7.0	2.6	7.9	758
3 o. fl. barn	77	3.9	1.3	2.6	3.9	10.4	14.3	16.9	11.7	5.2	3.9	10.3	6.5	9.1	908
2. Övriga understödstagare	9 854	18.6	12.9	8.5	6.2	15.1	10.9	6.5	6.9	4.2	3.4	2.1	1.3	3.4	467
<i>Ensam man.</i>															
med 0 barn	2 427	25.3	12.0	7.1	5.3	13.1	11.1	5.7	7.9	3.4	2.9	1.1	1.1	4.0	446
1—2 barn	38	15.8	18.4	7.9	13.2	23.7	7.9	5.3	—	—	—	2.6	2.6	2.6	332
3 o. fl. barn	6	16.7	50.0	—	16.7	—	—	—	—	—	—	—	—	16.6	440
<i>Ensam kvinna.</i>															
med 0 barn	2 538	14.2	10.1	7.5	5.1	15.5	13.5	8.0	9.9	7.0	4.3	2.5	1.2	1.2	508
1—2 barn	1 065	13.0	11.9	7.9	6.9	16.8	10.4	8.5	7.0	5.0	5.0	3.1	1.9	2.6	507
3 o. fl. barn	261	6.9	5.8	5.4	3.8	13.0	10.0	8.4	8.4	6.5	9.2	6.1	5.8	10.7	858
<i>Äkta makar.</i>															
med 0 barn	964	20.9	16.7	10.9	5.8	14.8	10.7	5.0	4.5	2.5	2.6	1.6	1.0	3.0	380
1—2 barn	1 677	20.6	16.5	11.3	9.3	16.3	8.5	5.4	3.2	2.2	1.7	1.8	0.6	2.6	351
3 o. fl. barn	851	16.1	16.1	8.8	6.0	15.7	8.5	5.4	5.1	2.8	2.4	2.7	1.6	8.8	571
<i>Ensam barn</i>	27	37.1	11.1	—	11.1	14.8	7.4	—	7.4	3.7	7.4	—	—	—	317
<i>Hela riket</i>	47 294	12.9	10.2	8.1	6.8	18.6	17.5	8.4	6.9	3.4	2.4	1.4	0.8	2.6	462
1. Tilläggspensionärer	27 160	8.0	7.0	7.2	6.7	19.5	22.0	10.2	8.1	3.7	2.4	1.4	0.8	3.0	518
2. Övriga understödstagare	20 134	19.5	14.4	9.4	7.0	17.4	11.4	5.9	5.2	3.1	2.3	1.4	0.8	2.2	386

Vårdens värde skall enligt de till det statistiska formuläret fogade anvisningarna redovisas brutto, d. v. s. utan avdrag för ersättning, som kommunerna erhållit för lämnad vård antingen från vårdtagaren själv (t. ex. i form av folkpension, som kommunen uppburit) eller från annat håll (t. ex. från landstinget eller från andra kommuner). Emellertid torde uppgifterna angående värdet av anstaltsvården, såsom redan framhållits, vara för låga i förhållande till de verkliga kostnaderna.

Totala värdet av de understöd, som fattigvårdsstyrelserna utgivit under år 1944, uppgick till 110 milj. kr. Sedan 1943 har en ökning av det allmännas kostnader för fattigvården ägt rum med i runt tal 4 milj. kr. eller med ungefär 4 %. Såväl landskommunernas som städernas understödskostnader ha ökat; i förra fallet med 0.4 och i senare fallet med 3.7 milj. kr. Ökningar utgjorde på landsbygden knappt 1 % och i städerna knappt 7 %. En översikt av förändringarna i totala värdet av de understöd, som fattigvårdsstyrelserna utgivit under åren 1924—1944 lämnas i följande diagram.

Diagram III.

Valeur globale des secours fournis par l'Assistance publique pendant les années 1924—1944.

Landsbygden = Campagne. Städerna = Villes. Hela riket = Ensemble du pays.

Som synes har sedan år 1939 en ständig stegring försiggått med undantag av år 1943, då en minskning på ungefär 1 % ägde rum.

Hemunderstödens värde uppgick år 1944 i hela riket till 51.7 milj. kr. eller något mindre än hälften (47 %) av fattigvårdens totala värde. Vården på fattig-

vårdsanstalt har uppgivits till 33·2 milj. kr. (30 %) och vården på sjukvårdsanstalt till 21·3 milj. kr. (19 %). I städerna var, såsom tablån å sid. 89 visar, hemunderstödet andel av fattigvårdens totala värde väsentligt större än på landsbygden (55 % mot 38 %).

Tab. Ai som grundar sig på den representativa undersökningen, visar hur värdet av det understöd fattigvårdsstyrelserna lämnat, fördelade sig efter såväl understödets rättsliga form som dess beskaffenhet. På sådana understödsfall, i vilka enbart fattigvård i egentlig mening utgått, kom 89 % av understödets totala värde; på understödsfall, i vilka fattigvård utgått jämte pensionstillskott och understöd ur fonder och donationer, kom ungefär 2 %. Understöd enbart enligt lagen om kommunala pensionstillskott m. m. utgjorde nära 9 % av understödets totala värde.

Av tab. Ai framgår vidare, att pensionstillskott och därmed jämförliga understöd på landsbygden utgått huvudsakligen i form av hemunderstöd, i städerna i form av hemunderstöd och vård på fattigvårdsanstalt. Understöd ur fonder och donationer ha nästan uteslutande utdelats såsom hemunderstöd.

Enligt tab. Aj, som grundar sig på den representativa undersökningen och avser understödets totala värde, har till 23 % av samtliga understödsfall utgått fattigvård med belopp understigande 100 kr. Knappt 11 % av understödsfallen hade erhållit över 1 000 kr. Detta bestyrker ytterligare, vad som tidigare framhållits, nämligen att en avsevärd del av fattigvårdens understöds klientel består av personer, vilka endast tillfälligt behöva hjälp av det allmänna. Särskilt gäller detta gruppen övriga understödstagare, där ej mindre än 34 % uppburit mindre än 100 kr. Av tilläggspensionärerna hade 40 % erhållit mellan 400—1 000 kr., medan motsvarande siffra var 23 % för övriga understödstagare. Höga understödsbelopp voro vanligare i städerna än på landsbygden och likaså bland barnfamiljer än bland familjer utan barn.

TABELLBILAGA.

Tab. 1. Fattigvårdssamhällena, fördelade efter folkmängden, länsvis den 1 januari 1944.

L ä n		Antal fattigvårdssamhällen med nedanstående antal invånare																					Summa fattig- vårds- sam- hällen	
		under 250	250—499	500—749	750—999	1 000—1 249	1 250—1 499	1 500—1 749	1 750—1 999	2 000—2 249	2 250—2 499	2 500—2 749	2 750—2 999	3 000—3 999	4 000—4 999	5 000—5 999	6 000—6 999	7 000—7 999	8 000—8 999	9 000—9 999	10 000—11 999	12 000—14 999		minst 15 000
Landsbygd.																								
Stockholms län		5	10	27	10	12	9	6	2	7	3	2	3	5	2	2	2	—	—	—	1	2	1	111
Uppsala		6	23	14	14	6	5	3	2	1	1	4	2	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	84
Södermanlands		3	14	13	13	11	8	6	5	2	4	1	2	3	—	1	—	—	1	—	—	—	—	87
Östergötlands		4	22	35	21	16	17	5	4	7	—	2	1	2	5	1	—	—	—	—	2	—	—	144
Jönköpings		4	21	19	17	17	13	7	4	7	7	2	2	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	128
Kronobergs		2	9	9	12	16	6	3	5	7	5	3	2	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	87
Kalmar		1	6	18	9	12	8	9	9	5	5	2	2	8	5	2	—	—	—	—	—	—	—	101
Gotlands		14	43	20	9	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91
Blekinge		—	2	1	2	4	2	1	6	—	3	5	2	3	3	1	—	1	1	—	—	—	—	87
Kristianstads		—	18	15	24	19	14	14	14	4	10	3	2	5	4	1	—	—	—	—	—	—	—	147
Malmöhus		23	55	42	33	27	13	13	11	6	1	8	3	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	235
Hallands		—	13	19	15	7	9	6	1	2	8	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86
Göteborgs o. Bohus		—	8	11	11	11	11	9	3	3	3	5	1	3	5	—	1	—	—	1	—	1	—	87
Älvsborgs		16	56	41	30	23	10	8	3	4	5	5	4	4	6	1	1	—	—	—	—	—	—	217
Skaraborgs		40	82	56	35	15	12	4	3	1	3	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	258
Värmlands		—	5	10	5	7	9	13	3	3	3	4	4	10	3	2	4	1	1	—	1	—	—	88
Örebro		1	5	3	2	6	10	4	1	7	1	1	1	7	3	2	1	1	1	—	—	—	—	57
Västmanlands		—	10	8	9	11	5	4	1	1	3	3	—	6	—	3	—	—	—	—	—	—	—	64
Kopparbergs		—	1	—	1	2	1	4	5	3	7	1	2	5	1	5	3	2	3	3	1	—	—	50
Gävleborgs		1	—	2	1	2	2	4	3	4	—	1	3	9	3	3	3	3	2	—	1	2	—	49
Västernorrlands		—	1	1	2	7	3	3	7	1	3	4	3	8	7	3	2	1	2	—	2	3	—	63
Jämtlands		—	4	3	4	9	6	6	3	6	6	1	3	5	1	2	2	—	—	—	—	—	—	61
Västerbottens		—	1	—	—	1	—	—	1	3	—	—	—	3	3	5	2	3	—	3	3	1	1	30
Norrbottnens		—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	3	4	1	2	—	2	2	3	2	2	25
Summa landsbygden		120	409	367	279	242	176	133	97	86	81	58	42	114	58	38	23	12	14	9	14	11	4	2 387
Därav jordbrukskommuner		88	263	185	111	63	36	24	12	10	10	7	7	10	2	1	1	—	1	1	—	—	—	882
skogs		—	2	2	3	6	3	8	5	5	3	—	1	4	4	2	3	1	—	—	3	—	—	55
blandade		32	124	151	121	132	96	66	44	34	32	21	10	36	14	11	8	4	5	5	5	2	—	953
industri		—	5	5	5	7	6	11	10	13	6	13	8	15	8	10	6	2	3	1	5	5	2	146
övriga		—	15	24	39	34	35	24	26	24	30	17	16	49	30	14	5	5	5	2	1	4	2	401
Städer		—	—	—	1	2	5	—	1	4	—	1	7	4	7	10	11	8	3	6	8	12	33	123

¹ Angående de olika kommuntyperna se texten sid. 15.

Tab. 2. Antal understödsfall med fördelning efter familjetyp samt antal under-

L ä n	Hela antalet understödsfall	Därav tillhörande familjetypen								Antal vuxna		Antal barn	
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		Ensamma barn	män	kvinnor	hem- ma- varan- de ¹	omhän- dertagna av barna- vårds- nämnden	
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn						
Landsbygd.													
Stockholms län	7 482	2 084	30	2 650	400	1 202	1 098	18	4 414	5 350	3 483	114	
Uppsala	3 158	915	12	1 295	139	463	320	14	1 710	2 217	1 120	36	
Södermanlands	4 375	1 249	14	1 740	216	697	447	12	2 407	3 100	1 668	131	
Östergötlands	6 457	1 843	20	2 531	305	1 001	735	22	3 599	4 572	2 631	128	
Jönköpings	3 031	921	16	1 328	159	295	300	12	1 532	2 082	1 204	13	
Kronobergs	3 425	1 094	23	1 399	141	331	432	5	1 880	2 303	1 478	42	
Kalmar	5 838	1 647	35	2 260	297	787	807	5	3 276	4 151	2 760	76	
Gotlands	962	283	7	358	74	107	128	5	525	667	460	50	
Blekinge	4 430	1 230	25	1 684	242	579	669	1	2 503	3 174	2 411	85	
Kristianstads	4 765	1 479	21	1 870	288	488	604	15	2 592	3 250	2 271	75	
Malmöhus	5 179	1 575	20	2 257	237	591	481	18	2 667	3 566	2 037	92	
Hallands	2 164	719	12	899	72	222	232	8	1 185	1 425	811	24	
Göteborgs o. Bohus	4 393	1 345	32	1 716	226	494	576	4	2 447	3 012	1 756	76	
Älvsborgs	5 139	1 560	26	2 113	256	542	620	22	2 748	3 531	2 053	82	
Skaraborgs	4 174	1 284	26	1 714	203	503	419	25	2 232	2 839	1 422	64	
Värmlands	8 505	2 173	45	3 304	528	1 108	1 132	15	4 458	6 072	4 016	113	
Örebro	5 785	1 576	26	2 568	239	807	561	8	2 970	4 175	1 815	48	
Västmanlands	3 895	1 057	12	1 629	219	490	467	21	2 026	2 805	1 752	73	
Kopparbergs	7 078	2 144	36	2 635	434	838	977	14	3 995	4 884	3 234	116	
Gävleborgs	9 053	2 377	78	2 818	648	1 105	2 005	22	5 565	6 576	6 118	215	
Västernorrlands	13 970	3 631	82	4 815	881	1 895	2 646	20	8 254	10 237	7 992	323	
Jämtlands	3 831	1 252	37	1 080	287	443	718	14	2 450	2 528	2 560	67	
Västerbottens	5 622	1 642	60	1 669	368	512	1 362	9	3 576	3 911	4 830	179	
Norrbottens	9 834	2 467	111	2 604	671	1 028	2 939	14	6 545	7 242	11 720	227	
Säa å landsbygden	132 345	37 547	806	48 936	7 530	16 528	20 675	323	75 556	93 669	71 602	2 449	
Städer.													
Stockholms stad	29 570	9 135	90	12 095	2 075	2 890	3 255	30	15 370	20 315	9 015	620	
Stockholms län	3 803	905	6	1 478	231	524	648	11	2 083	2 881	1 655	67	
Uppsala	1 754	419	2	803	107	201	219	3	841	1 330	614	59	
Södermanlands	2 516	599	1	1 206	142	294	271	3	1 165	1 913	821	54	
Östergötlands	6 658	1 643	9	2 763	328	905	1 005	5	3 562	5 001	2 708	201	
Jönköpings	2 357	593	10	1 021	165	256	312	—	1 171	1 754	980	49	
Kronobergs	670	166	—	264	52	65	120	3	351	501	386	32	
Kalmar	2 406	555	7	1 100	140	297	307	—	1 166	1 844	885	103	
Gotlands	536	131	2	171	48	76	108	—	317	403	309	39	
Blekinge	1 701	426	7	745	119	152	252	—	837	1 268	782	37	
Kristianstads	1 285	329	7	501	106	115	225	2	676	947	724	61	
Malmöhus	10 874	2 879	34	4 239	681	1 244	1 787	10	5 944	7 951	5 586	331	
Hallands	1 631	395	9	735	116	176	195	5	775	1 222	672	30	
Göteborgs o. Bohus	15 569	4 377	52	5 841	1 302	1 815	2 168	14	8 412	11 126	7 063	626	
Älvsborgs	3 362	826	15	1 316	209	374	616	6	1 831	2 515	1 740	86	
Skaraborgs	2 039	496	10	909	108	237	278	1	1 021	1 532	695	32	
Värmlands	2 778	612	8	1 185	230	362	378	3	1 360	2 155	1 134	89	
Örebro	3 016	811	5	1 236	141	345	477	1	1 638	2 199	1 274	58	
Västmanlands	2 469	645	5	1 034	138	344	302	1	1 296	1 818	945	51	
Kopparbergs	1 650	457	4	738	111	177	161	2	799	1 187	576	48	

¹ eller vårdade utom hemmet på fattigvårdens bekostnad.

stödstagare med fördelning på vuxna män och kvinnor samt barn år 1944, länsvis.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
L ä n	Hela antalet under- stöds- fall	Därav tillhörande familjetypen							Antal vuxna		Antal barn	
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		En- samma barn	män	kvinnor	hem- ma- varan- de ¹	omhän- dertagna av barna- vårds- nämnden
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn					
Städer (forts.).												
Gävleborgs län	3 121	816	12	1 316	186	390	398	3	1 616	2 290	1 212	60
Västernorrlands >	1 771	522	10	742	107	167	221	2	920	1 237	610	63
Jämtlands >	533	169	—	199	39	49	77	—	295	364	184	21
Västerbottens >	658	205	—	254	63	50	85	1	340	452	293	3
Norrbottnens >	1 338	316	8	507	130	124	251	2	699	1 012	719	29
Sä i städerna därav	104 065	28 427	313	42 398	7 074	11 629	14 116	108	54 485	75 217	41 582	2 849
Göteborg	13 651	3 880	48	5 112	1 164	1 566	1 871	10	7 365	9 713	6 187	574
Malmö	5 295	1 396	19	2 015	395	629	840	1	2 884	3 879	2 649	216
Norrköping . . .	4 356	1 034	4	1 804	192	624	696	2	2 358	3 316	1 769	125
Hälsingborg . . .	2 248	575	4	894	130	224	417	4	1 220	1 665	1 376	2
Örebro	1 520	442	4	672	60	170	172	—	788	1 074	479	27
Borås	1 474	318	8	553	115	149	330	1	805	1 147	966	59
Linköping	1 357	400	1	525	99	160	172	—	733	956	567	54
Eskilstuna	1 395	318	—	633	101	144	199	—	661	1 077	624	39
Västerås	1 040	279	2	431	71	139	118	—	538	759	406	18
Uppsala	1 483	360	1	662	93	173	191	3	725	1 119	536	50
Gävle	1 659	441	1	744	100	196	175	2	813	1 215	568	29
Jönköping	1 000	279	2	401	62	82	174	—	537	719	500	26
Karlskrona	936	249	1	412	58	70	146	—	466	686	424	27
Karlstad	1 286	262	—	568	120	165	171	—	598	1 024	554	24
Solna	1 460	340	3	497	99	220	301	—	864	1 117	737	60
Lund	1 256	314	2	509	40	144	246	1	706	939	628	34
Halmstad	823	211	7	344	57	86	116	2	420	603	368	28
Karlskoga	958	237	1	296	52	113	258	1	609	719	643	30
Landsbygd och städer.												
Stockholms stad .	29 570	9 135	90	12 095	2 075	2 890	3 255	30	15 370	20 315	9 015	620
Stockholms län	11 285	2 989	36	4 128	631	1 726	1 746	29	6 497	8 231	5 138	181
Uppsala >	4 912	1 334	14	2 098	246	664	539	17	2 551	3 547	1 734	95
Södermanlands >	6 891	1 848	15	2 946	358	991	718	15	3 572	5 013	2 489	185
Östergötlands >	13 115	3 486	29	5 294	633	1 906	1 740	27	7 161	9 573	5 339	329
Jönköpings >	5 388	1 514	26	2 349	324	551	612	12	2 703	3 836	2 184	62
Kronobergs >	4 095	1 260	23	1 663	193	396	552	8	2 231	2 804	1 864	74
Kalmar >	8 244	2 202	42	3 360	437	1 084	1 114	5	4 442	5 995	3 645	179
Gotlands >	1 498	414	9	529	122	183	236	5	842	1 070	769	89
Blekinge >	6 131	1 656	32	2 429	361	731	921	1	3 340	4 442	3 193	122
Kristianstads >	6 050	1 808	28	2 371	394	603	829	17	3 268	4 197	2 995	136
Malmöhus >	16 053	4 454	54	6 496	918	1 835	2 268	28	8 611	11 517	7 623	423
Hallands >	3 795	1 114	21	1 634	188	398	427	13	1 960	2 647	1 483	54
Göteborgs o. Bohus >	19 962	5 722	84	7 557	1 528	2 309	2 744	18	10 859	14 138	8 819	702
Älvsborgs >	8 501	2 386	41	3 429	465	916	1 236	28	4 579	6 046	3 793	168
Skaraborgs >	6 213	1 780	36	2 623	311	740	697	26	3 253	4 371	2 117	96
Värmlands >	11 083	2 785	53	4 489	758	1 470	1 510	18	5 818	8 227	5 150	202
Örebro >	8 801	2 387	31	3 804	380	1 152	1 038	9	4 608	6 374	3 089	106
Västmanlands >	6 364	1 702	17	2 663	357	834	769	22	3 322	4 623	2 697	124
Kopparbergs >	8 728	2 601	40	3 373	545	1 015	1 138	16	4 794	6 071	3 810	164
Gävleborgs >	12 174	3 193	90	4 134	834	1 495	2 403	25	7 181	8 866	7 330	275
Västernorrlands >	15 741	4 153	92	5 557	988	2 062	2 867	22	9 174	11 474	8 602	386
Jämtlands >	4 364	1 421	37	1 279	326	492	795	14	2 745	2 892	2 744	88
Västerbottens >	6 280	1 847	60	1 923	431	562	1 447	10	3 916	4 363	5 123	182
Norrbottnens >	11 172	2 783	119	3 111	801	1 152	3 190	16	7 244	8 254	12 439	256
Sä för hela riket	236 410	65 974	1 119	91 334	14 604	28 157	34 791	431	130 041	168 886	113 184	5 298

1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13	
Vård på fattigvårdsanstalt													Vård på sjukvårdsanstalt												
L ä n		Antal vårdtagare				Antal vård-dagar	Vårdens värde kr.	Antal vårdtagare				Antal vård-dagar	Vårdens värde kr.												
		män	kvinnor	barn	tillhopa			män	kvinnor	barn	tillhopa														
Landsbygd.																									
Stockholms län		584	589	8	1 181	332 488	961 324	1 047	1 013	163	2 223	408 885	729 291												
Uppsala		257	263	—	520	147 058	400 607	425	387	37	849	200 185	349 648												
Södermanlands		417	487	2	906	275 313	700 442	609	590	66	1 265	285 980	493 556												
Östergötlands		655	707	19	1 381	386 292	1 008 559	968	817	86	1 871	374 914	623 099												
Jönköpings		231	295	1	527	166 605	401 667	504	458	45	1 007	259 967	434 301												
Kronobergs		313	345	2	660	197 651	451 228	650	601	96	1 347	301 223	514 010												
Kalmar		510	606	8	1 124	327 060	754 952	964	902	128	1 994	366 298	655 880												
Gotlands		51	61	3	115	31 783	66 532	204	227	42	473	109 782	184 181												
Blekinge		323	314	8	645	182 036	419 814	641	533	109	1 283	246 968	400 218												
Kristianstads		393	343	12	748	218 288	566 618	826	754	122	1 702	401 699	624 158												
Malmöhus		515	528	8	1 051	322 263	828 446	752	732	111	1 595	432 680	711 466												
Hallands		227	238	5	470	145 816	336 673	350	316	41	707	169 163	289 303												
Göteborgs o. Bohus		351	385	4	740	221 056	522 571	696	631	96	1 423	321 661	539 431												
Älvsborgs		501	573	8	1 082	321 485	829 981	858	860	120	1 838	438 008	714 224												
Skaraborgs		388	457	4	849	253 966	581 830	776	723	88	1 587	316 517	579 530												
Värmlands		617	682	20	1 319	371 953	1 005 161	989	984	150	2 123	358 696	590 075												
Örebro		489	479	8	976	282 432	761 716	670	664	63	1 397	280 132	482 846												
Västmanlands		330	338	2	670	186 496	523 715	528	489	83	1 100	236 712	383 451												
Kopparbergs		581	521	6	1 108	285 690	893 914	1 089	954	96	2 139	425 991	680 189												
Gävleborgs		608	615	6	1 229	295 148	850 411	1 192	1 191	293	2 676	355 123	643 655												
Västernorrlands		696	712	27	1 435	346 103	897 797	1 639	1 434	374	3 447	567 935	937 497												
Jämtlands		315	218	9	542	146 614	391 712	634	511	115	1 260	244 044	404 739												
Västerbottens		350	344	1	695	174 434	447 984	1 049	862	148	2 059	404 907	663 164												
Norrbottens		452	457	20	929	230 735	683 964	1 361	1 108	520	2 989	470 844	697 794												
S:a å landsbygden		10 154	10 557	191	20 902	5 848 765	15 287 618	19 421	17 741	3 192	40 354	7 978 314	13 325 706												
Städer.																									
Stockholms stad		2 300	1 450	10	3 760	993 935	7 161 020	3 425	3 990	420	7 835	1 221 895	3 223 545												
Stockholms län		239	295	4	538	131 021	353 975	470	504	111	1 085	164 074	299 638												
Uppsala		131	150	—	281	73 281	379 763	131	144	18	293	56 529	103 200												
Södermanlands		234	213	—	447	115 292	471 003	271	269	32	572	107 183	185 704												
Östergötlands		576	582	3	1 161	262 491	1 328 714	525	613	90	1 228	189 776	331 361												
Jönköpings		168	123	—	291	69 864	250 741	301	282	34	617	128 544	236 446												
Kronobergs		73	90	—	163	36 640	186 485	87	61	16	164	27 679	45 854												
Kalmar		171	157	4	332	75 694	204 252	247	315	44	606	102 469	181 199												
Gotlands		27	37	4	68	15 901	47 925	70	76	22	168	22 787	40 842												
Blekinge		142	144	8	294	74 314	380 684	143	181	21	345	60 662	95 801												
Kristianstads		88	73	19	180	40 523	190 521	133	160	47	340	65 825	106 786												
Malmöhus		1 043	1 017	5	2 065	500 896	1 227 167	995	868	254	2 117	397 496	701 807												
Hallands		195	195	2	392	106 056	323 758	138	171	26	335	54 111	93 530												
Göteborgs o. Bohus		1 433	976	2	2 411	678 164	2 292 843	1 848	948	527	3 323	366 593	765 586												
Älvsborgs		244	266	6	516	129 883	439 541	380	445	95	920	144 324	249 513												
Skaraborgs		116	160	—	276	78 670	222 870	264	296	46	606	81 856	146 405												
Värmlands		212	215	5	432	102 723	327 800	229	314	25	568	92 096	157 521												
Örebro		235	217	2	454	109 014	415 751	323	325	15	663	130 016	223 062												
Västmanlands		218	206	16	440	105 302	444 039	273	277	40	590	116 977	198 235												
Kopparbergs		104	134	1	239	54 858	159 349	260	198	24	482	90 688	154 553												
Gävleborgs		366	309	1	676	139 709	428 071	311	292	6	609	100 787	180 420												

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Vård på fattigvårdsanstalt						Vård på sjukvårdsanstalt						
L ä n	Antal vårdtagare				Antal vård- dagar	Vårdens värde kr.	Antal vårdtagare				Antal vård- dagar	Vårdens värde kr.	
	män	kvin- nor	barn	till- hops			män	kvin- nor	barn	till- hops			
Städer (forts.).													
Västernorrlands län	211	209	6	426	113 152	371 887	180	174	16	370	52 724	88 947	
Jämtlands län	78	60	7	145	29 773	84 982	75	66	9	150	23 991	43 129	
Västerbottens län	49	54	1	104	24 183	77 319	66	74	4	144	25 089	42 060	
Norrbottnens län	75	87	—	162	41 525	163 625	141	162	29	332	63 691	99 456	
Så i städerna därav	8 728	7 419	106	16 253	4 102 864	17 934 085	11 286	11 205	1 971	24 462	3 887 862	7 994 600	
Göteborg	1 304	850	—	2 154	613 321	1 995 417	1 603	736	485	2 824	283 453	629 117	
Malmö	481	446	1	928	219 956	427 628	526	458	219	1 203	190 430	354 424	
Norrköping	368	365	2	735	161 375	858 513	310	353	78	741	110 742	195 409	
Hälsingborg	227	204	—	431	105 969	305 431	157	133	1	291	77 566	129 304	
Örebro	147	131	2	280	64 415	262 162	169	171	1	341	73 226	123 091	
Borås	131	163	5	299	73 978	211 128	137	177	55	369	50 610	92 621	
Linköping	155	128	1	284	64 042	332 974	125	131	3	259	43 311	73 982	
Eskilstuna	138	99	—	237	56 296	256 168	150	149	24	323	53 421	95 238	
Västerås	146	132	16	294	65 109	319 552	121	126	21	268	59 227	98 501	
Uppsala	120	129	—	249	64 538	347 850	113	111	17	241	47 303	87 493	
Gävle	243	197	—	440	85 931	252 145	147	135	—	282	47 492	82 278	
Jönköping	101	63	—	164	35 599	162 461	114	101	9	224	49 012	83 275	
Karlskrona	82	83	3	168	41 057	251 070	76	106	1	183	35 377	55 263	
Karlstad	103	98	—	201	45 011	119 423	98	132	—	230	33 946	58 742	
Solna	79	109	2	190	43 437	118 637	178	206	53	437	54 508	102 344	
Lund	122	132	1	255	64 587	186 823	91	89	9	189	39 633	97 015	
Halmstad	107	88	2	197	54 217	163 076	67	86	1	154	29 430	50 230	
Karlskoga	60	62	—	122	29 587	105 518	98	85	7	190	30 635	54 201	
Landsbygd och städer													
Stockholms stad	2 300	1 450	10	3 760	993 935	7 161 020	3 425	3 990	420	7 835	1 221 895	3 223 545	
Stockholms län	823	884	12	1 719	463 509	1 315 299	1 517	1 517	274	3 308	572 959	1 028 929	
Uppsala	388	413	—	801	220 339	780 370	556	531	55	1 142	256 714	452 848	
Södermanlands län	651	700	2	1 353	390 605	1 171 445	880	859	98	1 837	393 163	679 260	
Östergötlands län	1 231	1 289	22	2 542	648 783	2 337 273	1 493	1 430	176	3 099	564 690	954 460	
Jönköpings län	399	418	1	818	236 469	652 408	805	740	79	1 624	388 511	670 747	
Kronobergs län	386	435	2	823	234 291	637 713	737	662	112	1 511	328 902	559 864	
Kalmar län	681	763	12	1 456	402 754	959 204	1 211	1 217	172	2 600	468 767	837 079	
Gotlands län	78	98	7	183	47 684	114 457	274	303	64	641	132 569	225 023	
Blekinge län	465	458	16	939	256 350	800 498	784	714	130	1 628	307 630	496 019	
Kristianstads län	481	416	31	928	258 811	757 139	959	914	169	2 042	467 524	730 944	
Malmöhus län	1 558	1 545	13	3 116	823 159	2 055 613	1 747	1 600	365	3 712	830 176	1 413 273	
Hallands län	422	433	7	862	251 872	660 431	488	487	67	1 042	223 274	382 833	
Göteborgs o. Bohus län	1 784	1 361	6	3 151	899 220	2 815 414	2 544	1 579	623	4 746	688 254	1 305 017	
Älvsborgs län	745	839	14	1 598	451 368	1 269 522	1 238	1 305	215	2 758	582 332	963 737	
Skaraborgs län	504	617	4	1 125	332 636	804 700	1 040	1 019	134	2 193	398 373	725 935	
Värmlands län	829	897	25	1 751	474 676	1 332 961	1 218	1 298	175	2 691	450 792	747 596	
Örebro län	724	696	10	1 430	391 446	1 177 467	993	989	78	2 060	410 148	705 908	
Västmanlands län	548	544	18	1 110	291 798	967 754	801	766	123	1 690	353 689	581 686	
Kopparbergs län	685	655	7	1 347	340 548	1 053 263	1 349	1 152	120	2 621	516 679	834 742	
Gävleborgs län	974	924	7	1 905	434 857	1 278 482	1 503	1 483	299	3 285	455 910	824 075	
Västernorrlands län	907	921	33	1 861	459 255	1 269 684	1 819	1 608	390	3 817	620 659	1 026 444	
Jämtlands län	393	278	16	687	176 387	476 694	709	577	124	1 410	268 035	447 868	
Västerbottens län	399	398	2	799	198 617	525 303	1 115	936	152	2 203	429 996	705 224	
Norrbottnens län	527	544	20	1 091	272 260	847 589	1 502	1 270	549	3 321	534 535	797 250	
Så för hela riket	18 882	17 976	297	37 155	9 951 629	33 221 703	30 707	28 946	5 163	64 816	11 866 176	21 320 306	

Tab. 4. Hemunderstöd och annan

	1	2	3	4	5	6	7	8
	H e m u n d e r s t ö d						»Annan hjälp»	
L ä n	Antal under- stöds- fall	Antal understödsmän.		Understödet värde kr.		Antal under- stöds- fall	Under- stödet värde kr.	
		inalles	per under- stödsfall	inalles	per under- stödsman.			
Landsbygd.								
Stockholms län . . .	4 298	36 228	8·4	1 568 677	43·30	1 385	136 414	
Uppsala » . . .	1 803	17 359	9·6	517 006	29·78	405	41 862	
Södermanlands » . . .	2 248	21 949	9·8	613 260	27·94	795	80 620	
Östergötlands » . . .	3 488	33 174	9·5	903 124	27·22	926	104 938	
Jönköpings » . . .	1 508	13 995	9·3	383 302	27·39	418	51 356	
Kronobergs » . . .	1 444	12 366	8·6	307 114	24·84	602	65 173	
Kalmar » . . .	2 794	23 960	8·6	617 179	25·76	1 090	101 228	
Gotlands » . . .	340	2 451	7·2	92 924	37·91	322	34 422	
Blekinge » . . .	2 383	16 920	7·1	422 160	24·95	1 165	91 470	
Kristianstads » . . .	2 342	19 355	8·3	533 795	27·58	737	72 661	
Malmöhus » . . .	2 536	20 393	8·0	558 527	27·39	852	97 390	
Hallands » . . .	958	8 090	8·4	196 709	24·32	376	42 714	
Göteborgso. Bohus » . . .	2 318	18 886	8·1	598 915	31·71	714	69 826	
Älvsborgs » . . .	2 152	18 905	8·8	572 198	30·27	975	95 625	
Skaraborgs » . . .	1 634	14 989	9·2	366 839	24·47	901	100 401	
Värmlands » . . .	5 135	46 526	9·1	1 219 887	26·22	1 379	139 286	
Örebro » . . .	3 547	33 912	9·6	762 338	22·48	1 208	96 335	
Västmanlands » . . .	2 242	20 255	9·0	576 997	28·49	688	63 448	
Kopparbergs » . . .	4 082	33 697	8·3	959 913	28·49	1 287	117 792	
Gävleborgs » . . .	5 638	40 664	7·2	1 243 417	30·57	1 945	173 174	
Västernorrlands » . . .	9 637	74 729	7·8	2 653 655	35·51	2 739	305 143	
Jämtlands » . . .	1 963	16 531	8·4	624 691	37·79	929	126 840	
Västerbottens » . . .	2 649	20 679	7·8	850 859	41·15	1 759	279 153	
Norrbottens » . . .	6 639	50 302	7·6	2 281 407	45·35	2 190	309 009	
Så å landsbygden	73 778	616 315	8·4	19 424 893	31·52	25 787	2 796 290	
Städer.								
Stockholms stad . . .	21 285	158 100	7·4	12 733 880	80·54	1 720	134 135	
Stockholms län . . .	2 576	19 102	7·4	946 470	49·55	514	45 463	
Uppsala » . . .	1 166	10 846	9·3	517 927	47·75	346	22 281	
Södermanlands » . . .	1 539	12 458	8·1	437 717	35·14	443	30 034	
Östergötlands » . . .	4 557	34 431	7·6	1 707 624	49·60	1 563	120 761	
Jönköpings » . . .	1 568	13 502	8·6	518 068	38·37	443	26 915	
Kronobergs » . . .	404	3 079	7·6	128 681	41·79	134	11 289	
Kalmar » . . .	1 641	14 995	9·1	522 765	34·86	393	35 112	
Gotlands » . . .	376	2 661	7·1	102 570	38·55	104	986	
Blekinge » . . .	1 167	9 433	8·1	358 821	38·04	262	23 385	
Kristianstads » . . .	857	6 322	7·4	228 726	36·18	134	5 628	
Malmöhus » . . .	7 772	57 808	7·4	2 909 013	50·32	1 472	102 230	
Hallands » . . .	959	7 966	8·3	268 266	33·68	119	9 148	
Göteborgso. Bohus » . . .	11 558	93 004	8·0	5 998 840	64·50	833	77 376	
Älvsborgs » . . .	2 229	16 118	7·2	712 833	44·23	774	52 657	
Skaraborgs » . . .	1 092	10 711	9·8	375 190	35·03	449	29 239	
Värmlands » . . .	2 057	15 781	7·7	676 842	42·89	231	20 390	
Örebro » . . .	2 104	17 038	8·1	758 391	44·51	528	56 596	
Västmanlands » . . .	1 334	12 179	9·1	400 728	32·90	566	55 935	
Kopparbergs » . . .	1 099	8 700	7·9	314 874	36·19	184	14 319	
Gävleborgs » . . .	2 149	16 188	7·5	692 748	42·79	368	30 952	

hjälp» år 1944, länsvis.

1	2	3	4	5	6	7	8
H e m u n d e r s t ö d						»Annan hjälp»	
L ä n	Antal under- stöds- fall	Antal understödsmän.		Understödet's värde kr.		Antal under- stöds- fall	Under- stödet's värde kr.
		inalles	per under- stödsfall	inalles	per under- stödsman.		
Städer (forts.).							
Västernorrlands län . . .	1 173	8 416	7·2	365 140	43·39	214	20 842
Jämtlands » . . .	251	1 936	7·7	88 141	45·53	270	28 494
Västerbottens » . . .	346	3 021	8·7	178 992	59·25	167	18 009
Norrbottnens » . . .	771	6 265	8·1	358 363	57·20	373	30 935
S:a för städerna	72 030	560 060	7·8	32 301 610	57·68	12 654	1 003 111
därav							
Göteborg	10 114	82 035	8·1	5 593 803	68·19	507	59 728
Malmö	3 896	31 247	8·0	1 584 017	50·69	909	60 628
Norrköping	3 033	21 010	6·9	1 146 391	54·56	1 087	77 693
Hälsingborg	1 632	10 790	6·6	687 800	63·74	211	19 601
Örebro	1 045	8 647	8·3	394 029	45·57	255	33 787
Borås	945	5 863	6·2	294 756	50·27	329	22 920
Linköping	928	7 823	8·4	382 532	48·90	273	25 613
Eskilstuna	858	6 415	7·5	246 150	38·37	246	19 766
Västerås	577	4 859	8·4	203 254	41·83	108	6 251
Uppsala	993	9 173	9·2	454 101	49·50	212	13 753
Gävle	1 128	8 621	7·6	404 358	46·90	104	13 071
Jönköping	695	5 137	7·4	237 450	46·22	101	7 258
Karlskrona	624	4 641	7·4	181 066	39·01	155	12 753
Karlstad	986	8 242	8·4	370 241	44·92	65	4 439
Solna	1 041	7 274	7·0	355 416	48·86	81	9 033
Lund	939	5 966	6·4	237 210	39·76	68	4 195
Halmstad	550	4 035	7·3	132 320	32·79	60	5 003
Karlskoga	668	4 815	7·2	250 958	52·12	194	18 020
Landsbygd och städer.							
Stockholms stad	21 285	158 100	7·4	12 733 880	80·54	1 720	134 135
Stockholms län	6 874	55 330	8·0	2 515 147	45·46	1 899	181 877
Uppsala »	2 969	28 205	9·5	1 034 933	36·69	751	64 143
Södermanlands » . . .	3 787	34 407	9·1	1 050 977	30·55	1 238	110 654
Östergötlands » . . .	8 045	67 605	8·4	2 610 748	38·62	2 489	225 699
Jönköpings »	3 076	27 497	8·9	901 370	32·78	861	78 271
Kronobergs »	1 848	15 445	8·4	435 795	28·22	736	76 462
Kalmar »	4 435	38 955	8·8	1 139 944	29·26	1 483	136 340
Gotlands »	716	5 112	7·1	195 494	38·24	426	35 408
Blekinge »	3 550	26 353	7·4	780 981	29·63	1 427	114 855
Kristianstads »	3 199	25 677	8·0	762 521	29·70	871	78 289
Malmöhus »	10 308	78 201	7·6	3 467 540	44·34	2 324	199 620
Hallands »	1 917	16 056	8·4	464 975	28·96	495	51 862
Göteborgs o. Bohus » . .	13 876	111 890	8·1	6 597 755	58·97	1 547	147 202
Älvsborgs »	4 381	35 023	8·0	1 285 031	36·69	1 749	148 282
Skaraborgs »	2 726	25 700	9·4	742 029	28·87	1 350	129 640
Värmlands »	7 192	62 307	8·7	1 896 729	30·44	1 660	159 676
Örebro »	5 651	50 950	9·0	1 520 729	29·85	1 736	152 931
Västmanlands »	3 576	32 434	9·1	977 725	30·15	1 254	119 383
Kopparbergs »	5 181	42 397	8·2	1 274 787	30·07	1 471	132 111
Gävleborgs »	7 787	56 852	7·3	1 936 165	34·06	2 313	204 126
Västernorrlands » . . .	10 810	83 145	7·7	3 018 795	36·31	2 953	325 985
Jämtlands »	2 214	18 467	8·3	712 832	38·60	1 199	155 334
Västerbottens »	2 995	23 700	7·9	1 029 851	43·45	1 926	297 162
Norrbottnens »	7 410	56 567	7·6	2 639 770	46·67	2 563	339 944
S:a för hela riket	145 808	1 176 375	8·1	51 726 503	43·97	38 441	3 799 391

Tab. 5. Antal understödstagare med tilläggspension, antal barn i understödsfallens fördelning med avseende på

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
L ä n		Antal under- stöds- tagare med tilläggs- pension	Antal barn i under- stödda familjer med barn- bidrag	bi- drags- för- skott	enbart fattigv.- under- stöd	enbart kom- munalt pensions- tillskott	enbart under- stöd ur fond el. donation	fattigvård och kom- munalt pensions- tillskott	fattig- vård och under- stöd ur fond etc.	Till- hoppa
Landsbygd.										
Stockholms län		4 855	498	103	7 360	39	35	22	26	7 482
Uppsala „		2 392	242	31	2 736	226	3	182	11	3 158
Södermanlands „		3 458	327	65	4 231	76	16	6	46	4 375
Östergötlands „		5 054	566	92	6 299	141	8	3	6	6 457
Jönköpings „		2 292	308	31	2 883	79	57	—	12	3 031
Kronobergs „		2 533	370	35	3 293	79	14	9	30	3 425
Kalmar „		3 896	568	63	5 769	2	19	5	43	5 898
Gotlands „		659	117	39	906	35	13	—	8	962
Blekinge „		3 146	447	106	4 396	—	25	1	8	4 430
Kristianstads „		3 397	471	100	4 510	164	50	6	35	4 765
Malmöhus „		4 060	306	50	4 834	186	86	50	23	5 179
Hallands „		1 638	140	23	2 068	5	52	1	38	2 164
Göteborgs o. Bohus „		3 090	331	81	4 248	120	17	2	6	4 393
Älvsborgs „		3 582	362	82	4 854	181	58	24	22	5 139
Skaraborgs „		3 053	321	53	3 973	73	80	19	29	4 174
Värmlands „		5 788	653	132	7 315	749	94	114	33	8 305
Örebro „		4 460	263	63	5 105	355	76	154	95	5 785
Västmanlands „		2 841	255	81	3 541	235	50	20	49	3 895
Kopparbergs „		4 586	483	137	6 670	220	38	117	33	7 078
Gävleborgs „		4 829	934	318	8 569	260	34	146	44	9 053
Västernorrlands „		8 323	1 615	368	12 797	710	154	258	51	13 970
Jämtlands „		1 789	413	97	3 589	139	62	16	25	3 831
Västerbottens „		3 123	1 114	105	5 607	14	—	1	—	5 622
Norrbottens „		4 823	2 002	281	9 627	195	1	8	3	9 834
Säa & landsbygden		87 667	13 106	2 536	125 180	4 283	1 042	1 164	676	132 345
Städer.										
Stockholms stad „		14 425	660	1 220	24 235	5 335	—	—	—	29 570
Stockholms län „		2 156	144	89	3 778	21	1	1	2	3 803
Uppsala „		1 173	101	59	1 219	485	—	50	—	1 754
Södermanlands „		1 656	102	52	2 306	15	121	7	67	2 516
Östergötlands „		4 075	351	210	6 216	53	296	13	80	6 658
Jönköpings „		1 584	225	82	2 015	169	82	16	75	2 357
Kronobergs „		407	87	23	670	—	—	—	—	670
Kalmar „		1 543	145	77	2 345	1	33	—	27	2 406
Gotlands „		305	39	27	455	—	—	—	81	536
Blekinge „		1 036	97	75	1 593	34	7	28	39	1 701
Kristianstads „		673	68	69	1 200	23	35	1	26	1 285
Malmöhus „		6 320	606	482	8 402	1 777	334	213	148	10 874
Hallands „		1 016	127	52	1 417	11	101	—	102	1 631
Göteborgs o. Bohus „		8 659	1 100	877	13 114	1 445	15	931	64	15 569
Älvsborgs „		1 836	186	117	3 164	102	—	16	80	3 362
Skaraborgs „		1 058	102	26	1 996	19	13	—	11	2 039
Värmlands „		1 560	233	117	2 451	143	5	43	136	2 778
Örebro „		1 773	164	75	2 360	229	242	103	82	3 016
Västmanlands „		1 780	180	65	2 214	111	73	11	60	2 469
Kopparbergs „		1 051	159	40	1 348	106	102	78	16	1 650
Gävleborgs „		1 922	172	104	2 923	42	148	8	—	3 121

understödda familjer med barnbidrag eller bidragsförskott samt
understödetts rättsliga form år 1944, länsvis.

105

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L ä n	Antal under- stöds- tagare med tilläggs- pension	Antal barn i under- stödda familjer med barn- bidrag	bi- drags- för- skott	enbart fattigv.- under- stöd	enbart kom- munalt pensions- tillskott	enbart under- stöd ur fond el. donation	fattigvård och kom- munalt pensions- tillskott	fattig- vård och under- stöd ur fond etc.	Till- hopa
<i>Städer (forts.).</i>									
Västernorrlands län	1 016	127	85	1 638	69	33	11	20	1 771
Jämtlands „	284	32	23	512	21	—	—	—	533
Västerbottens „	336	80	32	645	13	—	—	—	658
Norrbottnens „	662	117	41	1 338	—	—	—	—	1 338
Så för städerna därav	58 306	5 404	4 119	89 554	10 224	1 641	1 530	1 116	104 065
Göteborg	7 557	973	805	11 478	1 196	12	913	52	13 651
Malmö	2 953	298	350	3 974	1 207	1	113	—	5 295
Norrköping	2 560	231	137	4 021	6	278	—	51	4 356
Hälsingborg	1 277	163	69	1 977	67	173	16	15	2 248
Örebro	975	65	52	1 084	146	162	68	60	1 520
Borås	779	89	75	1 436	—	—	—	38	1 474
Linköping	856	76	59	1 269	47	18	12	11	1 357
Eskilstuna	829	67	43	919	110	—	11	—	1 040
Västerås	781	102	44	1 302	7	66	—	20	1 395
Uppsala	963	82	54	960	473	—	50	—	1 483
Gävle	1 004	71	60	1 517	—	142	—	—	1 659
Jönköping	618	88	35	874	77	33	9	7	1 000
Karlskrona	523	41	28	918	1	—	17	—	936
Karlstad	828	106	64	1 104	59	—	—	123	1 286
Solna	772	56	40	1 455	4	—	—	1	1 460
Lund	785	57	19	904	87	95	51	119	1 256
Halmstad	567	48	28	722	11	51	—	39	823
Karlskoga	434	81	17	881	32	35	1	9	958
<i>Landsbygd och städer.</i>									
Stockholms stad	14 425	660	1 220	24 235	5 335	—	—	—	29 570
Stockholms län „	7 011	642	192	11 138	60	36	23	28	11 285
Uppsala „	3 565	343	90	3 955	711	3	232	11	4 912
Södermanlands „	5 114	429	117	6 537	91	137	13	113	6 891
Östergötlands „	9 129	917	302	12 515	194	304	16	86	13 115
Jönköpings „	3 876	533	113	4 898	248	139	16	87	5 388
Kronobergs „	2 940	457	58	3 963	79	14	9	30	4 095
Kalmar „	5 439	713	140	8 114	3	52	5	70	8 244
Gotlands „	964	156	66	1 361	35	13	—	89	1 498
Blekinge „	4 182	544	181	5 989	34	32	29	47	6 131
Kristianstads „	4 070	539	169	5 710	187	85	7	61	6 050
Malmöhus „	10 380	912	532	13 236	1 963	420	263	171	16 053
Hallands „	2 654	267	75	3 485	16	153	1	140	3 795
Göteborgs o. Bohus „	11 749	1 431	958	17 362	1 565	32	933	70	19 962
Älvsborgs „	5 418	548	199	8 018	283	58	40	102	8 501
Skaraborgs „	4 111	423	79	5 969	92	93	19	40	6 213
Värmlands „	7 348	886	249	9 766	892	99	157	169	11 083
Örebro „	6 233	427	138	7 465	584	318	257	177	8 801
Västmanlands „	4 621	435	146	5 755	346	123	31	109	6 364
Kopparbergs „	5 637	642	177	8 018	326	140	195	49	8 728
Gävleborgs „	6 751	1 106	422	11 492	302	182	154	44	12 174
Västernorrlands „	9 339	1 742	453	14 435	779	187	269	71	15 741
Jämtlands „	2 073	445	120	4 101	160	62	16	25	4 364
Västerbottens „	3 459	1 194	137	6 252	27	—	1	—	6 280
Norrbottnens „	5 485	2 119	322	10 965	195	1	8	3	11 172
Så för hela riket	145 973	18 510	6 655	214 734	14 507	2 683	2 694	1 792	236 410

Tab. 6. Det totala värdet av understöd, som meddelats av
fattigvårdsstyrelserna år 1944, samt dess procentuella
fördelning på olika understödsformer, länsvis.

1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Län	Vårdens totala värde 1 000 kr.	Därav, i %, för				Län	Vårdens totala värde 1 000 kr.	Därav, i %, för			
		fattig- vårds- anstalt	sjuk- vårds- anstalt	hem- un- der- stöd	»an- nan- hjälp»			fattig- vårds- anstalt	sjuk- vårds- anstalt	hem- un- der- stöd	»an- nan- hjälp»
<i>Landsbygd.</i>						<i>Städer (forts.).</i>					
Stockholms län	3 396	28.3	21.5	46.2	4.0	Västernorrlands l.	847	43.9	10.5	43.1	2.5
Uppsala	1 309	30.6	26.7	39.5	3.2	Jämtlands	245	34.7	17.7	36.3	11.3
Södermanlands	1 888	37.1	26.1	32.5	4.3	Västerbottens	317	24.3	13.2	56.8	5.7
Östergötlands	2 640	38.2	23.6	34.2	4.0	Norrbottnens	653	25.1	15.3	54.8	4.8
Jönköpings	1 271	31.6	34.2	30.2	4.0	Så för städerna	59 233	30.3	13.5	54.5	1.7
Kronobergs	1 338	33.7	38.4	23.0	4.9	därav					
Kalmar	2 129	35.5	30.8	29.0	4.7	Göteborg	8 278	24.1	7.6	67.6	0.7
Gotlands	378	17.7	48.7	24.6	9.0	Malmö	2 427	17.6	14.6	65.3	2.5
Blekinge	1 333	31.5	30.0	31.7	6.8	Norrköping	2 278	37.7	8.6	50.3	3.4
Kristianstads	1 797	31.5	34.7	29.7	4.1	Hälsingborg	1 142	26.7	11.3	60.2	1.8
Malmöhus	2 196	37.7	32.4	25.5	4.4	Örebro	813	32.2	15.1	48.6	4.2
Hallands	865	38.8	33.4	22.8	5.0	Borås	622	33.9	15.0	47.4	3.7
Göteb. o. Bohus	1 731	30.2	31.1	34.6	4.1	Linköping	815	40.8	9.1	46.9	3.2
Älvsborgs	2 212	37.5	32.3	25.9	4.3	Eskilstuna	617	41.5	15.4	39.9	3.2
Skaraborgs	1 628	35.8	35.6	22.5	6.1	Västerås	628	50.9	15.8	32.3	1.0
Värmlands	2 955	34.0	20.0	41.3	4.7	Uppsala	903	38.5	9.6	50.3	1.6
Örebro	2 103	36.2	23.0	36.2	4.6	Gävle	752	33.5	10.9	53.9	1.7
Västmanlands	1 548	33.8	24.8	37.3	4.1	Jönköping	490	33.3	16.9	48.4	1.4
Kopparbergs	2 652	33.7	25.7	36.2	4.4	Karlskrona	500	50.2	11.0	36.2	2.6
Gävleborgs	2 911	29.2	22.1	42.7	6.0	Karlstad	553	21.5	10.7	66.9	0.9
Västernorrlands	4 794	18.7	19.5	55.4	6.4	Solna	585	20.4	17.4	60.7	1.5
Jämtlands	1 548	25.3	26.2	40.3	8.2	Lund	495	37.8	13.5	47.9	0.8
Västerbottens	2 241	20.0	29.6	38.0	12.4	Halmstad	350	46.6	14.3	37.7	1.4
Norrbottnens	3 972	17.2	17.6	57.4	7.8	Karlskoga	429	24.7	12.6	58.5	4.2
Så å landsbygden	50 835	30.1	26.2	38.2	5.5	<i>Landsbygd och städer.</i>					
<i>Städer.</i>						Stockholms stad	23 253	30.8	13.9	54.7	0.6
Stockholms stad	23 253	30.8	13.9	54.7	0.6	Stockholms län	5 041	26.1	20.4	49.9	3.6
Stockholms län	1 645	21.5	18.3	57.5	2.7	Uppsala	2 332	33.5	19.4	44.4	2.7
Uppsala	1 023	37.1	10.1	50.6	2.2	Södermanlands	3 012	38.9	22.5	34.9	3.7
Södermanlands	1 124	41.8	16.5	39.0	2.7	Östergötlands	6 128	38.1	15.6	42.6	3.7
Östergötlands	3 488	38.1	9.5	49.0	3.4	Jönköpings	2 303	28.4	29.1	39.1	3.4
Jönköpings	1 032	24.3	22.9	50.2	2.6	Kronobergs	1 710	37.3	32.8	25.5	4.4
Kronobergs	372	50.0	12.4	34.7	2.9	Kalmar	3 072	31.2	27.3	37.1	4.4
Kalmar	943	21.6	19.2	55.3	3.7	Gotlands	570	20.0	39.5	34.4	6.1
Gotlands	192	25.0	21.4	53.1	0.5	Blekinge	2 192	36.5	22.6	35.6	5.8
Blekinge	859	44.3	11.2	41.8	2.7	Kristianstads	2 329	32.5	31.4	32.8	3.3
Kristianstads	532	35.8	20.1	43.0	1.1	Malmöhus	7 136	28.8	19.8	48.6	2.8
Malmöhus	4 940	24.8	14.2	58.9	2.1	Hallands	1 560	42.3	24.6	29.8	3.3
Hallands	695	46.6	13.5	38.6	1.3	Göteb. o. Bohus	10 865	25.9	12.0	60.7	1.4
Göteb. o. Bohus	9 134	25.1	8.4	65.7	0.8	Älvsborgs	3 667	34.6	26.3	35.1	4.0
Älvsborgs	1 455	30.2	17.2	49.0	3.6	Skaraborgs	2 402	33.5	30.2	30.9	5.4
Skaraborgs	774	28.8	19.0	48.5	3.7	Värmlands	4 137	32.2	18.1	45.8	3.9
Värmlands	1 182	27.7	13.3	57.3	1.7	Örebro	3 557	33.1	19.8	42.8	4.3
Örebro	1 454	28.6	15.3	52.2	3.9	Västmanlands	2 647	36.6	22.0	36.9	4.5
Västmanlands	1 099	40.4	18.0	36.5	5.1	Kopparbergs	3 295	32.0	25.3	38.7	4.0
Kopparbergs	643	24.7	24.1	49.0	2.2	Gävleborgs	4 243	30.2	19.4	45.6	4.8
Gävleborgs	1 332	32.2	13.5	52.0	2.3	Västernorrlands	5 641	22.5	18.2	53.5	5.8
						Jämtlands	1 793	26.6	25.0	39.8	8.6
						Västerbottens	2 558	20.5	27.6	40.3	11.6
						Norrbottnens	4 625	18.3	17.2	57.1	7.4
						Så för hela riket	110 068	30.2	19.4	47.0	3.4